

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

1. WPROWADZENIE.....	4
2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU.....	5
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY REŃSKA WIEŚ.....	7
3.1. INFORMACJE OGÓLNE.....	7
3.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE	8
3.3. WARUNKI KLIMATYCZNE	8
3.4. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA.....	9
3.5. ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY REŃSKA WIEŚ.....	9
3.5.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego.....	9
3.5.1.1. Formy użytkowania terenów.....	11
3.5.1.2. Zabytki.....	11
3.7. SYTUACJA GOSPODARCZA	14
3.8. ROLNICTWO.....	16
3.9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNO - INŻYNIERYJNA	17
3.9.1. Zaopatrzenie gminy Reńska Wieś w energię cieplną.....	17
3.9.2. Charakterystyka systemu zaopatrzenia w gaz ziemny.....	18
3.9.3. Charakterystyka systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.....	19
3.9.4. Infrastruktura transportowa.....	20
.....	22
ŹRÓDŁO: WWW.ZDW.OPOLE.PL.....	22
3.9.5. Zaopatrzenie w wodę	23
3.9.6. Odprowadzenie ścieków.....	25
4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU.....	28
4.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPRACOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY REŃSKA WIEŚ.....	28
4.1.1. Zasady realizacji programu.....	28
4.1.1.1. Polityka Ekologiczna Państwa.....	28
4.1.1.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku.....	29
6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016.....	32
6.1. CELE EKOLOGICZNE	32
6.1.1. Kryteria o charakterze organizacyjnym.....	32
6.1.2. Kryteria o charakterze środowiskowym.....	32
6.1.3. Cele ekologiczne dla gminy Reńska Wieś.....	33
7. KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH.....	34
7.1. UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA W STRATEGIACH SEKTOROWYCH.....	34
7.1.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	34
Dążenie, aby projekty dokumentów strategicznych były zgodne z obowiązującym prawem.....	34
7.2. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE.....	34
7.2.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	34
7.3. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W DZIAŁANIACH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA.....	35
7.3.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	35
7.4. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY W ŚRODOWISKU.....	35
7.4.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	36
7.5. ASPEKT EKOLOGICZNY W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM.....	36
7.5.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	37
8. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH.....	37
8.1. OCHRONA PRZYRODY.....	37
8.1.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	43
8.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW.....	44
8.2.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	46
8.3. RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI.....	47
8.3.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	47
8.4. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH I OCHRONA PRZED POWODZIĄ.....	47
8.4.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	50
8.5. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	51
8.5.1. Cel średniookresowy do 2016 r.....	53

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

8.6. GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI.....	53
<i>Przekształcenia powierzchni ziemi.....</i>	<i>54</i>
8.6.1. <i>Cel średniookresowy do 2016 r.....</i>	<i>55</i>
9. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.	56
9.1. ŚRODOWISKO A ZDROWIE.....	56
9.1.1. <i>Cel średniookresowy do 2016 r.....</i>	<i>56</i>
9.2. JAKOŚĆ POWIETRZA.....	56
9.2.1. <i>Cel średniookresowy do 2016.....</i>	<i>59</i>
9.3. OCHRONA WÓD.....	61
9.3.1. <i>Cel średniookresowy do 2016 r.....</i>	<i>69</i>
9.3.2. <i>Cel priorytetowy (2009-2012).....</i>	<i>70</i>
9.4. GOSPODARKA ODPADAMI.....	71
9.5. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU	71
9.5.1. <i>Cel średniookresowy do 2016.....</i>	<i>74</i>
9.6. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	75
9.6.1. <i>Cel średniookresowy do 2016 r.....</i>	<i>77</i>
9.7. POWAŻNE AWARIE	78
9.7.1. <i>Cel średniookresowy do 2016 r.....</i>	<i>79</i>
9.8. WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	79
9.8.1. <i>Cel średniookresowy do 2016 r.....</i>	<i>82</i>
10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2009 – 2012.	84
11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.....	87
12. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	89
13. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU.....	92

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Gminy Reńska Wieś.....	7
Rysunek 2. Struktura zasiewów.....	17
Rysunek 3. Produkcja zwierzęca w gminie.....	17
Rysunek 4. Przebieg linii energetycznych przez teren gminy Reńska Wieś.....	19
Rysunek 5. Mapa pogładowa rozkładu dróg na terenie gminy Reńska Wieś.....	21
Rysunek 6. Mapa dróg krajowych i wojewódzkich na terenie województwa opolskiego.....	21
Rysunek 7. Schemat przebiegu linii kolejowych w gminie Reńska Wieś.....	23
Rysunek 8. Położenie proponowanego obszaru Natura 2000.....	43
Rysunek 9. Punkty monitoringu diagnostycznego i operacyjnego w 2007 roku w województwie opolskim.....	64
Rysunek 10. Główne zbiorniki wód podziemnych w województwie opolskim.....	67
Rysunek 11. Potencjalne zasoby energii wiatru w Polsce.....	81
Rysunek 12. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska.....	90

Spis tabel:

Tabela 1. Sołectwa w gminie Reńska Wieś.....	8
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów gminy Reńska Wieś.....	10
Tabela 3. Liczba ludności w Gminie Reńska Wieś.....	13
Tabela 4. Podział podmiotów gospodarki narodowej.....	15
Tabela 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2002-2007.....	15

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Tabela 6. Struktura klas bonitacji gruntów w gminie Reńska Wieś.....	16
Tabela 7. Struktura zasiewów w gminie.....	16
Tabela 8. Charakterystyka ujęć wody w gminie Reńska Wieś.....	24
Tabela 9. Sieć wodociągowa w gminie Reńska Wieś.....	24
Tabela 10. Sieć kanalizacyjna w gminie Reńska Wieś.....	26
Tabela 11. Dane odnośnie gospodarki wodno-ściekowej w gminie za rok 2004 i 2007.....	26
Tabela 12. Średnie zawartości metali ciężkich w glebach w powiecie kędzierzyńsko - kozielskim.....	52
Tabela 13. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2007.....	59
Tabela 14. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2006.....	59
Tabela 15. Zakres badań jakości wód powierzchniowych.....	62
Tabela 16. Przekroje pomiarowo–kontrolne wód powierzchniowych w 2007 r.....	63
Tabela 17. Ocena ogólna wód powierzchniowych kontrolowanych w 2007 roku.....	64
Tabela 18. Charakterystyka zbiorników wód podziemnych pod terenami gminy.....	66
Tabela 19. Przekroje pomiarowo–kontrolne wód podziemnych w 2007 r.....	68
Tabela 20. Ocena ogólna wód podziemnych kontrolowanych w 2007 roku.....	68
Tabela 21. Zestawienie ilości pojazdów na drogach w gminie Reńska Wieś.....	73
Tabela 22. Priorytetowe cele krótkookresowe na terenie Gminy Reńska Wieś w latach 2009-2012.	84
Tabela 23. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu ochrony środowiska gminy Reńska Wieś.....	87
Tabela 24. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.....	90
Tabela 25. Podział środków w ramach poszczególnych Priorytetów RPO WO 2007 – 2013 [w Euro].....	92
Tabela 26. Środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska w latach 2007–2013 (w mln EU).....	93

1. WPROWADZENIE

Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały, szczególnie na terenach od wielu lat objętych presją przemysłu oraz gospodarstw rolnych (byłych PGR-ów), znaczną degradację środowiska naturalnego – zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, giniecie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych na niespotykaną dotychczas skalę. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom możliwości rozwoju.

Wskazane zostało również, że ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Gminy należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi. Trudnym zadaniem, czekającym gminy jest wdrożenie tych przepisów i osiągnięcie standardów UE w zakresie m.in. ochrony środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie wnikliwej analizy sytuacji w danym rejonie. Zadanie takie ma spełniać wieloletni program ochrony środowiska. Program jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu gminy Reńska Wieś i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty Program będzie wykorzystywany jako główny instrument strategicznego zarządzania gminą w zakresie ochrony środowiska, podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu gminy, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Cele i działania proponowane w Programie ochrony środowiska posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa gminy Reńska Wieś, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów wytyczonych w programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie gminy.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w gminie Reńska Wieś będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania "kroczącego", polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach.

2. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU I GŁÓWNE UWARUNKOWANIA PROGRAMU

Sposób opracowania Programu został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

- określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** dla gminy Reńska Wieś, zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną stanu;
- określeniu kreatywnej części Programu** poprzez konkretyzację (uszczegółowienie) celów głównych oraz ich operacjonalizację w postaci sformułowania listy działań;
- scharakteryzowaniu uwarunkowań realizacyjnych Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, ocen oddziaływania na środowisko planowania przestrzennego;
- określeniu zasad monitorowania.**

Źródłami informacji dla Programu były materiały uzyskane z Urzędu Gminy Reńska Wieś, ze Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie - Koźlu, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Zgromadzone informacje zostały zweryfikowane poprzez ankietyzację, wywiady i sondaże. Od podmiotów gospodarczych z terenu gminy uzyskano bieżące informacje dotyczące szerokiej problematyki ochrony środowiska, z których wnioski zostały uwzględnione w Programie.

Jako punkt odniesienia dla programu ochrony środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2008.

Program oparty jest na zapisach następujących dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (DzU z 2008 r. nr 25, poz. 150 – tekst jednolity). Definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin.
- *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016*”. – Warszawa 2008 r. Zgodnie z zapisami tego dokumentu Program winien definiować:
 - stan wyjściowy
 - cele średniookresowe do 2016 roku
 - kierunki działań w latach 2009 – 2012
 - monitoring realizacji Programu
 - nakłady finansowe na wdrożenie Programu
- Cele i zadania ujęte w kilku blokach tematycznych, a mianowicie:
 - kierunki działań systemowych,
 - ochrona zasobów naturalnych,
 - poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
- *Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014.*

W dokumentach tych określono długoterminową politykę ochrony środowiska odpowiednio dla województwa opolskiego, powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego oraz gminy Reńska Wieś, przedstawiono cele krótkoterminowe i sposób ich realizacji, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu.

- *Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym*, które podają sposób i zakres uwzględniania polityki ekologicznej państwa w programach ochrony środowiska oraz wskazówki, co do zawartości programów. W gminnym programie powinny być uwzględnione:

zadania koordynowane (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, bądź

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom centralnym)

zadania własne gmin (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji gminy),

Niniejszy dokument będzie uszczegóławiany, korygowany i koordynowany z projektowanymi obecnie aktami wykonawczymi do ustawy "Prawo ochrony środowiska" i do kilkunastu ustaw komplementarnych, których treść powinna być uwzględniana w Programie.

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY REŃSKA WIEŚ

3.1. Informacje ogólne

Gmina Reńska Wieś położona jest w województwie opolskim w powiecie kędzierzyńsko – kozielskim. Przez obszar gminy przepływa rzeka Odra z jej dopływami Swornicą, Olchą i Stradunią. Sieć osadnicza jest stosunkowo równomiernie rozmieszczona. Znacząca część ludności (45%) znajduje zatrudnienie w gospodarce rolnej; 670 indywidualnych gospodarstw rolnych, spółdzielnie rolnicze w Poborszowie, Reńskiej Wsi i Komornie oraz spółka pracownicza w Gierałtowicach gospodarują łącznie na 7250 hektarach. Wielu mieszkańców gminy znajduje zatrudnienie poza jej terenem głównie w zakładach przemysłowych i placówkach usługowych Kędzierzyna – Koźla. Ze względu na rolniczy charakter gminy i dobrą jakość gleb przemysł jest słabo rozwinięty. Gmina Reńska Wieś posiada dobrą sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. Jednak drogi te w znacznej części pozbawione są ciągów pieszych lub bezpiecznych poboczy. Bolączką tą dotyczy także większości dróg gminnych. Spośród 74,12 km dróg gminnych tylko 54 km jest utwardzonych i o stosunkowo dobrej nawierzchni (bitumicznej). Ciągłe jeszcze istnieją odcinki dróg nieutwardzonych w obrębie zabudowy mieszkaniowej, a także nie wszystkie sołectwa są połączone optymalną siecią dróg. Sytuacja taka wydłuża czas przejazdów, utrudnia rozwój sołectw, a także nie sprzyja poprawie atrakcyjności osiedleńczej gminy.

Gmina Reńska Wieś charakteryzuje się również bardzo zróżnicowanymi warunkami mikroklimatycznymi, co związane jest ze zróżnicowaniem rzeźby terenu, występowaniem wieloprzestrzennych ekosystemów wodnych, łąkowych i leśnych. Zróżnicowanie to uwarunkowuje zmienność warunków bioklimatycznych w zakresie insolacji, przewietrzania, produkcji tlenu, uwilgocenia, produkcji ozonu, struktury jonowej, fitoaerozoli i aeroplanktonu. Zróżnicowanie tych uwarunkowań jest podstawowym czynnikiem rozwoju turystyki ekologicznej i budownictwa.

Środowisko przyrodnicze naszej gminy jest mało urozmaicone . Przeważają tu krajobrazy rolnicze (łąki , pola itp.) , ale także tereny leśne. Zarówno w Reńskiej Wsi jak i w innych rejonach naszej gminy znajdują się lasy lub parki (m.in. park w Większycach wraz ze znajdującym się w nim jeziorkiem , 100 hektarowy las w Pociękarbiu). Także akwen Dębowa zasługuje na odwiedzenie nie tylko ze względu na możliwość kąpieli, ale choćby z powodu zamiłowań wędkarskich, ponieważ co najmniej raz w roku są tu organizowane zawody wędkarskie.

Rysunek 1. Położenie Gminy Reńska Wieś.

3.2. Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Reńska Wieś to obszar administracyjny utworzony 1 stycznia 1973 roku z połączenia funkcjonujących do tej pory gromad Większyce i Reńska Wieś. Jest jedną z pięciu gmin wiejskich wchodzących w skład powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego. Gmina położona jest w południowo- wschodniej części województwa opolskiego i graniczy z gminami Walce, Głogówek, Pawłowiczki, Polska Cerekiew, Cisek, Kędzierzyn – Koźle i Zdieszowice. Od miasta wojewódzkiego Opola dzieli ją odległość około 50km.

Powierzchnia gminy wynosi 9 791ha tj. niecałe 98km² co stanowi 15,68% powierzchni powiatu kędzierzyńsko - kozielskiego i 1,06% pow. województwa opolskiego. Gminę zamieszkuje 8204 mieszkańców (stan na 31.12.2008r). Gęstość zaludnienia wynosi 83,8 mieszkańców na 1 km² (31.12.2008). Położenie i zasoby środowiska przyrodniczego zdecydowały o rolniczym charakterze gminy.

Ok. 80% obszaru gminy stanowią użytki rolne, ok. 10% - lasy. Niemal połowa ludności pracuje w rolnictwie. Wielu mieszkańców gminy znajduje także zatrudnienie poza jej terenem głównie w zakładach przemysłowych i placówkach usługowych Kędzierzyna-Koźla. Przemysł na terenie gminy jest słabo rozwinięty z uwagi na przeważającą część terenów rolniczych. Środowisko przyrodnicze gminy jest stosunkowo mało zróżnicowane. Przeważa krajobraz rolniczy z niewielkimi kompleksami leśnymi stanowiącymi strefę ochronną dla doliny Odry oraz pobliskiego przemysłu chemicznego.

Gmina Reńska Wieś składa się z 15 sołectw. Wyszczególnienie wraz z powierzchnią przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Sołectwa w gminie Reńska Wieś.

L.p.	Nazwa sołectwa	Powierzchnia [ha]
1.	Bytków	103
2.	Dębowa	343
3.	Długomiłowice	976
4.	Gierałtowice	686
5.	Kamionka	366
6.	Komorno	596
7.	Łężce	769
8.	Mechnica	736
9.	Naczysławki	572
10.	Poborszów	1 206
11.	Pociękarb	417
12.	Pokrzywnica	899
13.	Radziejów	94
14.	Reńska Wieś	1 123
15.	Większyce	905
	Razem	9 791

3.3. Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne gminy Reńska Wieś należą do bardzo dobrych. Według regionalizacji klimatycznej A. Schmucka, gmina leży w opolskiej (nadodrzańskiej) krainie klimatycznej. Krainę tę charakteryzuje przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi, a amplitudy są mniejsze od przeciętnych w Polsce. Lato trwa tutaj ponad 90 dni, a bezzimie powyżej 290 dni. Liczba dni w roku z temperaturą poniżej 0° mieści się w przedziale od 60 do 75. Przeciętna ilość opadów atmosferycznych w roku waha się między 600, a 700 mm, z czego na okres od kwietnia do września przypada około 400 mm. Liczba dni z opadem śnieżnym należy tu do najniższych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

w Polsce. W styczniu notuje się od 8 do 12 dni z opadem, a w miesiącach następnych liczba ta spada, zbliżając się w maju do zera. Ilość dni w roku z opadami śniegu waha się między 35 a 50. średnia roczna temperatura - 9 °C

średnia roczna suma opadów - 649 mm, szata śnieżna zalega około 45 dni w roku.

Jednym z głównych elementów kształtujących klimat lokalny są warunki naturalne wynikające z ukształtowania terenu. Biorąc je pod uwagę, teren gminy można podzielić na:

- obszary o mniej korzystnych dla mieszkańców warunkach klimatycznych - zaleganie chłodnego i wilgotnego powietrza, większa częstotliwość przymrozków przygruntowych, mgieł i inwersji termicznych (dolina rzeki Odry, i innych cieków oraz obniżenia terenu) i innych cieków oraz obniżenia terenu/, - wschodnia część gminy
- obszary o korzystniejszych warunkach (tereny wysoczyzny, zbocza i płaszczyzny wzniesień) - zachodnia część gminy.

3.4. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia

Według regionalizacji fizyczno - geograficznej J. Kondrackiego gmina Reńska Wieś leży w obrębie makroregionu Niziny Śląskiej. Północno-wschodnia i wschodnia część gminy (przy dolinie Odry) należy do mezoregionu Kotliny Raciborskiej. Pozostały obszar leży w obrębie mezoregionu Płaskowyżu Głubczyckiego.

Na ukształtowanie terenu gminy Reńska Wieś zasadniczy wpływ mają dwie jednostki morfologiczne:

- obszar wysoczyzny plejstocenijskiej Płaskowyżu Głubczyckiego i
- obniżenie Kotliny Raciborskiej.

Kotlina Raciborska - stanowi część trzeciorzędowego zapadliska przedkarpackiego i jest najdalej wysuniętą częścią Niziny Śląskiej w górnym biegu rzeki Odry. Kotlina jest obszarem płaskim, o mało urozmaiconej rzeźbie terenu. Jej dno wypełnione piaskami nie przekracza wysokości 200 m. n.p.m.

Elementem urozmaicającym monotonną rzeźbę terenu jest stosunkowo gęsta sieć cieków i starorzecza Odry, a także wyraźna krawędź, którą dolina przechodzi w obszar wysoczyzny.

Płaskowyż Głubczycki - to dosyć wysoko wzniesiona równina porozcinana licznymi dolinami. Rzeźba terenu od płasko-równinnej przechodzi w nisko-pagórkowatą i pagórkowatą (południowa i zachodnia część gminy).

Ukształtowanie terenu gminy jest średnio urozmaicone, o wysokościach bezwzględnych od 165 do 214 m. n. p.m. Deniwelacje terenu dochodzą tu do 40-50 m. Najniżej położony jest wschodni obszar gminy - wzdłuż doliny Odry. Występuje tam szerokie i płaskie obniżenie o wysokości ok. 165 m. n.p.m. Obszarem najwyższym, o najbogatszej rzeźbie terenu jest południowa część gminy. Największe różnice poziomów występują w obrębie głęboko wciętych dolin rzecznych o stromych zboczach, zwłaszcza Swornicy i Olchy.

3.5. Analiza zagospodarowania przestrzennego gminy Reńska Wieś.

3.5.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego

Strukturę przestrzenną gminy Reńska Wieś charakteryzują:

- stosunkowo duże obszary użytków czysto rolnych
- niski stopień zalesienia,
- równomiernie rozmieszczona sieć osadnicza,
- wyodrębniająca się w krajobrazie gminy dolina rzeki Odry,
- przebieg dróg kolejowych i drogowych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

Gmina zajmuje obszar 9791,0 ha, z tego ok. 7 777 ha czyli 79,4% zajmują użytki rolne. Gmina należy do obszarów słabo zalesionych. Powierzchnia lasów w gminie wynosi - 940,5 ha co stanowi ok. 9 % ogólnej powierzchni gminy.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Sieć osadnicza gminy jest stosunkowo równomiernie rozmieszczona na obszarze gminy i obejmuje 15 jednostek osadniczych: Bytków, Dębowa, Długomiłowice, Gierałtówce, Kamionka, Komorno, Lęzce, Mechnica, Naczysławki, Poborszów, Pociękarb, Pokrzywnica, Radziejów, Reńska Wieś, Większyce.

Najbardziej zainwestowanymi urbanistycznie są wsie Reńska Wieś, Większyce, Długomiłowice. Nie wykształciły one jednak charakterystycznych dla wsi centrów usługowych. Zarówno obiekty usługowe, produkcyjne jak i zabudowa mieszkaniowa rozwijała się głównie wokół istniejących dróg i ulic. Ogólnie cechuje gminę skupienie zabudowy w poszczególnych wsiach. Przeważa zabudowa niska, 1, 1/2 i 2 kondygnacyjna o charakterze zainwestowania rolniczym (zagrodowym) i jednorodzinny.

Znaczna część zabudowy została przekształcona funkcjonalnie bez zmiany charakteru zainwestowania. Wobec małej rentowności prowadzonego gospodarstwa znaczna część rolników poszukiwała innych źródeł zarobku zwłaszcza za granicą. Wiele gospodarstw ma charakter dwuzawodowy. Zabudowa zagrodowa to głównie zabudowa wybudowana przed 1945 rokiem. W okresie powojennym następował głównie rozwój zabudowy jednorodzinnej.

Wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej realizowane były obiekty usługowe (szkoły podstawowe, domy kultury, świetlice, urządzenia sportowe itp.) głównie w lukach istniejącej zabudowy.

Ogólnie gminę cechuje zadbanie o zabudowę, estetyczny wygląd elewacji budynków, porządek wokół zabudowań, zagospodarowanie zielenią: kwiatami krzewami i drzewami ozdobnymi.

Ten pozytywny wizerunek zabudowy psuje w kilku wsiach zły stan dróg; brak chodników przy drogach, stan nawierzchni jezdni itp.

Gmina Reńska Wieś należy do gmin słabo uprzemysłowionych. Działalność inwestycyjna obejmuje jedynie małe zakłady o charakterze produkcyjno - usługowym nastawione na obsługę najbliższego zaplecza jakim jest gmina. Nie tworzą one na obszarze gminy wyodrębniających się obszarów. Rozmieszczone są w rozproszeniu przeważnie wśród istniejącej zabudowy mieszkaniowej, zajmują obiekty adaptowane na potrzeby prowadzonej działalności.

W strukturze użytkowania gruntów gminnych dominują użytki rolne. Zgodnie z „Rocznikiem statystycznym Województwa Opolskiego” użytkowanie gruntów w gminie przedstawia się następująco:

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów gminy Reńska Wieś

Lp.	Rodzaj	Wielkość [ha]	Udział procentowy [%]
1.	Użytki rolne	7777	79,4
1.1.	Grunty orne	6376	65,1
1.2.	Sady	38	0,38
1.3.	Łąki i pastwiska	1363	13,9
2.	Lasy i zadrzewienia	940,5	9,4
3.	Grunty pod wodami	186	1,8
4.	Tereny komunikacyjne	350	3,57
5.	Tereny osiedlowe	408	5,43
5.1.	- zabudowane	287	2,9
5.2.	- niezabudowane	18	0,18
5.3.	- zieleni	24	0,25
6.	Tereny różne	79	0,8
7.	Użytki kopalne	0	0
8.	Nieużytki	35	0,3

Źródło danych: Biuletyn Statystyczny Województwa Opolskiego,

3.5.1.1. Formy użytkowania terenów

Pod względem struktury użytkowania gruntów w Gminie Reńska Wieś przeważają użytki rolne – 79,4 %, lasy i zadrzewienia 9,4 %, tereny osiedlowe 5,43 % powierzchni gminy.

Cechą zdecydowanie niekorzystną jest zbyt mały areal większości indywidualnych gospodarstw rolnych. Utrzymanie rolnictwa na obszarze gminy oraz zwiększenie dochodowości gospodarstw rolnych w powiązaniu z przetwórstwem i rynkiem regionalnym wymaga wzmocnienia w polu strategicznym „Rolnictwo i przetwórstwo” następujących procesów: uporządkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez koncentrację gruntów rolnych, ochrony gruntów rolnych i leśnych, zalesienia nieprzydatnych użytków rolnych; wzrostu liczby dużych gospodarstw rolnych, rozwoju gospodarstw rolnych nastawionych na działy specjalne produkcji rolnej (ogrodnictwo, warzywnictwo i hodowla ryb); rozwoju i modernizacji bazy przetwórczej w powiązaniu z regionalnym rynkiem zbytu; rozwoju specjalistycznych usług dla gospodarstw rolnych oraz zwiększenia specjalistycznych szkoleń dla rolników.

Struktura użytkowania gruntów w gminie Reńska Wieś zdecydowanie odbiega od wartości średnich charakteryzujących powiat kędzierzyńsko-kozielski, a w mniejszym stopniu również Województwo Opolskie. Areal użytków rolnych jest jeden z największych w powiecie. Użytki rolne stanowią również większy udział niż wartość średnia w województwie. Zalesienie gminy jest dla odmiany wyjątkowo niskie, najniższe w powiecie.

Walory estetyczne gminy podnoszą zieleńce i zieleń uliczna - stanowiąc łącznie powierzchnię 4,9 ha.

3.5.1.2. Zabytki

Śląsk opolski pod względem administracyjno terytorialnym należy do najstarszych i najtrwalszych struktur przestrzennych Polski. Region ten można zaliczyć do najzasobniejszych w obiekty dziedzictwa kulturowego w Polsce. Wojewoda Opolski opracował dokument pt. „Ochrona i Konserwacja Zabytkowego Krajobrazu Kulturowego Województwa Opolskiego”, wyszczególniający obszary o predyspozycjach rezerwatu kulturowego o znaczeniu krajowym.

Na terenie gminy Reńska Wieś znajdują się ruchomości oraz nieruchomości objęte ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Najcenniejsze nieruchomości posiadają wpis do rejestru zabytków prowadzony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. Ochroną prawną objęte są również tereny ochrony konserwatorskiej określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Reńska Wieś.

Do najcenniejszych przykładów dziedzictwa kulturowego gminy Reńska Wieś i wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków należy zaliczyć:

- ruchome:

Długomiłowice – wyposażenie kościoła parafialnego p.w. św. Marii Magdaleny nr rej. Ks.B.t.III-631/1-8/75 z 13.05.1975r.

Reńska Wieś – rzeźba św. Jana Nepomucena nr rej. Ks.B.t.VI-925/94 z 14.03.1994 r.

Pokrzywnica – rzeźba św. Jana Nepomucena przy elewacji kościoła parafialnego p.w. św. Sebastiana, nr rej. Ks.B.t.VI-911/93 z 19.07.1993 r.

- nieruchome:

Długomiłowice – park z 2 poł. XVIII – XIX w. nr rej. 178/88 z 20.07.1988r.

Komorno – założenie pałacowo– parkowe - nr rej. 20/2002

Komorno – dwór z XVIII/XIX w. - nr rej. 1049/65 z 02.06.1965r. oraz 1616/66 z 20.09.1966r.

Łężce – kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP (1852, 1947) nr rej. 1201/66 z 14.03.1966 r.

Mechnica – kościół par. p.w. św. Jakuba (1794 r.) nr rej. 1202/66 z 14.03.1966r.

Więszyce – zespół pałacowy z 2 poł. XIX w.

- pałac – nr rej. 2116/81 z 11.11.1985r.
- oficyna – nr rej. 2117/81 z 11.11.1985r.
- park – nr rej. 206/89 z 29.03.1989r.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Obiekty ujęte w ewidencji zabytków wg miejscowości:

- * **Bytków:**
 - kapliczka,
 - domy mieszkalne przy ul. Głównej 17 i 23.
- * **Dębowa:**
 - domy mieszkalne przy: ul. Żabnik 9 i 12;
ul. Wiejskiej 18 i 20;
 - kapliczka.
- * **Długomiłowice:**
 - kościół parafialny,
 - kapliczka przydrożna przy ul. Żabnik,
 - budynek stacji PKP,
 - budynki dawnego dworu przy ul. Parkowej (oficyna dworska, bud. gospodarczy),
 - domy mieszkalne przy: ul. Długiej 17;
ul. Głównej 26, 53 i 55;
ul. Starej 24 i 36 (dom I i dom II);
ul. Opolskiej .
- * **Gierałtowice:**
 - kapliczka Chrystusa,
 - kościół par. p. w. śś. Szymona i Judy Tadeusza,
 - domy mieszkalne przy: ul. Głównej (dawna gospoda i nr 34);
ul. Strażaków 5, 10, 12, 13, 17, 21 i 28,
 - bud. szkoły przy ul. Strażaków 15.
- * **Kamionka:**
 - kapliczka św. Floriana
 - domy mieszkalne przy: ul. Głównej 1 i 13;
ul. Młyńskiej 8 (dom I i dom II), 9, 11 i 12(d. młyn),
 - bud. gospodarczy przy ul. Młyńskiej 1.
- * **Komorno:**
 - zespół dworski z XVIII w. (dwór, oficyna i czworak dworski, park krajobrazowy, spichlerz dworski, chlewy dworskie, stajnie dworskie i kuźnia dworska),
 - kapliczka
 - domy mieszkalne przy: ul. Głównej 16;
ul. Harcerskiej 1, 16, 22, 31, 45, 48, 50, 59, 65.
- * **Łężce:**
 - kościół parafialny p.w. Nawiedzenia NMP,
 - domy mieszkalne przy: ul. Kozielskiej 12 i 26;
ul. Nowej 27 i 29;
domy I, II, III (Stacja Hodowli Roślin).
- * **Mechnica:**
 - kościół parafialny p.w. św. Jakuba z 1794 r.,
 - ogrodzenie z brama z 1809 r.,
 - 7 kapliczek (4 przy kościele, przy ul. Młyńskiej 16, 19 i 34)
 - dom mieszkalny przy ul. Młyńskiej 30.
- * **Poborsów:**
 - kaplica (dzwonnica z XIX w.),
 - domy mieszkalne przy: ul. Chałupki 9, 11 i 14;
ul. Krapkowickiej 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 i 17;
- * **Pociękarb:**
 - kapliczka św. Nepomucena
 - domy mieszkalne przy ul. Głównej 19, 22, 32, 34 i 38.
- * **Pokrzywnica:**
 - kapliczka św. Magdaleny przy ul. 1 Maja,
 - kościół parafialny p. w. św. Sebastiana,
 - ogrodzenie i bramka kościelna,
 - domy mieszkalne przy: ul. 1-go Maja 12, 16, 24, 28, 30, 31, 32, 36, 39, 42, 44, 46,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

52, 53 i 59;
ul. Cmentarnej 8;
ul. Młyńskiej 14 i 16;
ul. Głogowskiej 53;
ul. Szkolnej 16, 18 i 34.

✱ **Radziejów:**

- kapliczka
- domy mieszkalne przy ul. Pawłowskiej 21 i ul. Polnej 7.

✱ **Reńska Wieś:**

- budynki stacji PKP(dom przy ul. Kolejowej 1, bud. stacji i bud. gospodarczy przy ul. Kolejowej 3),
- kapliczka (dzwonnica; przy ul. Kozielskiej),
- kapliczka (kostnica; przy ul. Kolejowej),
- domy mieszkalne przy: ul. Gierałtowskiej 5, 6 i 13;
ul. Dębowej 1 i 3;
ul. Fabrycznej 15;
ul. Lipowej 15;
ul. Kozielskiej 3, 5 i 12;
ul. Młyńskiej 8, 10 i 12;
ul. Pawłowickiej 2, 4, 6, 7, 9, 11, 14 i 16;
ul. Raciborskiej 2, 4, 6, 6a, 8, 18, 24, 26, 40, 43, 47, 49,
55, 56, 57, 64, 66, 76, 81, 87, 91 i 95;
ul. Reński Koniec 7, 9, 11 i 13;
ul. Żabiej 38,
- budynek przy ul. Raciborskiej 16 i 27 (szkoły),
- budynek gospodarczy przy ul. Raciborskiej 24 i ul. Młyńskiej 12,

✱ **Większyce:**

- kościół parafialny,
- zespół pałacowy przy ul. Kozielskiej 15 (pałac, oficyna pałacowa, park),
- domy mieszkalne przy: ul. Głogowskiej 2, 3, 4, 5, 7 i 22;
ul. Kozielskiej 1, 5, 6, 13, 17, 24, 26 i 36;
ul. Polnej 1(dom I i dom II), 4, 6, 8, 11, 13, 18, 20 i 24;
ul. Opolskiej 22, 24, 26, 28, 30, 31 i 32;
ul. Pawłowskiej 2,
- stodoła przy ul. Głogowskiej 7.

Stanowiska archeologiczne:

1. Długomilowice - cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej z III okresu epoki brązu, (ujęte w rej. zabytków nr A-327/71),
2. Komorno - grodzisko pierścieniowate z IX - X w. (ujęte w rej. zabytków nr A - 308/70)

3.6. Sytuacja demograficzna

Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy – liczba mieszkańców w gminie Reńska Wieś na koniec 2008 r. wynosiła 8 204. W porównaniu z 2005 r. nastąpił spadek liczby mieszkańców o ok. 4,4% (380 osób). Główną przyczyną spadku liczby ludności jest ujemny przyrost naturalny w gminie (liczba zgonów jest wyższa od liczby urodzeń) oraz migracje ludności poza granice kraju.

Średnia gęstość zaludnienia na koniec 2008 r. wyniosła ok. 84 osoby na 1 km². Szacuje się, że do 2018 r. będzie następował dalszy spadek ludności.

Tabela 3 Liczba ludności w Gminie Reńska Wieś.

Liczba ludności w roku:							
2005	2006	2007	2008	Szacunkowo			
				2009	2012	2016	2018

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

8 584	8 479	8 335	8 204	8 081	7 841	7 762	7 382
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Reńska Wieś

3.7. Sytuacja gospodarcza

Istniejące położenie, ukształtowanie i zagospodarowanie gminy wskazują na złożoność charakteru i funkcji gminy. Do niedawna w sposób jednoznaczny określano Gminę Reńska Wieś jako gminę rolniczą. Obecnie, biorąc pod uwagę liczbę osób zatrudnionych w gospodarstwach rolnych, liczbę osób zatrudnionych poza tym sektorem, w tym także pracujących poza granicami Polski, jak również liczbę zarejestrowanych i funkcjonujących form działalności, można stwierdzić, że dokonuje się proces restrukturyzacji zajęć ludności. Ostatnie lata, mimo pogarszającej się sytuacji makroekonomicznej przyniosły rozwój sfery rzemiosła, usług i handlu. Wzrosła zarówno liczba funkcjonujących podmiotów, jak i różnorodność oferowanych przez nie usług i produktów, ponadto rośnie liczba osób podejmujących prace wymagające wyższych kwalifikacji, na ogół poza terenem Gminy.

Wiodące funkcje gminy to funkcja rolnicza i mieszkaniowa.

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym jest zjawiskiem pozytywnym i pożądanym. Występujące w gminie branże to głównie handel i naprawy, działalność wytwórczo-usługowa i obsługa nieruchomości. W gminie nie występują obszary nadmiernej kumulacji funkcji gospodarczych, zaś uwarunkowania do ich rozwoju są korzystne. Największy rozwój nastąpić powinien w dziedzinie usług decydujących o jakości życia mieszkańców i usług dla rolnictwa.

Mieszkańcy gminy nie zajmujący się rolnictwem i działalnością gospodarczą znajdują zatrudnienie w najbliższych ośrodkach miejskich, głównie w Kędzierzynie - Koźlu, Opolu, Strzelcach Opolskich i Górnośląskim Okręgu Przemysłowym.

Obszar gminy położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów przemysłowych Kędzierzyna – Koźla i Zdieszowic. Wysoki poziom gospodarki rolnej w gminie sprzyja lokalizacji na terenie gminy firm z sektora przetwórstwa rolno-spożywczego.

Położenie Gminy w pobliżu Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego oraz miast Województwa Opolskiego stwarza szansę zaopatrzenia tych ośrodków w produkty żywnościowe, zwłaszcza dla dużych i średnich gospodarstw specjalistycznych, ukierunkowanych na: rolnictwo ekologiczne, ogrodnictwo, sadownictwo, uprawę ziół i roślin przemysłowych oraz firm zajmujących się przetwórstwem.

Zawodowo czynnych jest 50,1 % mieszkańców ogółem, a 83,5 % ludności stanowi ludność w wieku produkcyjnym. Aktywność zawodowa mieszkańców gminy jest dość wysoka. Gmina Reńska Wieś charakteryzuje się stałym wzrostem ludności utrzymującej się ze źródeł poza rolniczych. Na taki stan wpływa również możliwość podejmowania pracy za granicą (głównie w Niemczech). Wśród zatrudnionych na terenie gminy największą liczbę stanowią zatrudnieni w oświacie i służbie zdrowia, następnie w przemyśle, handlu i usługach.

Gmina nie posiada wystarczającej ilości miejsc pracy poza rolnictwem. Gmina usilnie dąży do tego, aby pozyskać inwestorów oraz zagospodarować posiadane tereny inwestycyjne (prowadzone działania promocyjne) - byłego poligonu wojskowego (62 ha) oraz terenu przyległego do miasta Kędzierzyna – Koźla (5 ha).

Do największych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie gminy Reńska Wieś należą m.in.:

- „Champion” Długomiłowice,
- "Uvex-Integra" S.A. Większyce,
- "Agropasz" Waldemar Ksienżyk Mechnica,
- "Komax" Marcin Kozubek Łężce,
- „Obropol” Reńska Wieś,
- "Stolarz" J. i W. Księżyk Większyce,
- Bitumex Sp. z o.o. Reńska Wieś,
- Boehm J. Budoownictwo. Usługi remontowo-budowlane Gierałtowiec,
- Ceramix. Hurtownia płytek ceramicznych. Strzelecki J. Reńska Wieś,
- Dach-Izol Sp. z o.o. Reńska Wieś,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- Drewbud. Usługi remontowo - budowlane. Białas A. Reńska Wieś,
- Firma "Dachmex" Długomiłowice,
- Kamet. Sp. z o.o. Reńska Wieś,
- Ocartex. Sp. z o.o. Poborszów
- Met-Bud. Usługi budowlane Długomiłowice,
- POM Reńska Wieś. Sp. z o.o. Sprzedaż wyrobów hutniczych Reńska Wieś,
- Potgaz. Dystrybucja gazu. Transport ciężarowo – osobowy Długomiłowice,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Reńska Wieś,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Poborszów,
- Rynmet SC. Produkcja elementów blacharki dachowej. Sionkowski J. Reńska Wieś,
- Szklarczyk Sebastian. Gospodarstwo ogrodnicze Komorno,
- Wema. Kompleksowe roboty budowlane i wykończeniowe Pokrzywnica,
- Weno GmbH sp.k. Technika mocowań Większyce,
- Zamat SC. Uszczelnienia techniczne Komorno,

Tabela 4. Podział podmiotów gospodarki narodowej.

w sektorze publicznym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	26
- państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	23
w sektorze prywatnym:	
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	493
- osoby fizyczne	407
- spółki prawa handlowego	21
- spółki z udziałem kapitału zagranicznego	7
- spółdzielnie	4
- fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	21

Źródło www.stat.gov.pl, 2007r.

Równoległe obok działalności przemysłowej funkcjonuje również działalność usługowa prowadzona przez firmy zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym, usługami dla ludności, doradztwem, usługami bankowymi, telekomunikacją, transportem, oświatą. Do największych w tym sektorze firm zaliczyć należy:

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Kędzierzynie-Koźlu. Filia Reńska Wieś,
Punkt Apteczny,
Kaczmarczyk Janusz, mgr inż. Projekty architektoniczno - budowlane,
Axon-Med s.c.,
Herbec Marketing - Herbec A.,
Ewa. Salon fryzjersko - kosmetyczny,
Tibo - Restauracja, zajazd,
Zmarzły Barbara - Zakład fryzjerski.

Sieć placówek handlowych należy do najbardziej dynamicznie rozwijających się sfer życia gospodarczego. Ze względu na przebiegające ważne trasy komunikacyjne dobrze i szybko rozwijają się zakłady gastronomiczne. Istnieje jednak nadal potrzeba tworzenia placówek o wysokim standardzie usług.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2002-2007.

Lp.	Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
1.	2002	438	26	412
2.	2003	454	28	426
3.	2004	458	27	431

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

4.	2005	477	28	449
5.	2006	500	26	474
6.	2007	519	26	493

Źródło: www.stat.gov.pl

W sektorze publicznym w 2007 roku zarejestrowano: 26 podmiotów (**5%**), natomiast w sektorze prywatnym **493 (95%)**.

Po powodzi w 1997 roku gmina Reńska Wieś stała się stosunkowo atrakcyjnym terenem do osiedlania się. Mieszkańcy Kędzierzyna – Koźła w znacznej części zagrożeni rzeką Odrą chętnie swoje inwestycje mieszkaniowe przenoszą na teren szczególnie sołectwa Większyce i Reńska Wieś.

W miejscowości Większyce wyznaczono w planie zagospodarowania około 15 ha gruntów pod budownictwo mieszkaniowe. Trwa dosyć intensywny proces sprzedaży działek. Tereny te jednak nie posiadają niezbędnej infrastruktury technicznej, dlatego też koniecznie i szybko trzeba wybudować sieci wodociągowe, kanalizacyjne, drogi, uzbroić działki w energię elektryczną czy też sieć telekomunikacyjną.

Barierą dla rozwoju przemysłu czy większych jednostek gospodarczych są dobre jakościowo grunty rolne oraz wysokie opłaty związane z ich wyłączeniem z produkcji rolnej. Rolnictwo w gminie jest na dobrym poziomie. Wysoka produkcja roślinna, zwierzęca i dobre usprzętowanie lokuje gminę w czołówce gmin województwa opolskiego. W najbliższym czasie konieczne może okazać się scalanie gruntów.

3.8. Rolnictwo

Warunki agroklimatyczne dla rolnictwa są korzystne, klimat województwa opolskiego a tym samym gminy Reńska Wieś odznacza się ciepłym latem, stosunkowo łagodną i krótką zimą, wczesną wiosną i długą łagodną jesienią, co sprzyja produkcji roślinnej.

Gmina Reńska Wieś ma charakter rolniczy, charakteryzuje się jednymi z najlepszych w powiecie warunków dla produkcji rolniczej.

Rolnictwo charakteryzuje duża liczba jednostek zróżnicowanych pod względem wielkości gospodarstw, jak i kierunku i poziomu produkcji, co powoduje złożoność i zmienność sytuacji ekonomicznej w gospodarstwach rolnych. Ogółem na terenie gminy funkcjonuje 1484 gospodarstw rolnych. Pod względem areалу najczęściej gospodarstw znajduje się w grupie do 1 ha - 800, co stanowi ok. 54 % ogółu gospodarstw. Najwięcej takich gospodarstw znajduje się we wsiach: Długomiłowice, Pokrzywnica, Reńska Wieś i Większyce, następnie w Lęczcach, Mechnicy, Poborszowie - we wsiach położonych bliżej aglomeracji kędzierzyńskiej, gdzie część rolników łączy pracę w gospodarstwie rolnym i poza nim. Gospodarstw powyżej 10.0 ha istnieje - 174 co stanowi 11,7 % ogółu gospodarstw indywidualnych. Najwięcej gospodarstw w tej grupie obszarowej znajduje się w Długomiłowicach, Mechnicy, Pokrzywnicy, Reńskiej Wsi i Większycach. Taka struktura wskazuje na znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

Tabela 6. Struktura klas bonitacji gruntów w gminie Reńska Wieś.

Gmina	Klasy bonitacji użytków rolnych w [%]					
	I	II	III	IV	V	VI
Reńska Wieś	-	1,0	90			9

Różnorodność skał macierzystych jak również i innych czynników glebotwórczych przyczyniła się do znacznego zróżnicowania pokrywy glebowej na obszarze gminy Reńska Wieś. W związku z tym występuje tu kilka typów gleb: bielice, gleby brunatne, czarne ziemie, mady, rędziny i gleby pochodzenia organicznego. Najbardziej urodzajne gleby w gminie mają wsie: Gierałtowice, Radziejów, Łęczce, najłabsze wsie: Mechnica i Kamionka.

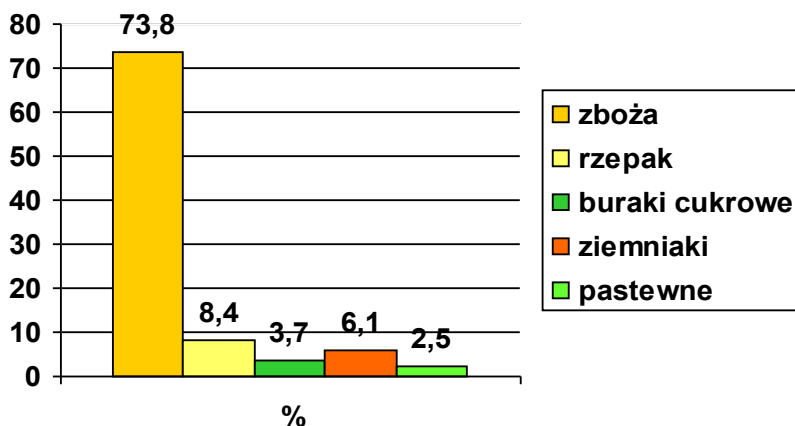
Tabela 7. Struktura zasiewów w gminie.

Lp.	Rodzaj	Powierzchnia	Udział [%]
1.	zboża ogółem	4 484	73,8

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

2.	rzepak ozimy	511	8,4
3.	buraki cukrowe	110	3,7
4.	ziemniaki	368	6,1
5.	pastewne	153	2,5

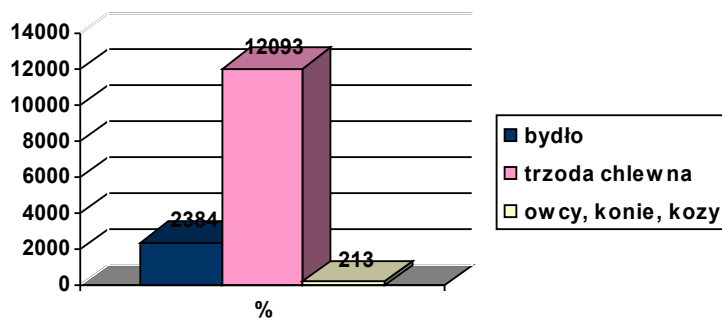
Rysunek 2. *Struktura zasiewów.*

Produkcja zwierzęca w gminie, to głównie trzoda chlewna, w mniejszych rozmiarach bydło. Na terenie Gminy Reńska Wieś liczba zwierząt gospodarskich przedstawia się następująco:

- bydło 2 384 szt.
- trzoda chlewna 12 093 szt.
- owce, konie, kozy 213 szt.

Rysunek 3. *Produkcja zwierzęca w gminie.*

3.9. Infrastruktura techniczno - inżynieryjna

3.9.1. Zaopatrzenie gminy Reńska Wieś w energię ciepłą.

Teren gminy Reńska Wieś charakteryzuje się brakiem zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło, nie występują również duże kotłownie grzewcze lub technologiczne, zlokalizowane zazwyczaj przy dużych zakładach przemysłowych. Brak jest także lokalnych kotłowni o dużej mocy cieplnej. Na terenie gminy około 30 obiektów jest opalanych olejem lub gazem. Ilość ta ciągle wzrasta. W przewadze są indywidualne systemy zasilania budynków. Większość z nich to małe kotłownie lokalne oraz ogrzewanie piecowe. Część obiektów użyteczności publicznej, usługowych i zakładów produkcyjnych posiada własne nowoczesne kotłownie olejowe bądź gazowe – przyjazne dla środowiska naturalnego.

Potrzeby grzewcze pokrywane są głównie ze źródeł lokalnych, w większości na paliwo wysokoemisyjne (węgiel, koks). Większość budynków użyteczności publicznej wyposażona jest w lokalne kotłownie opalane olejem opałowym. Instalacje spalania paliw stanowią zatem

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

praktycznie wyłącznie lokalne źródła grzewcze budynków wielo- i jednorodzinnych, szkół, przedszkoli itd., będące źródłem „niskiej emisji” zanieczyszczeń.

Struktura pokrycia potrzeb cieplnych gminy przedstawia się następująco:

- węgiel - 95 %,
- olej opałowy, gaz płynny – 3 %,
- energia elektryczna – 2 %,
- gaz ziemny – 0 %,
- energia odnawialna – 0 %.

Dominuje ogrzewanie paliwami stałymi (węglem kamiennym, koksem i drewnem) zapewniające blisko 90 % ciepła dla gminy. Brak jest na terenie gminy alternatywnych źródeł ciepła, w tym szczególnie gazu przewodowego oraz wykorzystania dla zaspokojenia potrzeb cieplnych odnawialnych źródeł energii (wiatru, promieniowania słonecznego, energii geotermalnej i energii biomasy). Gaz płynny LPG i propan wykorzystywany jest w celach grzewczych w nieznacznym stopniu. Ogrzewanie elektryczne stosowane jest sporadycznie ze względu na wysokie koszty eksploatacyjne.

Duże rozproszenie zabudowy na terenach o największym współczynniku zaludnienia powoduje, że wprowadzenie scentralizowanej gospodarki cieplnej (nawet tylko na niektórych terenach gminy) staje się nieopłacalne dla potencjalnego producenta energii.

W kotłowniach lokalnych zasilających pojedyncze bloki mieszkalne zasadniczo spalany jest węgiel o bardzo dobrych parametrach, sortymentu orzech I lub II (wartość opałowa 30 MJ/kg, zawartość popiołu 7,8 %, zawartość siarki 0,6-0,8 %). Większość budynków mieszkalnych, gdzie stosowane są paleniska indywidualne jest natomiast opalanych tanim węglem o złych parametrach (miał węglowy „muł” i „fłat” o wartości opałowej 20,24 MJ/kg, zawartości popiołu do 24 %, zawartości siarki 0,8-0,9 %) i proces ten nasila się w ostatnim okresie z przyczyn ekonomicznych. Dodatkowo w paleniskach tych spalane są okresowo odpady, szczególnie w okresie grzewczym, przede wszystkim tworzyw sztucznych.

Według „Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015 r” (Energoprojekt Katowice S.A. 2003 na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego w Opolu) struktura zapotrzebowania gminy Reńska Wieś na moc cieplną przedstawia się następująco:

- budownictwo mieszkaniowe: 87 % (25,4, MWt, w tym budynki jednorodzinne – 24,8 MWt, budynki wielorodzinne – 0,6 MWt),
- zakłady: 0,0 MWt,
- budownictwo pozostałe: 13 % (obiekty oświatowe, obiekty służby zdrowia, obiekty usługowe i handlowe) - 3,8 MWt.

3.9.2. Charakterystyka systemu zaopatrzenia w gaz ziemny

Zaopatrzenie terenu województwa opolskiego w gaz ziemny wysokometanowy odbywa się z krajowego systemu przesyłowego gazociągami wysokiego ciśnienia. Województwo opolskie zaopatrywane jest w gaz ziemny wysokometanowy podgrupy GZ-50, poprzez system gazociągów wysokiego ciśnienia ze strony województwa śląskiego oraz dolnośląskiego.

Sieć dystrybucyjna niskiego i średniego ciśnienia oraz stacje gazowe II° podlegają Zakładowi Gazowniczemu w Opolu. Przez teren województwa opolskiego przebiega trzynaście gazociągów wysokiego ciśnienia, które zasilają siedemdziesiąt stacji redukcyjno pomiarowych I-go stopnia.

Gmina Reńska Wieś należy do niezgazyfikowanych obszarów powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego. Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych stacji redukcyjno - pomiarowych gazu ani sieci rozdzielczych gazu.

Obecnie mieszkańcy gminy korzystają z gazu płynnego w butlach.

Gaz koksowniczy.

Na terenie województwa opolskiego system gazociągów wysokiego ciśnienia gazu koksowniczego był eksploatowany w latach 1967 – 1995. Po przestawieniu w 1995 roku zasilania odbiorców Opolszczyzny na gaz ziemny wysokometanowy, system gazu koksowniczego zasila tylko odbiorców przemysłowych w rejonie Kędzierzyna-Koźla i Góraźdzy.

3.9.3. Charakterystyka systemu zaopatrzenia w energię elektryczną

Krajowy System Elektroenergetyczny (KSE) obejmuje wszystkie źródła mocy i energii elektrycznej, które powiązane są ze sobą poprzez:

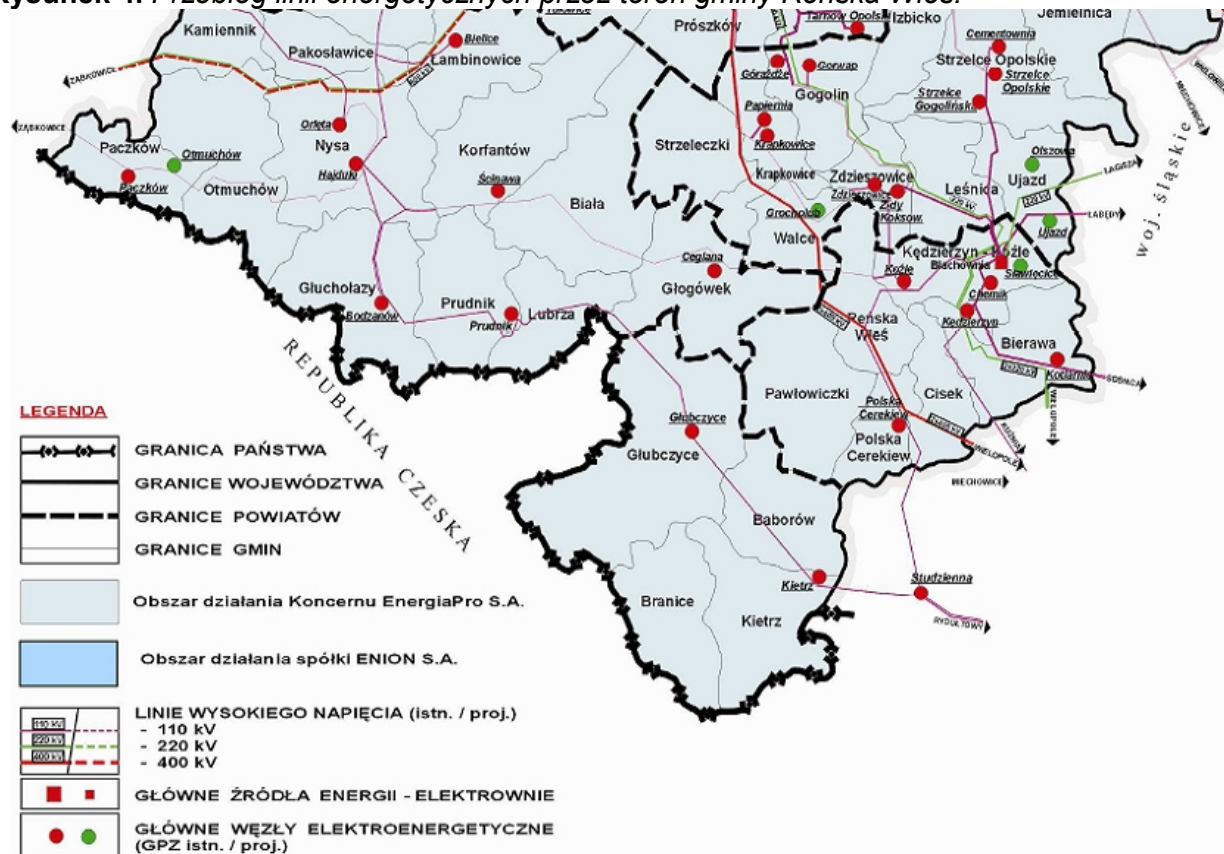
- elektryczną sieć przesyłową obejmującą najwyższe napięcia 750, 400 i 220 kV,
- sieć dystrybucyjną (napięcia 110, 30, 20, 15 i 6 kV),
- sieci niskiego napięcia.

Podstawowymi elementami każdej sieci są stacje i linie energetyczne. Operatorem sieci przesyłowej i jej właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA (PSE SA). Sieć dystrybucyjna i sieci niskiego napięcia podlegają w większości zakładom energetycznym. Właścicielem sieci i urządzeń elektroenergetycznych na terenie Reńskiej Wsi jest Zakład Energetyczny Opole SA.

Przez teren gminy przebiega jedna napowietrzna linia energetyczna najwyższego napięcia 400 kV Dobrzeń – Wielopole oraz Dobrzeń – Albrechtice (długość na terenie gminy: 10,9 km, stan techniczny dobry) oraz 2 linie sieci dystrybucyjnych wysokich napięć 110 kV:

- linia jednotorowa 110kV relacji Chemik (Kędzierzyn) - Studzienna (Racibórz) (długość na terenie gminy 10,766 km),
- linia dwutorowa 110kV relacji Blachownia- Ceglana (Głogówek) i Zdieszowice-Hajduki (Nysa) (długość na terenie gminy 2x3,611 km).

Rysunek 4. Przebieg linii energetycznych przez teren gminy Reńska Wieś.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Głównym zadaniem linii 110 kV jest „rozdział” energii elektrycznej, wprowadzonej do tej sieci przez transformacje NN/110 kV w poszczególne rejon województwa oraz jej tranzyt poza jego granice. Linie 110 kV są liniami jedno oraz dwutorowymi, o przekroju przewodów roboczych 120,525 mm². Wyjątek stanowi kilka ciągów 110 kV w południowej części województwa. Stan techniczny linii 110 kV na terenie województwa opolskiego można ocenić jako więcej niż dostateczny. Ocena ta nie ma jednak charakteru w pełni jednoznacznego gdy wpływa na nią stan techniczny fragmentów linii oraz poszczególnych urządzeń wchodzących w ich skład. Ponadto prowadzone są bieżące prace remontowe mające na celu poprawę ich stanu.

Odbiorcy z terenu gminy zasilani są z dwóch Głównych Punktów Zasilania 110 kV GPZ 110/SN umiejscowionych na terenie sąsiednich gmin:

- GPZ Koźle (110/15 kV),
- GPZ Cerekiew (110/15 kV)

których podstawowym zadaniem jest zapewnienie dostaw mocy i energii elektrycznej odbiorcom komunalno-bytowym i drobnym odbiorcom przemysłowym. Funkcja ta jest realizowana poprzez zasilaną z poszczególnych GPZ-tów sieć średniego (SN - długość linii na terenie gminy wynosi 70,14 km) a następnie niskiego napięcia. (nn długość linii na terenie gminy wynosi 131,509 km, w tym sieć napowietrzna 124,532 km i kablowa 6,977 km).

Wymienione wyżej GPZ-ty posiadają duże rezerwy mocy, możliwe do wykorzystania w przypadku konieczności podłączania kolejnych odbiorców o znaczącym planowanym poborze mocy z terenu gminy.

Dostarczona energia w formie SN 15kV jest przetwarzana poprzez stacje transformatorowe 15/0,4kV na niskie napięcia i w takiej formie przekazywana do odbiorców. Na terenie gminy znajduje się 70 stacji transformatorowych. Linie 15kV wykonane są jako napowietrzne o zróżnicowanych przekrojach przewodów

Istnieje rezerwa mocy w eksploatowanej sieci średniego napięcia pozwalająca na rozbudowę systemu poprzez przyłączanie nowych odbiorców.

W najbliższym czasie nie należy spodziewać się znaczących przyrostów zapotrzebowania na energię elektryczną.

3.9.4. Infrastruktura transportowa.

Na terenie gminy występują dwa systemy komunikacyjne: drogowy – odgrywający najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy oraz system kolejowy - stanowiący funkcję uzupełniającą w powiązaniach komunikacyjnych gminy.

Dużym atutem jest fakt bliskiego położenia aglomeracji Kędzierzyn – Koźle, dobrze skomunikowanej zarówno tradycyjnymi drogami transportu jak również transportem drogą wodną.

Transport drogowy.

Gmina Reńska Wieś posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. Obecnie przez teren gminy przebiegają 3 drogi krajowe i jedna droga wojewódzka, a sieć dróg powiatowych na terenie gminy jest dostatecznie gęsta i zapewnia możliwość dojazdu do wszystkich miejscowości oraz dobre powiązania wszystkich wsi gminy z siedzibą gminy.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

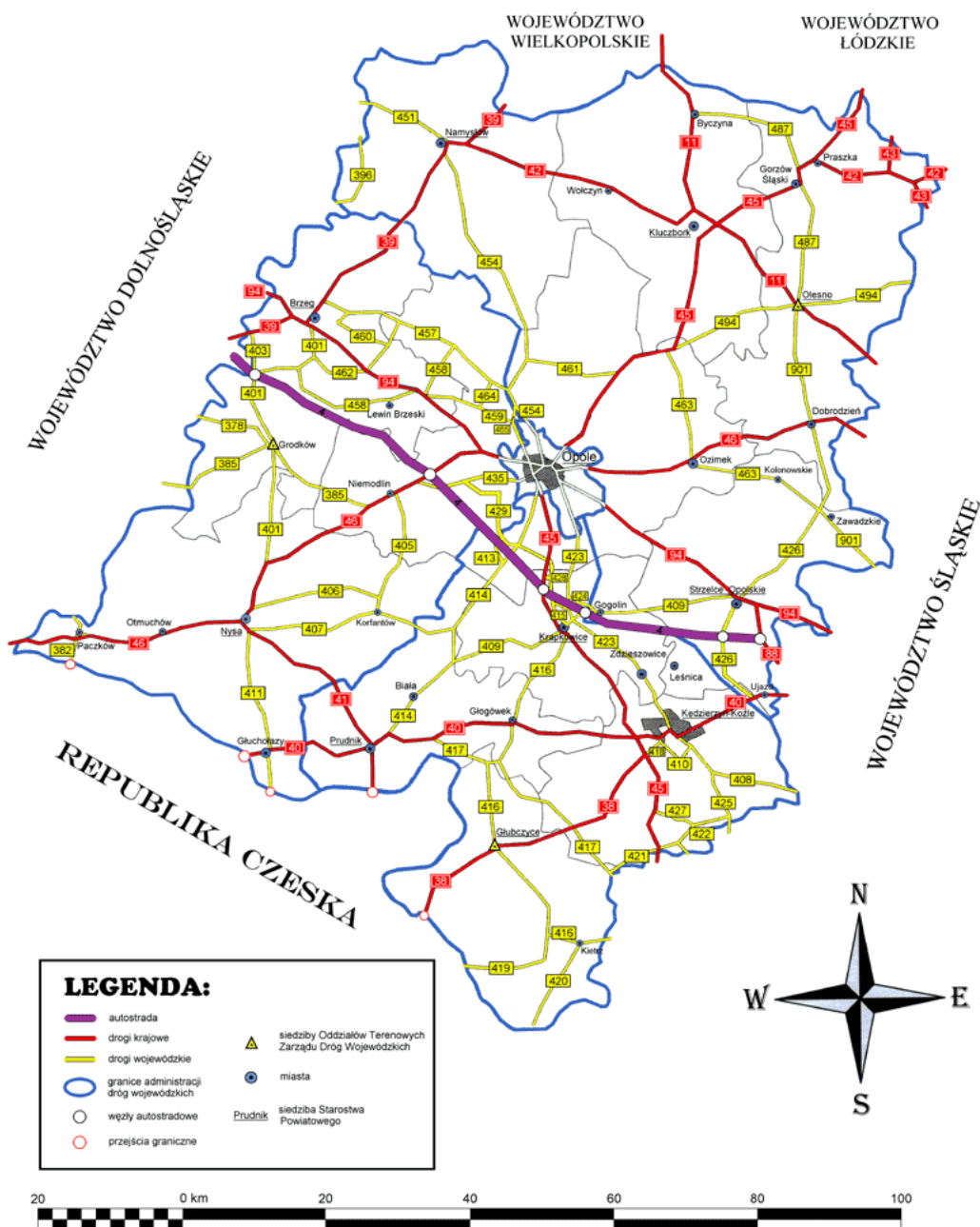
Rysunek 5. *Mapa poglądowa rozkładu dróg na terenie gminy Reńska Wieś.*

Drogi gminne stanowią uzupełnienie podstawowego układu sieci dróg. Nie posiadają one jednak większego znaczenia komunikacyjnego, gdyż dostatecznie gęsta sieć dróg powiatowych i wojewódzkich zapewnia dojazd do każdej miejscowości. Zapewniają przede wszystkim powiązania pomiędzy wsiami gminy i są jednocześnie trasami transportu rolnego, ułatwiającymi dojazd do pól uprawnych mieszkańców gminy.

Rysunek 6. *Mapa dróg krajowych i wojewódzkich na terenie województwa opolskiego.*

MAPA SIECI DRÓG KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

Źródło: www.zdw.opole.pl

Przez teren gminy Reńska Wieś przebiegają drogi następujących kategorii:

- drogi krajowe:
 - nr 45 - III klasy technicznej relacji Opole – Pszczyna - granica państwa z Czechami,
 - nr 40 – III klasy technicznej relacji Kłodzko- Gliwice,
 - nr 38 – IV klasy technicznej relacji Reńska Wieś – Pietrowice Wielkie- granica państwa,
- droga wojewódzka:
 - nr 418 Reńska Wieś – Kędzierzyn Koźle,
- drogi powiatowe:
 - nr 27 – 40 Walce –Zdzieszowice,
 - nr 27 – 409 Większyce- Wygoda,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- nr 27 – 410 Urbanowice – Bytków,
 - nr 27 - 411 Wygoda- Urbanowice,
 - nr 27 – 413 Bytków do drogi nr 38,
 - nr 27 – 423 Długomiłowice – Sukowice,
 - nr 27 – 429 Długomiłowice – Gierałtowice – droga nr 38,
 - nr 27 – 430 Gierałtowice- droga nr 38- Ostrożnica,
 - nr 27 – 431 Długomiłowice – Dębowa- Reńska Wieś,
 - nr 27 – 448 Kamionka- Poborszów,
- drogi gminne o łącznej długości 74,12 km (w tym 54km nawierzchni bitumicznej).

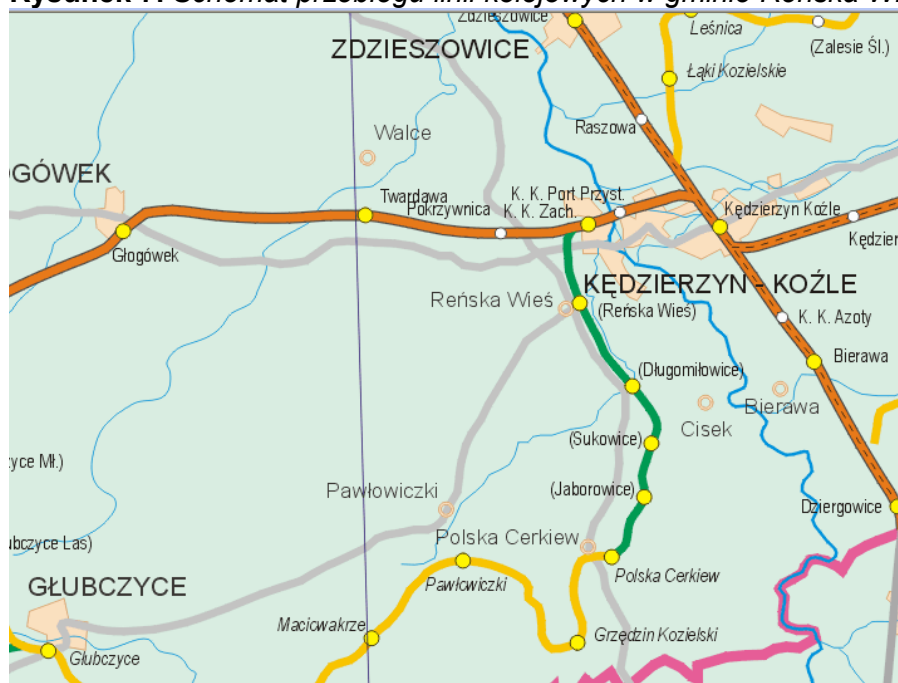
Z punktu widzenia oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska najistotniejsze znaczenie mają przebiegające przez teren gminy drogi krajowe i droga wojewódzka. Ogólnie od kilkunastu lat w kraju można zaobserwować stały wzrost natężenia ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich. Na podstawie porównania GPR 2000 i GPR 1995 wzrost ruchu w latach 1995÷2000 wyniósł w Województwie Opolskim dla dróg krajowych 24% (w skali kraju 31%), zaś dla dróg wojewódzkich 20% (w skali kraju 32%).

Transport kolejowy

Przez teren gminy Reńska Wieś przebiegają dwie linie kolejowe:

- nr 137 Katowice-Kędzierzyn Koźle – Nysa - Legnica – jest to linia transportu kolejowego osobowego i towarowego,
- nr 195 Kędzierzyn-Koźle- Baborów- zawieszona od powodzi w 1997 roku, przebiegająca przez środek gminy miała znaczenie regionalne. Jest linią jednotorową, niezelektryfikowaną, znaczenia drugorzędowego dla obsługi ruchu pasażerskiego i towarowego.

Rysunek 7. Schemat przebiegu linii kolejowych w gminie Reńska Wieś.

3.9.5. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Reńska Wieś posiada uregulowany system zaopatrzenia w wodę, system zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest dobrze rozwinięty. Wszystkie sołectwa w gminie są zaopatrywane w zdrową wodę pitną z ujęć w Więszycach, Gierałtowicach i Kędzierzynie – Koźlu. Wybudowana została pierwsza w gminie oczyszczalnia ścieków w Długomiłowicach.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

SUW Więszyce jest po generalnym remoncie bardzo nowoczesna. Ujęcia wody Więszyce i Reńska Wieś posiadają ustanowione strefy ochrony pośredniej zewnętrznej.

Tabela 8. Charakterystyka ujęć wody w gminie Reńska Wieś.

Lp.	Lokalizacja ujęcia, nazwa	Lokalizacja	Rodzaj ujęcia	Q _{śr} , Q _{max}	Uwagi
1.	„Więszczyce”	Ujęcie wody podziemnej we wschodniej części wsi Więszyce w pobliżu szosy (odl. 120 m) prowadzącej do Kędzierzyna – Koźła, obsługuje 10 miejscowości: Więszyce, Pociękarb, Pokrzywnica, Radziejów, Bytków, Łężce, Komorno, Poborszów, Mechnica, Kamionka	2 studnie nr 1 i 2 oddalone o 60 m od siebie ujmuje wodę z poziomu wodonośnego czwartorzędu	1464 m ³ /d, 2063 m ³ /d	Wielkość zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych w kat. B: Studnia 1 - Q = 33,8 m ³ /h przy s = 10,3 m. głęb. - 30 m Studnia 2 - Q = 51,6 m ³ /h przy s = 7,5 m. głęb. - 31 m
2.	"Gierałtowice"	Ujęcie zlokalizowane jest w południowo - wschodniej części wsi obsługuje Gierałtowice, Naczysławki oraz wieś Przedborowice w gminie Pawłowiczki	2 studnie nr 1 i 2 ujmuje wodę z poziomu wodonośnego trzeciorzędu (51,5 - 58 m.) (przy czym jedna studnia jest nieczynna).	426 m ³ /d, 615 m ³ /dobę.	Wielkość zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych w kat. B w ilości Oe-37 m ³ /h przy s = 16,5 m
3.	Wodociągi Koźle	Obsługują Reńską Wieś, Długomiłowice, Dębową.			

Długość sieci wodociągowej w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy:

- Reńska Wieś - 16,4 km
- Dębowa - 3,2 km
- Długomiłowice - 18,9 km
- Gierałtowice - 1,7 km
- Naczysławski - 2,6 km
- Więszyce - 7,2 km
- Pokrzywnica - 12,8 km
- Pociękarb - 2,7 km
- Radziejów - 3,1 km
- Bytków - 1,7 km
- Komorno - 6,3 km
- Mechnica - 12,0 km
- Łężce - 7,0 km
- Kamionka - 4,6 km
- Poborszów - 13,6 km

Ogólny stan zbiorowego zaopatrzenia w wodę w gminie Reńska Wieś jest zadowalający.

Tabela 9. Sieć wodociągowa w gminie Reńska Wieś.

Wodociągi:	2004	2007	2008

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

1	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	114,3	116,3	117,8
2	Połączenia do budynków	szt	2078	2107	2108
3	Woda dostarczana do gospodarstw domowych	dam3	197,8	206,8	b.d.
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	8010	7922	8207

Źródło: www.stat.gov.pl 2007

3.9.6. Odprowadzenie ścieków

Stan istniejący

Gmina nie posiada w pełni zorganizowanego systemu odprowadzania i utylizacji ścieków komunalnych. Część ścieków nie objęta systemem kanalizacyjnym jest gromadzona w zbiornikach przydomowych tzw. szambach i wywożona taborem asenizacyjnym na oczyszczalnię w Kędzierzynie - Koźlu.

Skanalizowane są: Większyce, Reńska Wieś, Długomiłowice, Naczysławki, Gierałtowice, Dębowa (zespół domków letniskowych).

Na terenie wsi Długomiłowice zlokalizowana jest kanalizacja sanitarna zakończona oczyszczalnią ścieków o przepustowości $O_{\text{śr.d.}} - 234 \text{ m}^3/\text{d}$.

Oczyszczalnia została wybudowana w 1997 roku w systemie Agua Plan Firmy GEKO Polska i obejmuje część mechaniczną, biologiczną i część przeróbki osadów. Oczyszczalnia odbiera ścieki z sołectw Większyce, Naczysławki i Gierałtowice.

W skład oczyszczalni wchodzi:

- część mechaniczna:
 - przepompownia
 - kraty o prześwicie 3 mm wyposażone w przenośnik ślimakowy spełniający rolę prasy
 - piaskownik pionowy
 - osadnik wstępny - zbiornik flotacyjno-sedymentacyjny
- część biologiczna:
 - bioreaktory ze złożem fluidalnym
 - osadnik wtórny - zbiornik flotacyjno-sedymentacyjny.
- część przeróbki osadów:
 - Bioreaktor osadu - ze złożem fluidalnym
 - zbiornik osadu
 - zbiornik ociekowy

We wsi Komorno skanalizowany jest cały teren Zespołu Szkół Rolniczych wraz z budynkami wielorodzinnymi. Ścieki sanitarne odprowadzane są do istniejącej oczyszczalni ścieków. W skład oczyszczalni wchodzi:

- część mechaniczna:
 - przepompownia z kratą koszową
- część biologiczna:
 - osadnik Imhoffa ze złożem ociekowym
 - osadnik wtórny
- część przeróbki osadów
 - poletka osadowe

Z uwagi na zaostrzone parametry ścieków oczyszczonych (usuwanie związków biogenych) nie przewiduje się rozbudowy i modernizacji tej oczyszczalni. Ewentualnie do wykorzystania nadaje się przepompownia po wymianie pomp i uzbrojenia.

Teren gminy wymaga pilnych rozwiązań w zakresie infrastruktury kanalizacyjnej.

Rezygnacja z budowy kanalizacji grupowych w niektórych wsiach podyktowana jest rozproszonym charakterem zabudowy, a co za tym się wiąże znacznymi kosztami jednostkowymi w przeliczeniu na poszczególne gospodarstwa domowe. Na terenach tych gospodarka ściekowa opiera się na powszechnym – przejściowym gromadzeniu ścieków w zbiornikach wybieralnych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

i wywożeniu ich do oczyszczalni ścieków, a także na pola uprawne lub nielegalne wylewiska oraz na bezpośrednim odprowadzaniu ścieków do odbiornika.

Trudna do oszacowania jest ilość ścieków wywożona do punktów zlewnych lub bezpośrednio do oczyszczalni ścieków. Prawdopodobnie część tych ścieków trafia bezpośrednio do gruntu i wód, w związku z tym istnieje zagrożenie dla stanu wód podziemnych.

Tabela 10. Sieć kanalizacyjna w gminie Reńska Wieś.

	Kanalizacja		2004	2007	2008
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	28,6	37,6	52,6
2.	Połączenia do budynków	szt	666	779	1 024
3.	Ścieki odprowadzone	dam3/rok	40,6	65	b.d.
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2 397	2652	4 292
5.	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię	osoba	1 540	2210	b.d.

W tej sytuacji dotkliwy jest brak infrastruktury służącej odprowadzeniu ścieków komunalnych. W roku 1995 została oddana do użytku lokalna oczyszczalnia ścieków w Długomiłowicach, do której są odprowadzone ścieki z tej miejscowości, ale jest to zdecydowanie niewystarczające w stosunku do potrzeb. Opracowana koncepcja gospodarki ściekowej zakłada, że większość ścieków z terenu gminy zostanie odprowadzona do oczyszczalni w Kędzierzynie – Koźlu. Zostało w tej sprawie podpisane porozumienie i w roku 2003 wybudowany został kolektor łączący sołectwo Reńska Wieś z tą oczyszczalnią oraz w ramach budowy I etapu kanalizacji podłączono do niego niecałe 100 odbiorców. W roku 2004 z udziałem środków programu SAPARD realizowany był II etap budowy i podłączenie kolejnych 250 odbiorców, również w roku 2004 połączono miejscowości Większyce z systemem kanalizacyjnym Kędzierzyna – Koźla oraz podłączenie do niego 66 odbiorców. W 2007 i 2008 roku w ramach środków ZPORR zrealizowano II etap Większyce oraz III etap Reńska Wieś. Naczysławki i Gierałtowice w przygotowaniu są dokumentacje techniczne.

Tabela 11. Dane odnośnie gospodarki wodno-ściekowej w gminie za rok 2004 i 2007

	Jednostka	2004	2007
Komunalne oczyszczalnie ścieków			
Ścieki oczyszczane odprowadzane ogółem	dam3/rok	40,6	65
Ścieki oczyszczane razem	dam3/rok	37	65
Ładunki zanieczyszczeń:			
BZT5	kg/rok	1 107	212
ChZT	kg/rok	2 628	1 677
Zawiesina	kg/rok	1 156	418
Azot ogólny	kg/rok	107	359
Fosfor ogólny	kg/rok	61	48
Osady wytworzone w ciągu roku	Mg	6	6
Zużycie wody			
Ogółem	dam3/rok	225,2	241,3
Eksploatacja sieci wodociągowej	dam3/rok	225,2	241,3
Gospodarstwa domowe	dam3/rok	197,8	206,8

Źródło: www.stat.gov.pl, 2004, 2007r.

Oprócz ścieków wytwarzanych przez bytowanie ludzi na terenie miejscowości powstają ścieki opadowe. Ten rodzaj ścieków związany jest z występowaniem zwartej zabudowy z małą ilością odsłoniętej gleby. Konieczne jest zatem zbieranie tych wód i odprowadzanie poza obręb miejscowości. Zanieczyszczenia wód ujmowanych do kanalizacji opadowej może mieć różne przyczyny:

- zanieczyszczenie obejść wiejskich odchodami zwierzęcymi, resztkami pasz itp.
- zanieczyszczenie ulic substancjami ropopochodnymi,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- śmieci wyrzucone poza kubły, sterty śmieci usytuowanych na terenach do tego nie przygotowanych,
- zanieczyszczenie dróg i ulic wynikające z ruchu samochodów i pieszych.

Podstawowe zanieczyszczenia ścieków opadowych to przede wszystkim zawiesiny nieorganiczne i substancje ropopochodne.

4. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU

Jako założenia wyjściowe do Programu ochrony środowiska gminy Reńska Wieś przyjęto uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, wynikające z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających problematykę ochrony środowiska. Niezbędne było również uwzględnienie zamierzeń rozwojowych gminy zarówno w zakresie gospodarczym i przestrzennym, jak i społecznym.

Uwarunkowania te, w powiązaniu z aktualnym stanem środowiska w gminie były podstawą do zdefiniowania priorytetów i celów w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

4.1. Uwarunkowania zewnętrzne opracowania Programu Ochrony Środowiska Gminy Reńska Wieś.

Zasady ochrony środowiska wymuszają zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia. Gmina nie jest układem zamkniętym, a poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Z tego względu, konieczne jest przyjęcie uwarunkowań wynikających z programów, planów i strategii zewnętrznych wyższego rzędu, umożliwiających szersze spojrzenie na poszczególne dziedziny ochrony środowiska.

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla gminy Reńska Wieś w zakresie ochrony środowiska wynikają z następujących dokumentów:

- strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, województwa opolskiego, Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego oraz Gminy Reńska Wieś,
- strategii rozwoju regionalnego kraju,
- koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju i województwa opolskiego,
- polityki ekologicznej państwa wraz z programem wykonawczym,
- systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, w tym projektowanych aktów prawnych,
- międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie ochrony środowiska,
- zobowiązań Polski przyjętych w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej,
- programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego,
- strategii i polityk sektorowych (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rolnictwa i obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa).

4.1.1. Zasady realizacji programu

Zasady realizacji polityki ekologicznej, cele i zadania ujęte w "Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016", „Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku” oraz w dostosowanej do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska, zostały przyjęte jako podstawa niniejszego programu.

W świetle priorytetów aktualnej polityki ekologicznej Państwa, planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele 6 Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Zgodnie z ostatnim przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych wyzwań należy zaliczyć:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej.

4.1.1.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska.

W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisywać się będzie w osiąganie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty.

Osiąganiu powyższych celów służyć będzie realizacja następujących priorytetów i zadań:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:

uwzględnianiu zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska,
zarządzaniu środowiskowym,
udziale społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
rozwoju badań i postępie technicznym,
odpowiedzialności za szkody w środowisku,
uwzględnianiu aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym.

2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:

ochronie przyrody,
ochronie i zrównoważonym rozwoju lasów,
racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi,
ochronie powierzchni ziemi,
gospodarowaniu zasobami geologicznymi.

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegające na:

środowisko a zdrowie,
jakość powietrza,
ochrona wód,
gospodarka odpadami,
oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
substancje chemiczne w środowisku.

4.1.1.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku.

Program nie formułuje celu generalnego i podkreśla pierwszorzędną potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

Cele perspektywiczne, nawiązują do Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz do Programu Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku. Z uwagi na niewielki wpływ skali regionalnej na zmiany klimatu, nie formułuje się w tym zakresie celu perspektywicznego. Zagadnienia związane z przeciwdziałaniem i ograniczaniem negatywnych skutków wpływających na środowisko, zostały omówione w poniższych celach wraz z kierunkami działań.

Sformułowano 4 cele perspektywiczne, o charakterze stałych dążeń, które spełniają rolę osi priorytetowych – wyznaczają jednocześnie grupy celów realizacyjnych.

Cele:¹

1. Włączanie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych
2. Planowanie przestrzenne zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju
3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa i dostęp do informacji
4. Innowacyjność prośrodowiskowa.

¹ Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku

5. REALIZACJA POLITYKI EKOLOGICZNEJ GMINY REŃSKA WIEŚ.

„Program ochrony środowiska dla gminy Reńska Wieś” został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Reńska Wieś nr XXIV/151/05 z dnia 30 marca 2005 r. i obejmował cele z „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”. Przedstawione w programie działania zostały skierowane na realizację polityki ekologicznej w takich obszarach jak:

Ochrona jakości wód powierzchniowych i wód podziemnych oraz ich wykorzystanie:

W latach 2006 – 2008 Gmina Reńska Wieś wykonała szereg działań związanych z budową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy. I tak wybudowano kanalizację sanitarną w:

- Reńskiej Wsi – etap III – 2.946.722,20 zł.,
- Więszycach – 3 664.259 zł. (etap II),
- Gierałtowice – etap II – 778 712,08 zł.
- Długomiłowice ul. Naczysławska – 64 536,40 zł.,
- Naczysławki – etap II – 960 000,00 zł.,
- Pokrzywnicy i Radziejowie – etap I – 214 240,80 zł (opracowanie dokumentacji).

W 2007 roku odtworzono odcinki kanalizacji deszczowej w :

- Więszycach – 58 843,45 zł,
- Łęczcach – 39 299,58 zł.

Wybudowano odcinek sieci wodociągowej ul. Tarnowska Długomiłowice - 121.258,53 zł

W 2008:

- ✓ Wybudowano odcinki sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Spokojnej i Dębowej w Długomiłowicach – 75 000,00 zł. (opracowanie dokumentacji),
- ✓ Zakupiono grunt pod przepompownię ścieków w Więszycach i Reńskiej Wsi – 30 000 zł.,
- ✓ Odtworzono odcinki kanalizacji burzowej:
 - na ul. Reński Koniec w Reńskiej Wsi – 66 000,00 zł.,
 - na ul. Rajskiej w Reńskiej Wsi – 34 000,00 zł.,
 - w Reńskiej Wsi (KAMET) - 65 000,00 zł.,
- ✓ Dobudowano sieć wodociągową w ul. Cmentarnej – Pokrzywnica - 9 699,00 zł.,
- ✓ Adaptowano przepompownię ścieków w Więszycach, Gierałtowicach, Reńskiej Wsi, Naczysławkach do systemu monitoringu i wizualizacji – 60 451,00 zł.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami została szczegółowo opisana w oddzielnym załączniku „Plan Gospodarki Odpadami”

Ochrona powietrza atmosferycznego

W ramach zadań termomodernizacyjnych wykonano wymiany:

- pokrycia dachu – Budynek Szkoły Więszyce - 91 645,95 zł,
- pokrycia dachu – Sala gimnastyczna Długomiłowice – 33 999,53 zł,
- pokrycia dachu i wykonano elewację budynku ul. Fabryczna – Reńska Wieś 143 846,26 zł,
- pokrycia dachu budynku komunalnego ul. Strażaków – Gierałtowice – 84 960,20 zł.

Ochrona przed hałasem

W latach 2005-2008 przeprowadzono szereg modernizacji i remontów ulic na terenie gminy na rzecz których poniesiono koszt m.in.:

- Więszyce przebudowa ul. Harcerskiej – 70 251,63 zł.
- Więszyce przebudowa ul. Pięknej – 42 000,00 zł.
- Więszyce przebudowa ul. Kwiatowej – 51 972,00 zł.
- Długomiłowice ul Spokojna, ul. Dębowa – 277 700,00 zł.,
- Długomiłowice ul. Parkowa – 100 727,00 zł.,
- Długomiłowice budowa ul. Długiej – 84 000,00 zł.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- Długomiłowice – przebudowa ulicy Tarnowskiej – 113 677,18 zł.
- Reńska Wieś - przebudowa ulicy Fabrycznej – 765 880,00 zł.,
- Reńska Wieś - przebudowa ulicy Klonowej – 150 134,30 zł.,
- Reńska Wieś - przebudowa ulicy Lipowej – 171 344,21 zł.,
- Reńska Wieś - przebudowa ulicy Piaskowej – 66 300,00 zł.,
- Reńska Wieś - przebudowa ulicy Słonecznej – 100 000,00 zł.,
- Reńska Wieś – przebudowa ul. Raciborskiej – 1 302 593zł.,
- Mechnica – modernizacja ul. Bródek – 73 918zł.,
- Radziejów – budowa ul. Sportowej – 137 620zł.,
- Łężce – odbudowa drogi obok boiska – 83 272zł.,
- Radziejów, Bytków – budowa drogi gminnej – 549 630zł.,
- Mechnica – budowa ul. Kolonia – 302 611zł.,
- Większyce – budowa ul. Słonecznej – 207 266zł.

Poważne awarie

W celu ograniczenia poważnych awarii na terenie gminy przeprowadzono następujące zadania:

- zaktualizowano listy instalacji stanowiących potencjalne zagrożenie środowiska i życia ludzi na terenie gminy,
- prowadzono działania edukacyjne dla ogółu ludności w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im,
- informowano społeczeństwo o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych.

Ochrona przyrody i krajobrazu:

22 grudnia 2008 r. opracowano Plan Odnowy Miejscowości Reńska Wieś i który przyjęto Uchwałą Nr XXVI/156/08.

W 2008 roku opracowano dokumentację p.n. „Przebudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół akwenu Dębowa” – 30 000,00 zł.

Edukacja ekologiczna

W ramach edukacji ekologicznej przeprowadzono szereg działań m.in.:

- konkursy ekologiczne,
- zakupy wydawnictw naukowych,
- seminaria o tematyce ekologicznej,
- zakup pomocy naukowych dla szkół związanych z ekologią,
- wystawy,
- rajdy.

Działania ujęte w Programie ochrony środowiska dla Gminy Reńska Wieś prawie całkowicie udało się zrealizować w latach 2005-2008. Z ważniejszych wyznaczonych zadań w Programie nie rozpoczęto procesu gazyfikacji obszaru gminy.

6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym programie jest zasada zrównoważonego rozwoju w celu umożliwienia lepszego zagospodarowania istniejącego potencjału gminy (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy).

Na podstawie kompleksowego raportu o stanie środowiska i źródłach jego przekształcenia i zagrożenia przedstawiono poniżej propozycję działań programowych umożliwiających spełnienie zasady zrównoważonego rozwoju poprzez koordynację działań w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej. Daje to możliwość planowania przyszłości gminy w perspektywie kilkunastu lat i umożliwia aktywizację społeczeństwa gminy, zwiększenie inicjatywy i wpływu społeczności na realizację działań rozwojowych.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska powinny posłużyć do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa, które polegać będą w pierwszej kolejności na niepogarszaniu stanu środowiska przyrodniczego na danym terenie, a następnie na jego poprawie. Realizacja wytyczonych celów w programie powinna spowodować zrównoważony rozwój gospodarczy, polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie gminy.

6.1. Cele ekologiczne

Kompleksowość zagadnień ochrony środowiska, a także zakres przeobrażeń na terenie gminy wymusiła wyznaczenie celów średniookresowych i priorytetowych, a także przyjęcie zadań z zakresu wielu sektorów ochrony środowiska. Spośród nich dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się w przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie gminy.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy Reńska Wieś, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska. Wybór priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych na terenie gminy Reńska Wieś na lata 2009-2012 z perspektywą 2013-2016 przeprowadzono przy zastosowaniu następujących kryteriów organizacyjnych i środowiskowych.

6.1.1. Kryteria o charakterze organizacyjnym

- wymiar zadania przedsięwzięcia (ponadlokalny i publiczny),
- konieczność realizacji przedsięwzięcia ze względów prawnych
- zabezpieczenia środków na realizację lub możliwość uzyskania dodatkowych zewnętrznych środków finansowych (z Unii Europejskiej z innych źródeł zagranicznych lub krajowych),
- efektywność ekologiczna przedsięwzięcia,
- znaczenie przedsięwzięcia w skali regionalnej,
- spełnianie wymogów zrównoważonego rozwoju - zgodność przedsięwzięcia dla rozwoju gospodarczego gminy.

6.1.2. Kryteria o charakterze środowiskowym

- możliwość likwidacji lub ograniczenia najpoważniejszych zagrożeń środowiska i zdrowia ludzi,
- zgodność z celami ekologicznymi i zasadniczymi kierunkami zadań wynikających ze Strategii rozwoju województwa opolskiego,
- zgodność z celami i priorytetami ekologicznymi określonymi w "Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016" i „Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do 2014 roku”,
- zgodność z międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska,
- skala dysproporcji pomiędzy aktualnym i prognozowanym stanem środowiska a stanem wymagany przez prawo,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- skala efektywności ekologicznej przedsięwzięcia (efekt planowany, tempo jego osiągnięcia),
- wieloaspektowość efektów ekologicznych przedsięwzięcia (możliwość jednoczesnego osiągnięcia poprawy stanu środowiska w zakresie kilku elementów środowiska),
- w odniesieniu do gospodarki odpadami istotnym kryterium była zgodność proponowanych zadań z wymogami kształtowania nowoczesnej gospodarki odpadami poprzez priorytetowe traktowanie tworzenia systemów, działań w zakresie zbiórki i transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

6.1.3. Cele ekologiczne dla gminy Reńska Wieś.

Kierując się podanymi powyżej kryteriami, wyznaczono następujące cele dla gminy Reńska Wieś z zakresu ochrony środowiska:

- środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

7. KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH

7.1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Stan wyjściowy

Wszystkie działania człowieka są prowadzone w środowisku przyrodniczym, mają więc wpływ na jego stan obecny i przyszły. Oznacza to konieczność takiego gospodarowania, aby zachować środowisko w możliwie dobrym stanie dla przyszłych pokoleń. Tak więc kryteria zrównoważonego rozwoju powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych sektorów gospodarczych. Dokumenty te, zgodnie z art. 40 ustawy – Prawo ochrony środowiska, powinny być poddawane tzw. strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko w celu sprawdzenia, czy rozwiązania w nich zawarte nie przyniosą zagrożenia dla środowiska teraz i w przyszłości.²

7.1.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Dążenie, aby projekty dokumentów strategicznych były zgodne z obowiązującym prawem

7.2. Zarządzanie środowiskowe

Stan wyjściowy:

Systemy Zarządzania Środowiskowego (SZŚ) zapewniają włączenie środowiska i jego ochrony do celów strategicznych firmy i przypisanie zagadnień do kompetencji jej zarządu. Systemy te są dobrowolnym zobowiązaniem się organizacji w postaci przedsiębiorstwa, placówki sektora finansów, szkolnictwa, zdrowia, jednostki administracji publicznej i innej do podejmowania działań mających na celu zmniejszanie oddziaływań na środowisko, związanych z prowadzoną działalnością. Posiadanie przez daną firmę prawidłowo funkcjonującego SZŚ gwarantuje, iż firma ta działa zgodnie ze wszystkimi przepisami ochrony środowiska.

W ostatnim pięcioleciu nastąpił dynamiczny rozwój systemów zarządzania środowiskowego. Blisko 1 100 organizacji w Polsce posiada certyfikowane systemy zgodnie z normą PN - EN ISO 14001.

Od 2002 r. prowadzone były intensywne przygotowania do stworzenia możliwości rejestracji polskich organizacji w systemie EMAS. Pierwszą krajową organizacją w tym systemie zarejestrowano we wrześniu 2005 r.

7.2.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska, udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska	Gmina Reńska Wieś
Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi	Gmina Reńska Wieś, Organizacje pozarządowe
Prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnych wykazów danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie oraz ich udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej	Gmina Reńska Wieś
Zachęcanie organizacji do wzięcia udziału w programach szkoleniowo-informacyjnych dotyczących EMAS	Gmina Reńska Wieś

² Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 – Warszawa 2008

7.3. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

Stan wyjściowy

Rola edukacji ekologicznej w procesie realizacji polityki środowiskowej, a więc i obowiązków ekologicznych, jest szczególnie istotna. Problem niedostatków w zakresie ochrony środowiska jest widoczny nie tylko z punktu widzenia stosowanych przez przedsiębiorców technologii (a raczej ich niestosowania, braku polityki segregacji odpadów, braku odpowiedniej ilości odpowiednich jakościowo składowisk odpadów itp.), jak i wyrobienia w społeczeństwie, szacunku do otaczającej przyrody. Nie chodzi również tylko o edukację w ścisłym tego słowa znaczeniu, czyli proces nauczania, świadczony w ramach systemu oświaty, ale o kształtowanie świadomości ekologicznej w każdej dziedzinie życia, mającej jakikolwiek związek z ochroną środowiska.

Na terenie Gminy Reńska Wieś prowadzone były następujące działania:

- konkursy ekologiczne,
- zakupy wydawnictw naukowych,
- seminaria o tematyce ekologicznej,
- zakup pomocy naukowych dla szkół związanych z ekologią,
- wystawy,
- rajdy.

7.3.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”

Kierunki działań:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Kontynuacja realizacji programu edukacji ekologicznej	Gmina Reńska Wieś
Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową	Gmina Reńska Wieś
Wsparcie finansowe projektów z zakresu edukacji ekologicznej o zasięgu ponadgminnym	Gmina Reńska Wieś
Współdziałanie władz gminnych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony	Gmina Reńska Wieś, Organizacje pozarządowe
Udział przedstawicieli Urzędu Gminy w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku	Gmina Reńska Wieś, Organizacje pozarządowe
Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie przez wszystkie instytucje publiczne	Gmina Reńska Wieś
Edukacja ekologiczna oraz promowanie działalności proekologicznej	Gmina Reńska Wieś, GFOŚiGW

7.4. Odpowiedzialność za szkody w środowisku

Stan wyjściowy

W marcu 2007 roku Sejm uchwalił w ustawę o zapobieganiu i naprawie szkód w środowisku, która określa zasady odpowiedzialności za zanieczyszczenia. Ustawa dostosowuje polskie prawo do dyrektywy unijnej z 2004 roku.

Zasada zakładająca, że zanieczyszczający środowisko płaci, jest stosowana w Polsce już od lat. System opłat i kar za zanieczyszczenia i szkody w środowisku był wprowadzony w latach 80. Działał skutecznie, ale nie był rozwiązaniem kompatybilnym z jednolitą polityką w tym zakresie w Unii. Ustawa określa zasady odpowiedzialności za naprawę szkód w środowisku. Z powodu nie

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

wywiązywania się sprawców z tego obowiązku, instytucje publiczne ponoszą straty w wysokości od 25 do 125 mln zł rocznie. Nowe prawo przewiduje, że osoby poszkodowane lub inne zainteresowane strony (np. organizacje ekologiczne) będą mogły zgłaszać zaistniałe szkody do organów ochrony środowiska. W przypadku, gdy nie będzie można rozpoznać sprawcy lub nie będzie można wobec niego rozpocząć egzekucji, naprawą szkody zajmie się wojewoda. Na nim ciąży również obowiązek podjęcia działań w przypadkach wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia ludzi albo pojawienia się nieodwracalnych szkód w środowisku. Jeśli zagrożenie zostanie wywołane przez organizmy genetycznie zmodyfikowane, organem odpowiedzialnym będzie minister środowiska.

Ustawa Prawo ochrony środowiska rozróżnia dwa rodzaje odpowiedzialności związanej z występowaniem szkody w środowisku:

- odpowiedzialność administracyjna związana z egzekwowaniem administracyjnych, obowiązków ciążących na podmiotach korzystających ze środowiska,
- odpowiedzialność cywilnoprawna pozostająca w gestii sądów powszechnych.

Chociaż polskie podejście do kwestii odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku jest szersze od wspólnotowego, to w najbliższych latach polityką w tym zakresie kształtować będą przepisy UE zawarte w Dyrektywie 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za zapobieganie i naprawę szkód w środowisku.

Do zadań Głównego Inspektora Ochrony Środowiska należeć będzie prowadzenie rejestru zagrożeń i szkód w środowisku.

7.4.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku i działaniach naprawczych	Inspektorat Ochrony Środowiska
Prowadzenie szkoleń na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku dla pracowników administracji, sądownictwa oraz podmiotów gospodarczych	Inspektorat Ochrony Środowiska, organizacje pozarządowe

7.5. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Stan wyjściowy

Miejscowy plan, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., jest podstawowym instrumentem kształtowania ładu przestrzennego pozwalającym gminom na racjonalną gospodarkę terenami. Poza planem miejscowym w systemie planowania przestrzennego występują instrumenty pomocnicze, w postaci decyzji lokalizacyjnych. Pomimo istnienia ustawy oraz ustaw określających kompetencje w tym zakresie samorządów wszystkich szczebli znaczna powierzchnia kraju nie jest objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Taka sytuacja powoduje wydawanie wielu decyzji lokalizacyjnych i gospodarczych, podejmowanych bez uwzględnienia konieczności zachowania ładu przestrzennego i uporządkowanego rozwoju terenów mieszkaniowych, przemysłowych czy rekreacyjnych. W decyzjach lokalizacyjnych często występuje też brak uwzględniania zasad ochrony środowiska.

7.5.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko	Gmina Reńska Wieś
Wprowadzenie mechanizmów ochrony zasobów złóż kopalin przed zagospodarowaniem powierzchni uniemożliwiającym przyszłe wykorzystanie	Gmina Reńska Wieś
Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu	Gmina Reńska Wieś

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

8. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

8.1. Ochrona przyrody

Stan wyjściowy – dominujące w gminie zbiorowiska roślinne.

Na całym terenie gminy Reńska Wieś, w zależności od warunków glebowych, roślinność potencjalną stanowią różnego rodzaju zbiorowiska leśne. W dolinie Odry:

- na terasie zalewowej niższej, potencjalną roślinność stanowią niżowe nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe w strefie zalewów periodycznych,
- na terasie zalewowej wyższej, są to niżowe nadrzeczne łągi jesionowo-wiązowe w strefie zalewów epizodycznych,
- na terasie nadzalewowej, są to grądy subkontynentalne (środkowa i południowa część sołectwa).

W dolinie Straduni roślinność potencjalną stanowią łągi jesionowo-olszowe. Obecny charakter roślinności to efekt przekształceń środowiska przez gospodarkę człowieka. Naturalne lasy zostały zastąpione przez uprawy polne i łąkowe, tereny podmokłe prawie w całości zmeliorowano. W wyniku tego naturalne zbiorowiska roślinne zajmują niewielkie powierzchnie i przeważnie są wykształcone fragmentarycznie. W zbiorowiskach leśnych, tworzących niewielkie kompleksy nad rzeką Stradunią oraz w dolinie Odry zostały zakwalifikowane do łągi jesionowo-olszowego. W drzewostanie tego zbiorowiska dominuje olsza czarna.

Oprócz zbiorowisk leśnych, dużą wartość przyrodniczą na terenie opracowania posiadają zbiorowiska wodne. Rzeki Odra i Stradunia z ich starorzeczami i zakolami, a nawet rowy melioracyjne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych. Do najbardziej interesujących, ze względu na rzadkość występowania w regionie, zespołów wodnych na badanym

terenie należą m.in.: zespół żabiścieka pływającego oraz zespół "lili wodnych", stwierdzone w starorzeczu Odry.

Na terenach nie zalesionych i nie zajętych pod uprawę roli występują różnego rodzaju zbiorowiska szuwarowe, turzucowe i wilgotnych łąk.

Obszarami o największych walorach przyrodniczych, stwierdzonymi na terenie gminy są:

- fragmenty lasu łęgowego jesionowo - olszowego wraz z otaczającymi go dobrze wykształconymi zbiorowiskami wilgotnych łąk, szuwarów i turzycowisk wykształconymi na glebach torfowo-mułowych (zarośnięte starorzecze przy zachodniej części), występują tu m.in.: ziarnopłon wiosenny, miodunka ćma, tojeść pospolita, sitowie leśne, turzyca sztywna,
- starorzecze Odry, z roślin występują tu m.in.: grażel żółty, żabiściek pływający, rdestica pływająca, starorzecze to porasta wiele interesujących zbiorowisk wodnych i szuwarowych, jest to miejsce rozrodu wielu gatunków płazów i ptaków,
- zadrzewienie w dolinie Straduni, niewielka enklawa łągu jesionowo-olszowego porastającego brzegi rzeki.

Obszary przyrodniczo cenne

W ocenie atrakcyjności krajobrazu otwartego i kulturowego gminy Reńska Wieś uwzględniono następujące czynniki:

- udział terenów pofałdowanych oraz stopień ich nachylenia,
- liczba naturalnych punktów i otwarć widokowych,
- występowanie urozmaiconej roślinności, w tym szczególną wartość roślinności naturalnej,
- udział powierzchni wód otwartych
- liczba dominant architektonicznych,
- liczba unikalnych obiektów takich jak pałace, kościoły i inne obiekty lub założenia zabytkowe
- występowanie terenów o utrwalonej strukturze przestrzennej, wartościowej pod względem architektonicznym,
- występowanie ciągów komunikacyjnych ze szpalerami drzew lub inną zielenią towarzyszącą

W regionalnej koncepcji zapobieganiu rozproszeniu i przestrzennej izolacji obszarów chronionych Dolina rzeki Odry tworząca ciąg ekologiczny o znaczeniu krajowym i regionalnym obejmująca także gminę Reńska Wieś połączona jest z pozostałymi obszarami chronionymi w województwie:

- z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Łęg Zdieszowicki” i Parkiem Krajobrazowym "Góra Św. Anny",
- z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Rejon Wronin – Maciowakrze”.

We wszystkich połączeniach międzygminnych, a zwłaszcza regionalnych najważniejszą rolę odgrywają doliny rzek. Pełnią one rolę korytarzy ekologicznych. W krajowym systemie ekologicznym ECONET-PL dolina Odry stanowi korytarz ekologiczny oznaczeniu międzynarodowym. Pomimo znacznego przekształcenia umożliwia ona rozprzestrzenianie się gatunków i łączność pomiędzy zachowanymi w mało zmienionym stanie ostojami przyrody /tzw. obszarami węzłowymi/. W województwie opolskim korytarz ekologiczny doliny Odry łączy następujące obszary węzłowe: "Góra Św. Anny", „Bory Stobrawskie” i „Dolina Środkowej Odry”.

1. Obszar chronionego krajobrazu „Łęg Zdieszowicki”

Utworzony dla ochrony unikatowej enklawy lasu łęgowego, przechodzącego w łąk. Jest to jedyny tego typu naturalny kompleks roślinny zachowany nad górną i środkową Odrą. Europejskie lasy łęgowe to obszary o największej różnorodności i liczebności gatunków roślin i zwierząt. Pod tym względem, w naszym klimacie są one odpowiednikiem równikowych lasów tropikalnych. Niestety do dziś zachowało się w Polsce mniej niż 5% pierwotnego arsenału lasów łęgowych i są one także zagrożone głównie z powodu regulacji rzek i ustania okresowych zalewów.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

„Łęg Zdzieszowicki” utworzony został w 1998 roku i jest najmniejszym obszarem chronionego krajobrazu w województwie. Zajmuje 600 ha powierzchni i leży w większej części (87,5%) w gminie Reńska Wieś. 75 ha położonych jest na terenie miasta Zdzieszowice. Od północy i wschodu granicę omawianego obszaru stanowi koryto rzeki Odry, a od południa i zachodu biegnie ona granicą lasu i gruntami sołectw Mechnica i Poborszów.

Łęg leży na obszarze zalewowym doliny Odry. Występują tu liczne starorzecza w różnych stadiach sukcesji. Niektóre są dobrze zachowane (okolice Kolonii Brodek) ale wiele jest całkowicie zarośniętych, gdzie tylko układ mokradeł i przebieg strumieni przemawia za ich istnieniem.

W Łęgu Zdzieszowickim dominującym zbiorowiskiem leśnym jest łęg wiązowo – jesionowy, ale miejscami występuje także zbiorowisko przejściowe między łęgiem a gradem. Zachował się tu zwarty, różnopiętrowy i różnowiekowy drzewostan. Budują go dorodne jesiony, olchy, dęby, graby, klony i lipy. Warstwa krzewów jest dobrze rozwinięta i składa się z głównie z głogu jednoszyjkowego, bzu czarnego, czeremchy pospolitej i chronionej kruszyny pospolitej. W runie masowo kwitną wiosną: kokorycz pełna, złoć żółta, zawilec gajowy, ziarnopłon wiosenny, chroniona śnieżyczka przebiśnieg oraz cebulica dwulistna. W późniejszym okresie kwitną: czosnek niedźwiedzi, miodunka ćma, podagrycznik pospolity, fiołek leśny, żywokost bulwiasty i wiele innych.

Lasy łęgowe są również bogate w łęgowisko ptasie. Można tu spotkać: dzięcioły (dzięciołek, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiny), myszołów, jastrzębia, pustułkę, puszczyka, sowę uszată, kruka, zimorodka, trzmiełojada, paszkota, świerszczaka, świergotka łąkowego, muchówkę białoszyją.

W latach 80 - tych zanotowano tu ostatnie na Śląsku stanowisko dzięcioła białogrzbietnego, który obecnie już tutaj nie występuje.

2. Parki zabytkowe

Park przypałacowy w Długomiłowicach - zajmuje 3,50 ha. Założenie dworskie parku zajmuje rozległy teren położony w środkowej części wsi. Na miejscu nieistniejącego już pałacu zachowała się oficyna mieszkalna z przełomu XVIII/XIX w. Ogrody ozdobne i użytkowe powstały prawdopodobnie w pierwszej połowie XVIII w. Rozciągały się na osi pałacu, zamknięte pierwotnie od strony wschodniej i zachodniej alejami szpalerowymi z formowanych grabów. Do chwili obecnej zachowała się część około 200-letniego wschodniego szpaleru grabowego, uzupełnianego sukcesywnie lipami. Od strony północno- zachodniej założenie ogrodowe zamyka naturalna granica w postaci strumienia płynącego w głębokim rowie erozyjnym, zataczając tutaj bardzo regularny łuk. Łuk ten ujmuje klamrą ogrody zamknięte pomiędzy wspomnianymi wyżej szpalerami granicznymi. Ogrody usytuowane w bezpośrednim otoczeniu pałacu, przedzielone naturalnym ciekim wodnym miały na pewno charakter ozdobny. W I poł. XIX w założono ogród usytuowany na północny wschód od ogrodów barokowych. Podstawą do jego założenia było naturalne ukształtowanie terenu z malowniczym strumieniem wijącymi się w głębokim wąwozie. Wysokie zwały ziemi tworzące skarpy i wzgórki, porośnięte 200-letnimi lipami i dębami świadczą o znacznych pracach ziemnych mających na celu dodatkowe urozmaicenie rzeźby terenu. Zachowały się także pozostałości tamy do piętrzenia wody w strumieniu.

Był tu także stawek, lipa szerokolistna. Ogrody te prawdopodobnie zostały nieco zmodyfikowane w połowie XIX w. W XX wieku utworzono dwa regularne, wydłużone stawy, prawdopodobnie hodowlane. Po 1945 roku wprowadzono do parku iglaki, pośrodku usytuowano szkołę i posadzono drzewa owocowe. Wyróżniające się drzewa to: iglaste- świerk pospolity, sosna wejmutka, żywotnik zachodni, liściaste - klon polny, klon jesionolistny, klon pospolity, kasztanowiec biały, olsza czarna, grab pospolity, jesion wyniosły, topola kanadyjska, dąb szypułkowy, robinia akacjowa, wierzba biała odmiana zwisająca, lipa drobnolistna.

Park przypałacowy w Więszycach - zajmuje 18,34 ha Zespół pałacowo - parkowy usytuowany na początku wsi, na wzgórzu przy drodze z Koźła do Głogówka, stanowi przykład stylowej rezydencji wkomponowanej w zieleń. Park krajobrazowy powstał w latach sześćdziesiątych XIX w. Wzorowany był na kompozycjach parków angielskich. Podstawą kompozycji był pałac, który usytuowano w najwyższym punkcie wzgórza. Do ukształtowania założenia parkowego wykorzystano naturalne zróżnicowanie terenu - opadający teren wydzielono w postaci tarasów, skarp i schodów. Liczne wnętrza parkowe, naturalny układ wodny, układ drzewostanów w formie

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

masywów, grup i soliterów, swobodne linie dróg sprawiają, że kompozycja jest zróżnicowana, bogata i bardzo interesująca. Najstarsza część parku przylegała do pałacu, ta część zamknięta jest od północy aleją parkową i łączy się z założeniem łąkowym. Zawiera ona bardzo cenny starodrzew pochodzenia obcego i rodzimego oraz rozwinięty układ wodny i układ dróg. Nieco późniejsza część parku naturalistycznego położonego na północ od wspomnianej alei i zamknięta jest od północy torami PKP. Jest to część o skromnym charakterze tak w kompozycji układów przestrzennych, jak i strukturze drzewostanów. Obecnie jest to założenie o drzewostanie łąkowym, o dużym nawilgoceniu gleby. Na terenie parku występuje 68 gatunków i odmian drzew i krzewów.

Wśród drzew i krzewów iglastych rodzime stanowią około 51%, a pochodzenia obcego około 49%. Z drzew liściastych rodzime stanowią ok. 91%, a pochodzenia obcego ok. 9%. W strukturze wieku drzewa do lat 50 stanowią ok. 55%, od 50 do 200 lat - około 45%. Drzewa powyżej 50 lat tworzą pierwotne nasadzenia parkowe i są najcenniejszym elementem założenia. Do najcenniejszych drzewostanów zalicza się: dęby, lipy, miłorzęby, tulipanowce, buki, platany, graby, jawory, wiąz i jesiony, ze względu na ich długowieczność (żyjące ponad 200 i 500 lat).

Rzadkie w naszym kraju gatunki drzew i krzewów nasadzone w parku to: jodła kalifornijska, cyprysik groszkowy, miłorząb japoński, świerk srebrzysty, sosna smołowa, daglezwia zielona, choina kanadyjska, katalpa okazała, jesion pensylwański, trójjiglicznia, tulipanowiec amerykański, dąb błotny, lipa krymska, klon tatarski, kokornak wielkolistny, karagana syberyjska, magnolia, róża japońska.

Drzewa kwalifikujące się do objęcia ochroną jako pomniki przyrody:

- grab pospolity - 3 egzemplarze,
- buk czerwony,
- lipa drobnolistna - 3 egzemplarze.

Park podworski w Komornie - zajmuje 5,20 ha. Położony jest 7 km na północno - zachód od Kędzierzyna - Koźła, przy szosie Opole - Racibórz.

Dwór (obecnie nazwany zameczkiem) zbudowano prawdopodobnie w 1760 roku w stylu klasycystycznym. Park usytuowano na południe i zachód od dworu. Miał charakter romantyczny, a kompozycję nieregularną. Utworzono tu także staw (0,58 ha) z wyspą pośrodku.

W okresie międzywojennym park był wzorowo utrzymany - urzekał pięknym krajobrazem, obcymi gatunkami drzew i krzewów, kwitnącymi w stawie okazami grzybieni białych i grązeli żółtych. W 1945 roku park i dwór uległy zniszczeniom. W latach 50-tych parkiem opiekowało się szkolnictwo rolnicze. Po 1970 roku wykopano w parku kanalizację burzową, której wyloty wpuszczono do stawu powodując jego dewastację - ginęły masowo okazy roślin wodnych i ryby. W latach 80 - tych park był nadal zaniedbany. Negatywnie na przyrodę wpływały również pyły i gazy z Zakładów Azotowych Kędzierzyna - Koźła i Zakładów Koksochemicznych w Zdieszowicach. Ze względów krajobrazowych i ekologicznych na terenie parku wyróżniono następujące siedliska:

- tereny zadrzewione z polanami zróżnicowane pod względem roślinnym,
- staw (0.58 ha),
- wąskie i wilgotne zbocze wokół stawu (0,05 ha),
- alpinarium z granitowymi polodowcowymi głazami (0,05 ha), położone w sąsiedztwie stawu, tworzące wzniesienie o wysokości ok. 1m.

Flora parku liczy 330 gatunków drzew i krzewów rodzimych i obcych. Do najciekawszych okazów drzew i krzewów należą:

- buk zwyczajny odm. czerwonolistna,
- jaśminowiec,
- magnolia pośrednia,
- surmia wielkokwiatowa,
- surmia żółtokwiatowa,
- różanecznik katawbijski,
- tulipanowiec amerykański,
- kasztanowiec drobnokwiatowy,
- sosna żółta, 2 okazy 25-metrowe,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- jałowiec sabina,
- cyprysik groszkowy,
- kasztan jadalny,
- topola balsamiczna,
- 5 platanów klonolistnych - jeden z nich uznano pomnikiem przyrody,
- lipy drobnolistne - jedną uznano pomnikiem przyrody,
- cis pospolity o wysokości 10m.

Użytki ekologiczne:

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

Rozporządzeniem Nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003r. Dz.U. Województwa Opolskiego Nr 109 Poz. 2304 uznano za użytek ekologiczny „Naczysławki” – użytek o powierzchni 2,80 ha, na terenie gminy Reńska Wieś. Przedmiotem ochrony jest śródleśna łąka, miejsce lęgowe ptactwa wodno – błotnego.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie (Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r., Dz. U. 2004 r., Nr 92, poz. 880).

Na terenie gminy wyznaczono 2 pomniki przyrody ożywionej – drzewa pomnikowe:

- platan klonolistny - rosnący w parku przy Zespole Szkół Rolniczych w Komornie (250 lat, 540 cm obwodu, 30 m. wys.),
- lipa drobnolistna - znajduje się również w tym parku (wiek 200 lat, 356 cm obwodu, wysokość 26 m).

Projektowane formy ochrony przyrody:

Obiekty przyrody ożywionej - drzewa proponowane jako pomniki przyrody:

Nadleśnictwo Strzelce Op. Leśnictwo Kłodnica oddz.95a:

- dąb szypułkowy wiek 300 lat, obwód 410 cm, wysokość 26 m.

Nadleśnictwo Strzelce Op. Obręb Zdieszowice, oddz.95a:

- dąb szypułkowy, wiek 100 lat, obwód 420 cm, wysokość 27 m.,

- aleja modrzewiowa wiek 70-150 lat, obwód 90-250 cm wysokość 28-30 m.,

Długomiłowice:

dąb szypułkowy, na dz. nr 927 (park przy Szkole Podstawowej) wiek 160 lat, obwód 478 cm, wysokość 23 m.,

dąb szypułkowy na dz. nr 933(park przy Szkole Podstawowej) wiek 200 lat, obwód 436 cm, wysokość 25 m.,

dąb szypułkowy na dz. Nr 934 wiek 200 lat, obwód 605 cm, wys. 23 m.

dąb szypułkowy na dz. nr 927 (park przy Szkole Podstawowej) wiek 200 lat, obwód 468 cm, wysokość 23 m.,

aleja grabowa na dz. nr 933 (wzdłuż ogrodzenia Szkoły Podstawowej) wiek 100 lat, obwód śr.78 cm, wysokość 10 m

Większyce:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

platan klonolistny na dz. nr 848 (park przypałacowy) wiek 150 lat, obwód 570 cm, wysokość 24 m.,

Obszary NATURA 2000

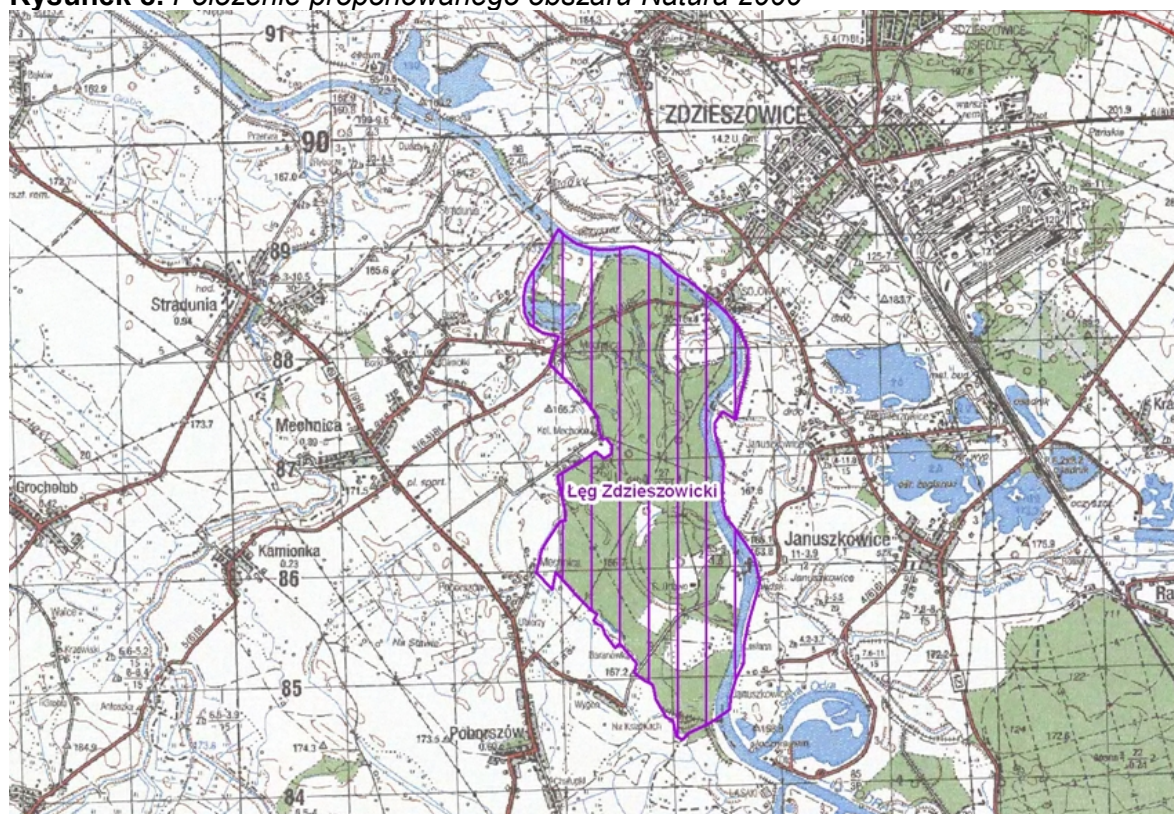
Obszar Natura 2000 to nowa forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy.

Obecnie, stosownie do art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.) zostały przekazane do opiniowania propozycje nowych specjalnych obszarów ochrony siedlisk opracowane przez wojewódzkie zespoły specjalistyczne. Jednym z proponowanych obszarów jest znajdujący się na terenie gminy Reńska Wieś obszar PLH 16_07 ŁĘG ZDZIESZOWICKI o pow. 512 333 ha. Wartością przyrodniczą jest wg formularza zgłoszeniowego: „Ważna ostoja lasów łęgowych i łąk połęgowych, charakterystyczny krajobraz doliny Odry, największy płat lasu łęgowego na południe od Opola”. Stanowi kompleks dobrze zachowanych, lecz nieco łąkowiejących łąk jesionowo-wiązowych nad Odrą. Jedyny taki zachowany kompleks w tej części doliny Odry. Ostoja zlokalizowana jest na terenach zalewowej doliny Odry na najniższych terasach holoceniowych. W pokrywie geologicznej i glebowej dominują ciężkie mady. Lokalnie występują namuły. W obrębie ostoi zlokalizowane są starorzecza Odry znajdujące się w różnych stadiach rozwoju geomorfologicznego i sukcesji ekologicznej.

Propozycje nowych obszarów powstawały w oparciu o prace terenowe mające na celu potwierdzenie lub pozyskanie nowych informacji dotyczących występowania siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych w ramach sieci Natura 2000. Eksperti byli zobowiązani do wyznaczenia takich granic obszarów, by objąć ich zasięgiem wyłącznie najcenniejsze tereny, wyłączając, jeśli jest to możliwe, tereny zurbanizowane.

Istotne są przedstawiane opinie i zgłaszane ewentualne uwagi do proponowanych specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 oraz przebiegu ich granic, szczególnie w przypadkach, gdy zgodnie z posiadanymi danymi przyrodniczymi granica obejmuje tereny nie stanowiące siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków fauny i flory z załącznika I i II dyrektywy siedliskowej. Przedstawione do zaopiniowania obszary spełniają kryteria obszarów Natura 2000 a, że jedynym brany przez KE kryterium wyznaczania obszarów Natura 2000 jest kryterium naukowe, przyczyny społeczno-ekonomiczne nie mogą być podstawą do zmiany ich granic. Przykładowym powodem korekty granicy obszaru Natura 2000 może być, przy odpowiednim uzasadnieniu naukowym, wyłączenie z granic tego obszaru terenu zurbanizowanego (miasto, wieś), który jest przecinany przez jego granicę, bądź położony jest tuż przy jej brzegu.

Rysunek 8. Położenie proponowanego obszaru Natura 2000

Fauna:

Pod względem faunistycznym obszar gminy nie jest nadmiernie bogaty. Zdecydowana większość terenów intensywnej produkcji rolnej i mały udział lasów powoduje, że nie obserwuje się tutaj znaczącej ilości zwierzyny kopytnej i płowej. Znaczny udział zespołów łąkowo-szuwarowych z zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi sprzyja natomiast bogactwu ornitologicznemu. Brak prowadzonych badań fitosocjologicznych i faunistycznych stanowi poważną przeszkodę w charakterystyce walorów przyrodniczych, określeniu dynamiki środowiska oraz doboru środków, umożliwiających pełnienie podstawowych funkcji przyrodniczych. Dla ich określenia takie badania są niezbędne.

8.1.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej

Kierunki działań:

Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	Gmina Reńska Wieś, Nadleśnictwo
Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej	Nadleśnictwo, Gmina Reńska Wieś
Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	Nadleśnictwo, Gmina Reńska Wieś
Ochrona starych i nowych pomników przyrody	Gmina Reńska Wieś,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
	GFOŚiGW

Ochrona fauny i flory:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Zachowanie istniejących zbiorników wodnych	Organizacje pozarządowe, Gmina Reńska Wieś
Ograniczanie inwestycji uciążliwego przemysłu	Gmina Reńska Wieś

Ochrona i utrzymanie krajobrazu rekreacyjnego:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	Gmina Reńska Wieś, Organizacje pozarządowe,
Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	Nadleśnictwo, Organizacje pozarządowe, Gmina Reńska Wieś
Zachowanie istniejącej zieleni urządzonej	Gmina Reńska Wieś
Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków	Gmina Reńska Wieś, GFOŚiGW
Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół akwenu Dębowa	Gmina Reńska Wieś, GFOŚiGW

8.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Stan wyjściowy – lasy:

Lasy spełniają istotną rolę w odniesieniu do hydrosfery i atmosfery. Oprócz tego posiadają funkcje produkcyjne i społeczne, przede wszystkim rekreacyjne. W gminie Reńska Wieś lasy zajmują 940,5 ha (ok. 10 % powierzchni gminy). Wskaźnik lesistości gminy jest niski ponad 2,5- krotnie niższy od przeciętnej lesistości województwa (25,5%) kraju (27,5%). Taki stan rzeczy jest spowodowany występowaniem na terenie gminy dobrych gleb i wykorzystywaniem ich pod użytki rolne. Lasy występują tu więc przeważnie w postaci silnie rozdrobnionych i rozproszonych powierzchni.

Grunty Lasów Państwowych zajmują 910,4 ha a lasy należące do właścicieli prywatnych zajmują 30,1 ha. Lasy Państwowe wchodzi w skład 2 nadleśnictw: Kędzierzyn i Strzelce Opolskie. Według regionalizacji przyrodniczo - leśnej, wykonanej na podstawie badań ekologiczno - fizjograficznych, teren gminy znajduje się w Krainie Śląskiej, Dzielnicy Kędzierzyńsko - Rybnickiej i mezoregionie Lasów Raciborskich.

Wg Matuszkiewicza (1991) dominującym zespołem potencjalnej roślinności naturalnej, czyli takiej, która opanowałaby teren wysoczyzny po zaprzestaniu na nim obecnej działalności człowieka, jest grąd subkontynentalny (*las dębowo - grabowy z domieszką lip, klonów i wiązów*). Natomiast roślinnością potencjalną doliny Odry są łągi wierzbowo - topolowe i jesionowo - wiązowe. Pod względem żyzności i wilgotności siedliska lasy na terenie gminy są średnio zróżnicowane.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Wyodrębniono tu 8 typów siedliskowych lasu:

- bór mieszany świeży,
- las mieszany świeży,
- las mieszany wilgotny,
- las świeży,
- ols,
- ols jesionowy,
- las łągowy.

Największą powierzchnię zajmuje las łągowy (45,4%) oraz las mieszany wilgotny (30,4%), a najmniejszą bór mieszany świeży (0,7%). Na terenie gminy dominują siedliska żyzne na madach i glebach brunatnych.

Gatunkiem dominującym drzew jest dąb (60,0%). Pozostała część powierzchni przypada na sosnę (14,3%), brzozę (11,6%), świerk (6,9%), jesion (6,1 %), olchę (0,8%) i modrzew (0,3%).

Najliczniej reprezentowane są w gminie drzewostany dojrzałe (powyżej 80 lat). Zajmują one 55% powierzchni leśnej.

Drzewostany w wieku od 20 do 60 lat zajmują 32,4%, a najmłodsze drzewa (do 20 lat) stanowią tylko 2,7% powierzchni lasów w gminie.

Na terenach leśnych nie należących do Lasów Państwowych dominującym typem siedliska jest las mieszany świeży. W drzewostanie przeważają dęby, sosny, świerki i olchy w II i III klasie wieku (od 20 do 60 lat).

Wśród silnie rozdrobnionych powierzchni leśnych na terenie gminy można wyróżnić kilka kompleksów:

1. Kompleks leśny - Łęgu Zdieszowickiego - o powierzchni 426,55 ha wraz z kilku hektarowymi starorzeczami, bagnami i użytkami rolnymi:

- siedlisko: las łągowy, gatunki dominujące: dąb (90,6%), jesion (8,2%), świerk (1,2%) z domieszkami grabu, akacji i olchy,
- wiek drzewostanów - 91,6% stanowią drzewa ponad 100-letnie.
- unikatowa enklawa lasu łągowego przechodzącego w grąd, jedyny tego typu naturalny kompleks roślinny zachowany nad górną i środkową Odrą, zwarty, różnopoziomowy i różnowiekowy drzewostan, warstwa krzewów dobrze rozwinięta, składa się głównie z głogu jednoszyjkowego, bzu czarnego, czeremchy pospolitej i chronionej kruszyny pospolitej.

2. Kompleks leśny położony wzdłuż zachodniej granicy gminy w rejonie wsi Pokrzywnica; z całego kompleksu na terenie gminy znajduje się 164,24 ha, jego pozostała część należy do gmin Głogówek i Pawłowiczki:

- siedliska: las mieszany wilgotny (68,2%), las mieszany świeży (27,2%) i las świeży (4,6%),
- gatunki dominujące – dąb, brzoza oraz sosna i świerk,
- wiek drzewostanów - od 20 do 60 lat - 62,4%, powyżej 80 lat - 15,7%.

3. Kompleks leśny położony na północ od wsi Naczysławki - wraz z pasem drzew na południe od wsi o łącznej powierzchni - 142,53 ha.

- siedliska: las mieszany wilgotny (57,25%), las świeży (19,2%), las mieszany świeży (12,4%),
- gatunki dominujące: dąb (33,4%), brzoza (27,4%) oraz modrzew, sosna i świerk,
- wiek drzewostanów: do 40 lat - 55,6%, powyżej 80 lat - 9,4%.

4. Kompleks leśny położony na zachód od wsi Pociękarb - o powierzchni 133,86 ha:

- siedliska: las mieszany wilgotny (50,8%), las świeży (38,2%) i las wilgotny (11,0%),
- gatunki dominujące: sosna (45 %), dąb (23,4%), świerk (21,5%) i brzoza (10,1%),
- wiek drzewostanów - od 60 do 100 lat - 49,2%, powyżej 100 lat 14,3%, do 60 lat - 36,5%.

Na najcenniejszym przyrodniczo obszarze leśnym gminy - Łęgu Zdieszowickim utworzono obszar chronionego krajobrazu (zajmuje on 426.55 ha , czyli 45% powierzchni lasów w gminie.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Zgodnie z zarządzeniem MOŚZNiL z dnia 17 sierpnia 1993 roku dla Nadleśnictwa Strzelce Opolskie i z dnia 5 sierpnia 1993 roku dla Nadleśnictwa Kędzierzyn. oraz zgodnie z planem urządzania lasu dla Nadleśnictwa Kędzierzyn, wszystkie lasy w gminie uznano za ochronne.

Za lasy ochronne zostały uznane drzewostany:

wodochronne,

chroniące środowisko przyrodnicze - 10 km od granicy administracyjnej Kędzierzyna - Koźła (miasta liczącego ponad 50 tys. mieszkańców). Niektóre drzewostany zakwalifikowano do obydwu kategorii naraz, dlatego na niektórych obszarach kategorie nakładają się na siebie.

Województwo opolskie ma największy w kraju odsetek lasów uszkodzonych przez imisje zanieczyszczeń przemysłowych.

8.2.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, urządzenie i utrzymanie zieleni, zadrzewień, zakrzewień na terenach będących własnością gminy	Gmina Reńska Wieś
Realizacja Wojewódzkiego Programu Zwiększenia Lesistości	Powiat, , Nadleśnictwo, Właściciele gruntów
Aktualizacja granicy polno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Wojewoda, Marszałek, Powiat, , Nadleśnictwo
Renaturalizacja obszarów leśnych	Nadleśnictwo
Inwentaryzacja i weryfikacja klasyfikacji gruntów pod kątem pełnego uwzględnienia gruntów zalesionych i zadrzewionych oraz ujęcie granicy rolno-leśnej w planach zagospodarowania przestrzennego	Nadleśnictwo, Gmina Reńska Wieś
Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych	Nadleśnictwo, właściciele gruntów
Stały nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	Nadleśnictwo
Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści z trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Gmina Reńska Wieś, Nadleśnictwo

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów	Nadleśnictwo
Inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem ich stanu zdrowotnego	Nadleśnictwo
Zachowanie istniejących kompleksów leśnych	Nadleśnictwo
Prowadzenie gospodarki leśnej ze szczególnym uwzględnieniem pozaprodukcyjnych funkcji lasu	Nadleśnictwo
Ochrona gleb leśnych	Nadleśnictwo
Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)	Nadleśnictwo

8.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Stan wyjściowy

W ramach tego zagadnienia pod uwagę należy wziąć przede wszystkim zmniejszenie materiałochłonności, odpadowości, wodochłonności i energochłonności produkcji przemysłowej.

Jest to podejście korzystne zarówno ze względów ochrony zasobów środowiska, jak też ekonomii prowadzonych procesów technologicznych w poszczególnych zakładach. Oprócz minimalizacji oddziaływania na środowisko, poprzez pobór wody, surowców naturalnych i energii, wytwórcy z sektora gospodarczego mają szansę ponosić niższe opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska oraz redukować koszty energii i surowców stosowanych w produkcji.

Z uwagi na wprowadzanie nowych technologii oraz uwarunkowania ekonomiczne większość przedsiębiorstw, instytucji oraz spółdzielni realizuje zadania w celu osiągnięcia zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii m.in. poprzez:

- wymianę starych odcinków sieci wodociągowej z zastosowaniem nowych technologii oraz stosowanie doszczelniaczy przy usuwaniu awarii,
 - stosowanie w miarę możliwości zamkniętych układów obiegu wody,
 - odpady przemysłowe są gromadzone, przechowywane i przekazywane jednostkom do tego celu upoważnionym (zgodnie z posiadanymi decyzjami),
 - wprowadza nowe małodopadowe technologie,
 - sukcesywnie wymienia się tradycyjne sieci ciepłownicze na preizolowane oraz modernizuje węzły cieplne,
 - przeprowadza termomodernizacje budynków,
 - dokonuje wymiany pieców węglowych na piece bardziej ekonomiczne i ekologiczne
- zarządy spółdzielni sukcesywnie wprowadzają w każdym budynku liczniki dostarczanej energii cieplnej na potrzeby CO oraz liczniki na ciepłą i zimną wodę.

8.3.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach	Powiat, Podmioty gospodarcze
Promowanie wykorzystania technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego	Podmioty gospodarcze
Promowanie wprowadzania systemów recyklingu umożliwiających wielokrotne użytkowanie materiałów	Podmioty gospodarcze trudniące się segregacją odpadów

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią

Stan wyjściowy

Przemiany stosunków wodnych na terenie gminy Reńska Wieś spowodowane zostały zmianami w użytkowaniu terenów związanych z rozwojem gminy. Wzrost powierzchni zabudowanych spowodował przeobrażenie powierzchni odpływu wód opadowych, co zmieniło charakterystyki przepływu w ciekach wodnych przy stanach niskich i wysokich.

Teren gminy położony jest w dorzeczu Odry. Rzeka Odra stanowi północną granicę opracowania. Przez grunty wsi przepływa także rzeka Stradunia lewobrzeżny dopływ Odry I-rzędu. Rzeki te mają

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

zasadniczy wpływ na kształtowanie się stosunków wodnych tego terenu. Znajduje się tu także krótki odcinek Potoku Mechnickiego, niewielkiego cieką będącego także dopływem Odry I-rzędu, którego źródła znajdują się w gminie Reńska Wieś.

Największe zagrożenie powodziowe występuje w dolinie rzeki Odry a mianowicie we wsi Dębowa, Poborszów i Mechnica. Zagrożenie pośrednie występuje w Reńskiej Wsi i Długomiłowicach (kolonia Żabieniec) oraz na użytkach rolnych położonych w trasie niższej doliny Odry (Reńska Wieś - Większyce). Na pozostałych ciekach zagrożenie powodziowe występuje sporadycznie i to przy bardzo silnych opadach skoncentrowanych w zlewni potoku Ligockiego i Olszy. Straty powodziowe obejmują jedynie użytki rolne. Zabudowania są zlokalizowane w pewnym oddaleniu od koryt rzecznych i przepływ wód powodziowych nie narusza w tym przypadku zagród wiejskich.

Najbardziej narażone na straty są użytki zielone położone przy potoku Ligockim we wsi Pokrzywnica gdzie potok płynie u podnóża stoku wyżej od doliny. Odcinek potoku (Pociękarb - szosa Koźle - Prudnik) jest w przekroju poprzecznym zawężony przez oberwiska spowodowane obsuwaniem się skarpy od strony Większyc. Utrudnia to przeprowadzenie korytem większej ilości wody. Wody powodziowe na tym odcinku płyną doliną i wchodzą dopiero w koryto na wysokości Kolonii Serwatków. Zjawisko to występuje przy większych wodach prawie corocznie.

Jednak najbardziej zagrożonym terenem pod względem powodziowym jest kompleks gruntów wsi Dębowa, Poborszów i Mechnica zlokalizowanym na terenie pradoliny Odry. Terasa ta ciągnie się od granicy gruntów wsi Stradunia do granicy wsi Kobylce i od strony zachodniej ograniczona jest skarpią terasy wyższej. Terasa niższa poprzecinana jest licznymi starorzeczami o wyraźnych zarysach meander i zakoli jako pozostałości po regulacji łóżyska rzeki. Zjawisko to występuje najwyraźniej w terenie zalesionym bezpośrednio przyległym do koryta Odry. Przez terasę wyższą przechodzi droga Racibórz - Opole łącząc wsie Długomiłowice - Reńska Wieś - Większyce i Poborszów z Mechnicą. Od wschodu granicę stanowi rzeka Odra a z południa graniczy z miastem Kędzierzyn - Koźle, natomiast z północy graniczy z wsią Stradunia. Teren zalewowy obejmuje obszar 2159 ha z czego na tereny leśne przypada 389 ha a pozostałe to użytki rolne. W terenie tym zalega mada o składzie mechanicznym pyłów i ilów z domieszką piasku. Gleby są żyzne utrzymane w dobrej kulturze rolnej.

Główna zabudowa tych wiosek zlokalizowana jest na terasie wyższej gdzie wody powodziowe nie stanowią zagrożenia. Zabudowania przysiółków zlokalizowane są w partiach wyższych terasy niższej. Zabudowania przy wodach powyżej 600 cm na wodowskzie w Koźlu są odcięte przez wody powodziowe, względnie są otoczone zalewem. Teren ten nie jest chroniony urządzeniami powodziowymi toteż każde przejście fali powoduje na tym terenie straty materialne.

Dolina Poborszów została w latach 60 - tych obwałowana wałem czołowym od granicy z miastem Kędzierzyn - Koźle do kolonii Poborszowskiej Jest on skutecznie broniony do wysokości fali 680 cm na wodowskzie w Koźlu. Obrona stanów wyższych jest nieskuteczna z uwagi na brak obwałowania na odcinku przysiółka Januszkowie km 105. Wody powodziowe na tym odcinku wypełniają dolinę Orłowca a następnie potokiem Orłowiec i Trzciniec cofają się do zabudowań przysiółków Wygon i Kały.

Na obszarach, które podlegają cyklicznym zagrożeniom powodziowym wyznaczono dwie strefy zagospodarowania: zalewów powodziowych i zagrożenia powodziowego

Strefa zalewów powodziowych obejmuje obszar istniejącego i projektowanego międzywala, przeznaczony do świadomego, okresowego zalewania wielkimi wodami.

W obrębie tej strefy wskazane jest prowadzenie działań:

- technicznych, zwiększających przepustowość i udrażniających przepływ wód oraz zwiększających retencję dolinową,
- ekologiczno-profilaktycznych, utrzymujących i rozbudowujących retencję powierzchniową,
- zwiększających przestrzeń dla rzeki, ograniczających i spowalniających spływ wód,
- optymalizujących zagospodarowanie i użytkowanie terenu strefy, w tym bezwzględne ograniczenie jakiegokolwiek zabudowy nie związanej z funkcją ochrony przeciwpowodziowej, obsługą żeglugi i energetyki oraz turystyki wodnej oraz stopniową likwidację istniejącej rozproszonej zabudowy mieszkalnej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Strefa zagrożenia powodziowego obejmuje tereny położone na zewnątrz strefy zalewów powodziowych, w granicach historycznych zalewów powodziowych.

W jej obrębie wskazane są następujące działania:

- techniczne, zwiększające retencję dolinową i zlewniową,
- ekologiczno-profilaktyczne, utrzymujące i rozbudowujące retencję powierzchniową, ograniczających i spowalniających spływ wód,
- optymalizujące zagospodarowanie i użytkowanie terenu strefy w związku z faktem zwiększonego ryzyka inwestycyjnego.

Specjaliści gospodarki wodnej od lat zgłaszali postulaty kompleksowego rozwiązania spraw odrzańskich, ale dopiero po powodzi z 1997 roku powołany został Pełnomocnik rządu ds. usuwania skutków powodzi i w krótkim czasie opracowano „Program dla Odry - 2006”. Celem „Programu dla Odry - 2006” jest zbudowanie systemu zintegrowanej gospodarki wodnej dorzecza Odry, uwzględniającej potrzeby zabezpieczenia przeciwpowodziowego, sporządzania prewencyjnych planów zagospodarowania przestrzennego, ochrony czystości wody, środowiska przyrodniczego i kulturowego, transportowe, ogólnie - gospodarcze oraz konsumpcyjne, czyli modernizacja Odrzańskiego Systemu Wodnego oraz zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy obszaru Nadodrza, z uwzględnieniem bezpieczeństwa ludzi i realistycznie ocenianych możliwości finansowania przedsięwzięć. Zasady ekorozwoju są formułowane i respektowane we wszystkich komponentach Programu, zarówno na etapie planowania jak i realizacji. „Program dla Odry - 2006” określa średniookresową strategię modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego.

Program dla Odry - 2006 proponuje wizję Odry i Nadodrza jako nowoczesnie zagospodarowanego korytarza ekologicznego tej części Europy wytyczając, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, konkretne zadania w zakresie:

- ✓ zwiększenia retencji wód w powiązaniu z ochroną przeciwpowodziową (poldery oraz zbiorniki),
- ✓ modernizacji i rozbudowy istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej w ramach tzw. komponentu B pożyczki Banku Światowego – system monitorowania i ostrzegania,
- ✓ ochrony czystości wody w ramach programu Komisji Ochrony Wód Odry przed Zanieczyszczeniem,
- ✓ utrzymania i stopniowego rozwoju żeglugi śródlądowej,
- ✓ wykorzystania siły wód do produkcji odnawialnej energii,
- ✓ zachowania i renaturyzowania ekosystemów rzek i ich dolin,
- ✓ zwrócenia się miast i gmin nadodrzańskich frontem ku rzece.

Program dla Odry – 2006 łączy zatem globalną wizję rozwoju z potrzebami środowisk lokalnych. Jego strategia zakłada ścisłą współpracę z gminami, powiatami i województwami samorządowymi.

„Program dla Odry - 2006” zakłada:

- ✓ ochronę przed powodzią dużych skupisk ludności,
- ✓ zwiększenie retencji zbiornikowej w dorzeczu Odry o około 250 mln m³ i retencji polderowej o 100 mln m³,
- ✓ zbudowanie nowoczesnego systemu monitorowania sytuacji hydrologicznej w zlewni górnej i środkowej Odry i sprawnego systemu ostrzegania przed zagrożeniem powodziowym,
- ✓ rekonstrukcje zniszczeń powodziowych połączoną z modernizacją,
- ✓ odbudowę i modernizację systemu obwałowań, w tym m.in. do parametrów wałów klasy II dla Koźła i Kędzierzyna.

Dla osiągnięcia tych celów konieczne jest dokonanie następujących przedsięwzięć:

- ✓ naprawa i modernizacja zniszczonych przez powódź obiektów hydrotechnicznych,
- ✓ planowanie i realizacja osłony przeciwpowodziowej na terenie zlewni przez Ośrodek Koordynacyjno - Informacyjny utworzony we Wrocławiu (oprogramowania do modelowania i przewidywania rozwoju sytuacji w zlewni i symulowania obszarów zalewowych),
- ✓ monitoring, prognozowanie i ostrzeganie jako instrument gospodarki zbiornikowej oraz przygotowania czynnej ochrony przeciwpowodziowej,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- ✓ ograniczenie zagrożenia powodziowego i program zapobiegania w oparciu o planowanie przestrzenne,
- ✓ budowa zbiornika Racibórz na rzece Odry,
- ✓ budowa nowych polderów wzdłuż doliny Odry, zwiększających retencję przeciwpowodziową.

„Program dla Odry – 2006” uznaje, że podstawowe zasady profilaktycznej ochrony przeciwpowodziowej są następujące:

- ✓ woda jest elementem profilaktycznej ochrony przeciwpowodziowej – we wszystkich obszarach woda jest integralnym składnikiem użytkowania przestrzennego. Wody deszczowe powinny zostać zatrzymane w jak największym stopniu w miejscu ich opadania. Odpływ przez kanały i ciekły wodne powinien zostać spowolniony, a lokalna gospodarka wodna zrenaturyzowana,
- ✓ wodę należy zatrzymywać w dorzeczach rzek. Na terenach zasiedlonych, w planowaniu urbanistycznym należy w większym stopniu uwzględnić służącą spowolnieniu odpływu, zbliżoną do naturalnej, rozbudowę otwartych akwenów,
- ✓ wodzie należy zrobić miejsce – wodom należy stworzyć przestrzeń umożliwiającą opóźniony, nie stanowiący zagrożenia odpływ. Wody płynące i ich obszary zalewowe powinny być wolne dla możliwie jak największego zatrzymania wody. Należy zapobiec dalszemu wykorzystywaniu obszarów zalewowych i terenów błotnistych. Tam gdzie jest to możliwe powinny zostać odzyskane stracone obszary,
- ✓ należy utrzymywać w społeczeństwie świadomość możliwości zagrożenia powodziowego. Dlatego też zostaną ustalone i podane do wiadomości publicznej obszary zagrożone powodzią.

Część gminy w dalszym ciągu zagrożona jest powodzią (w roku 1997 - 23 % powierzchni gminy zostało zalane wodami Odry). Brak wystarczającego postępu w budowie obwałowań oraz kłopoty z realizacją zbiornika retencyjnego Racibórz, sytuacji tej nie poprawiają.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW). Z jego inicjatywy powstaje opracowanie projektu planu ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym. RZGW są również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

8.4.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Zabezpieczenie przed skutkami powodzi

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Systematyczna konserwacja rzek i cieków	RZGW Wrocław
Przystosowanie terenów międzywala do szybkiego reagowania w przypadku powodzi (wycinanie lasów i zarośli łęgowych, odnowa użytków zielonych, konserwacja rowów melioracyjnych)	RZGW Wrocław, Opole, Gmina Reńska Wieś
Stworzenie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią	RZGW Wrocław, Gmina Reńska Wieś
Opracowanie planu awaryjnego na wypadek powodzi, uwzględniającego ochronę obiektów wrażliwych na terenie gminy (np. oczyszczalni ścieków, ujęć wód, terenów zabytkowych i przyrodniczo cennych, składowisk odpadów, itp.)	RZGW Wrocław, Opole, Gmina Reńska Wieś
Ochrona przed powodzią – odbudowa i konserwacja urządzeń przeciwpowodziowych	Gmina Reńska Wieś, GFOŚiGW

8.5. Ochrona powierzchni ziemi

Stan wyjściowy:

Na terenie gminy Reńska Wieś występują następujące typy gleb:

- pseudobielicowe (płowe) - gleby kwaśne i lekko kwaśne w całym profilu, utworzone w większości z piasków /teren między Komornem, a Długomiłowicami, Naczysławkami, Bytkowem i Wygodą oraz wyspowo koło Mechnicy),
- brunatne właściwe - o odczynie zbliżonym do obojętnego, utworzone z utworów lessowatych (w południowej części gminy: w okolicach wsi Długomiłowice, Gierałcice i Łężce oraz wyspowo koło wsi Większyce) - brunatne wylugowane i kwaśne - różnią się od gleb brunatnych właściwych niektórymi cechami fizycznymi i chemicznymi, wykazują odczyn kwaśny lub lekko kwaśny, powstały najczęściej ze skał macierzystych ubogich w węglany (wyspowo w okolicach Mechnicy, Poborszowa, Większyce i Pokrzywnicy oraz większy kompleks w trójkącie Łężce, Gierałowice i Bytków),
- czarne ziemie - związane z obszarami niżej położonymi o wysokim poziomie wód gruntowych i roślinnością trawiasto - łąkową (wyspowo w okolicach Poborszowa i Bytkowa),
- mady - utworzone z osadów aluwialnych wyścielających współczesne doliny rzeczne, o warstwowej budowie i wysokim poziomie wody gruntowej i znacznej zawartości substancji organicznych w całym profilu (wzdłuż rzeki Odry - na wschód od linii wsi: Mechnica, Poborszów, Większyce, Reńska Wieś, Długomiłowice oraz w dolinie Olchy i Swomicy),
- hydrogeniczne – mułowo - torfowe - powstałe w wyniku procesu torfotwórczego i namulania osadami mineralnymi charakteryzują się wysokim poziomem wód gruntowych (wyspowo przy zachodniej granicy gminy koło Kamionki oraz w dolinie Odry w okolicach wsi Poborszów i Większyce),
- piaskowe o różnej genetyce - o słabej przydatności dla rolnictwa (występują wyspowo w północnej części gminy).

W strukturze glebowej użytków rolnych największy udział mają gleby pseudobielicowe (56,7%). Znaczną powierzchnię zajmują mady (22,2%) i gleby brunatne(16,5%). Najrzadziej występują gleby mułowo - torfowe, czarne ziemie i zdegradowane czarnoziemy zajmujące kolejno 2,1 %, 1,6% i 1 % powierzchni wszystkich użytków rolnych w gminie.

Pola nawożone są w sposób prawidłowy i nie stwierdzono znacznej degradacji terenów rolnych.

Zanieczyszczenie gleb

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

W powiecie kędzierzyńsko - kozielskim przeważająca część gleb użytków rolnych posiada odczyn lekko kwaśny (41,8%) lub kwaśny (32%). Gleby bardzo kwaśne stanowią 9,2% użytków rolnych powiatu, obojętne – 15,1% a zasadowe 1,1%. Podobnie w gminie Reńska Wieś większość badanych próbek gleb wykazywała odczyn lekko kwaśny lub kwaśny - odpowiednio 50,9% oraz

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

29,6% przebadanych prób gleb. Odczyn bardzo kwaśny odnotowano w 5,1% badanych gleb natomiast odczyn obojętny w 14,2% a zasadowy jedynie w 0,2% badanych gleb.

Jedną z przyczyn zakwaszenia gleb są kwaśne opady, wprowadzające do gleby jony siarczanowe, azotanowe, chlorkowe i hydronowe oraz inne zanieczyszczenia wymywane z atmosfery. Degradujące działanie kwaśnych opadów na podłoże oraz zwiększonego zakwaszenia gleby polega na rozkładzie minerałów pierwotnych i wtórnych, uwalnianiu z glinokrzemianów glinu, który w formie jonowej ma właściwości toksyczne, wymywaniu składników mineralnych z kompleksu sorpcyjnego oraz na znacznym zmniejszaniu aktywności mikroorganizmów.

Na terenie gminy nie ma rozwiniętego przemysłu w związku z powyższym nie należy przewidywać wprowadzania zanieczyszczeń do gleb z terenu gminy, natomiast zanieczyszczenia niewątpliwie migrują z terenu sąsiednich, bardziej uprzemysłowionych gmin (Zdzieszowice, Strzelce Opolskie, Kędzierzyn-Koźle). Gospodarka rolna prowadzona jest na terenie gminy w sposób prawidłowy z "dużą kulturą rolną". Pola nawożone są w sposób prawidłowy i nie stwierdzono znacznej degradacji terenów rolnych.

Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi mogą wystąpić wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (drogi krajowe i wojewódzkie).

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359)*. Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonej zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywieniowego.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywieniowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin.

W latach 2004-2006 przeprowadzone zostały badania gleb i roślin na terenie powiatu Kędzierzyńsko - Kozielskiego. Badania rozpoczęto w 2002 roku i objęły one wszystkie gminy. Pośród powiatów województwa opolskiego Powiat Kędzierzyńsko – Kozielski charakteryzuje się względnie wysokim zanieczyszczeniem gleb użytkowanych rolniczo cynkiem, ołowiem i miedzią.

Tabela 12. Średnie zawartości metali ciężkich w glebach w powiecie kędzierzyńsko - kozielskim.

Lp.	Pierwiastek	Średnia zawartość w [mg/kg] gleby	Zawartość naturalna w [mg/kg] gleby
1	Kadm	0,51	0,3 – 1,0
2	Miedź	12	10 - 25
3	Nikiel	13,5	10 – 50
4	Ołów	24,2	20 - 60
5	Cynk	64,5	50 - 100

Obserwowane wartości w porównaniu do innych gmin województwa opolskiego, wartości procentowe zanieczyszczeń gleb gminy Reńska Wieś są wyższe niż średnie województwa opolskiego, ale też niższe od wartości dopuszczalnych stężeń metali ciężkich w glebach). Jest to zapewne efekt zanieczyszczeń przenoszonych drogą atmosferyczną z sąsiednich gmin oraz z zakładów przemysłowych ze Zdzieszowic i Kędzierzyna - Koźla. Średnie stężenia analizowanych pierwiastków śladowych w glebach Powiatu są wyższe od średnich stężeń charakteryzujących gleby województwa opolskiego. Jednakże wartości te zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, Poz. 1359)* są niższe niż wartości dopuszczalne stężeń metali ciężkich w glebie lub ziemi dla gruntów grupy A (poddanych ochronie).

8.5.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Realizacja programu rekultywacji gleb zdegradowanych na obszarach rolniczego użytkowania, w tym ich zalesianie	Nadleśnictwo, właściciele gruntów
Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku rolnym, leśnym i rekreacyjno-wypoczynkowym	Właściciele gruntów
Właściwe kształtowanie ekosystemów rolnych z wykorzystaniem otaczających je systemów naturalnych i ich zdolności do autoregulacji m.in. poprzez wdrażanie programów rolno-środowiskowych	Gmina Reńska Wieś, ARiMR
Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych	Gmina Reńska Wieś

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	WIOŚ Opole, Powiat
Przeciwdziałanie erozji gleb poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów na gruntach o nachyleniu powyżej 10%	ARiMR, Organizacje pozarządowe
Ograniczanie erozji wodnej i wietrznej gleby poprzez możliwie jak najdłuższe utrzymywanie pokrywy roślinnej w postaci wprowadzenia upraw wieloletnich oraz wsiewek i poplonów	ARiMR, Organizacje pozarządowe
Racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioracyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie	ARiMR, Organizacje pozarządowe
Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne	ARiMR, Organizacje pozarządowe

8.6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Stan wyjściowy:

Na terenie gminy Reńska Wieś nie występują ustanowione obszary wydobywcze ani tereny górnicze dla wydobycia surowców mineralnych.

Na obszarze gminy udokumentowane jest występowanie dwóch złóż skał osadowych:

- złożę czwartorzędowe – kruszywa naturalnego „Dębowa” – surowce czwartorzędowe to pelstoczeńskie złoża piasku i piasku ze żwirem. Złożę eksploatowane było odkrywkowo w latach 1970-1986. W roku 1994 stan zasobów wynosił 9 147 tys. ton. Przeprowadzona została na jego obszarze rekultywacja wód.
- złożę torfu leczniczego „Większyce” – to osady czwartorzędowe pochodzenia rzeczno-dolinowego. Są to torfy szuwarowe, turzycowiskowe i olejowe. Stanowią one borowiny, nadające się do wytwarzania papek kąpielowych zabiegowych i okładowych. Stwierdza się także występowanie gytii: ilastej, ilasto – detrytusowi – wapiennej. Złożę charakteryzują następujące parametry:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- średnia miąższość 2,6m
- maksymalna miąższość 4,9m
- miąższość nakładu 0,2m,
- zasoby bilansowe 295,7 tys m³,
- powierzchnia złoża 14,4ha,
- pow. Proj. Obszaru górniczego 19,84ha.

Przemysł wydobywczy powoduje szereg oddziaływań, z których najistotniejsze to powstawanie odpadów pogórnich i przerobczych, przekształcanie powierzchni terenu oraz drenowanie poziomów wodonośnych z potencjalną możliwością ich zanieczyszczenia. Przekształcenie powierzchni terenu następuje przede wszystkim w wyniku składowania odpadów na hałdach oraz powstawania otwartych wyrobisk poeksploatacyjnych, często o dużej powierzchni. Eksploatacja kruszyw naturalnych, surowców ilastych, piasków oraz wapieni i margli jest główną przyczyną degradacji i dewastacji gruntów w województwie.

Przekształcenia powierzchni ziemi

W związku z pojawiającymi się w Polsce potrzebami wprowadzenia do krajowej praktyki w zakresie ochrony środowiska metodyki z terenami zdegradowanymi w wyniku działalności gospodarczej, obowiązki inwentaryzacji postępowania i weryfikacji takich terenów przekazano w ręce starostów. Praktyka ta w założeniu, doprowadzić ma do zmniejszenia ilości i wielkości terenów przemysłowych, które wymagają działań naprawczych (rekultywacji, rewitalizacji, itp.). Pozwoli to na racjonalne połączenie sfery ochrony środowiska ze sferą gospodarczą, uwzględniając tym samym zasady zrównoważonego rozwoju. Wynikające stąd założenie mówi, że tereny przemysłowe nie powinny być nieużytkami gospodarczymi.

Zarządzanie terenami przeznaczonymi działalnością gospodarczą z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska należy rozpatrywać biorąc pod uwagę właściwy podział tych terenów. Istnieje bowiem konieczność zaklasyfikowania terenów przemysłowych do pewnych klas, które pozwolą na właściwsze i trafniejsze podjęcie działań naprawczych. Wspomniane wcześniej klasy terenów zdegradowanych to:

- tereny przemysłowe zdegradowane chemicznie (gleba/ziemia wymagają oczyszczenia)
- tereny przemysłowe zdegradowane pod względem morfologicznym – fizycznym (rekultywacja likwidująca niekorzystne przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu)
- tereny nie pełniące już funkcji gospodarczych.

Na tak sklasyfikowane rodzaje terenów przemysłowych nakłada się jeszcze zagadnienie rodzaju odpowiedzialności odnośnie tych terenów. Istnieje bowiem odpowiedzialność bezpośrednia, kiedy sprawca degradacji środowiska jest określony, co oznacza zastosowanie zasady "ten kto powoduje zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty usunięcia skutków tego zanieczyszczenia" oraz odpowiedzialność pośrednia (odpowiedzialność władz publicznych) w przypadku, gdy sprawca nie jest znany lub egzekucja obowiązku jest bezskuteczna.

W Polsce dość istotnym problemem są tzw. "porzucone" tereny przemysłowe, w przypadku których nie ma możliwości egzekwowania zasady "zanieczyszczający płaci", co powoduje automatyczne przeniesienie odpowiedzialności na władze publiczne. Sytuacja ta dotyczy głównie terenów, gdzie działały przedsiębiorstwa państwowe.

Odrębnym zagadnieniem związanym z właściwym gospodarowaniem terenami przemysłowymi są odpowiednie podstawy prawne. Praktyka związana z zarządzaniem jakością środowiska, pokazuje, że istniejący sposób uregulowania problematyki terenów zdegradowanych jest niewystarczający. Pojawia się więc potrzeba stworzenia jednolitego programu regulującego zasady rekultywacji i zagospodarowywania powierzchni ziemi.

Dotychczasowe uwarunkowania prawne w tym zakresie można odnaleźć w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami).

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Pewne odnośniki dotyczące ochrony powierzchni ziemi uwzględnia także ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. z 16 kwietnia 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późniejszymi zmianami), ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 – tekst jednolity, z późniejszymi zmianami). Prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 – tekst jednolity, z późniejszymi zmianami).

Przedstawione powyżej założenia dotyczące właściwego gospodarowania terenami poprzemysłowymi oraz umocowania prawne w tym zakresie pozwalają na nadanie właściwego toku rozumowania i analizowania problemu na terenie Reńskiej Wsi.

8.6.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego

Kierunki działań

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Rekultywacja terenów po eksploatacji kopalin	Przedsiębiorcy, właściciel złoża
Inwentaryzacja wyrobisk po eksploatacji bez koncesji	Powiat
Stworzenie inwentaryzacji złóż kopalnianych i wyrobisk po eksploatacji bez koncesji	WIOŚ Opole

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Kontrola stanu faktycznego w przypadku wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji i naliczanie opłat eksploatacyjnych w przypadku nielegalnej działalności	Starosta
Gromadzenie, archiwizowanie i przetwarzanie danych geologicznych	Marszałek, Starosta
Dążenie do uzyskiwania informacji z jednostek ministerialnych i wojewódzkich o ilości, rodzaju i miejscu prowadzenia wydobywania złóż	Marszałek, Starosta
Opiniowanie studiów i planów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego	Marszałek, Starosta, instytucje zgodnie z ustawą
Weryfikacja ustaleń istniejących planów zagospodarowania przestrzennego i studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego	Wójt
Ochrona terenów perspektywicznych pod względem wydobywania kopalin	Starosta

9. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.

9.1. Środowisko a zdrowie

Stan wyjściowy

Jakość środowiska w znacznym stopniu wpływa na stan zdrowia. Wg raportu WHO około 25 % zgonów i chorób w skali globalnej jest wynikiem negatywnego oddziaływania środowiskowego. Zanieczyszczenie środowiska ma swój udział w rozwoju aż 80 % chorób, pośrednio wpływa też na ogólny stan zdrowia fizycznego i psychicznego poprzez ograniczenie człowiekowi dostępu do zasobów środowiskowych a co za tym idzie ograniczenie możliwości wypoczynku i wrażeń estetycznych.

Dlatego też program ochrony środowiska powinien ujmować zjawiska globalne i długofalowe, wpływające zarówno na zdrowie fizyczne jak i na komfort psychiczny człowieka. Do największych problemów mających wpływ na stan zdrowia ludzi należą:

- jakość wody przeznaczonej do spożycia,
- zanieczyszczenie wód gruntowych,
- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
- emisja hałasu.

Główne kierunki działań na rzecz środowiska i zdrowia zostały określone w przyjętym przez Radę Ministrów Wieloletnim Programie „Środowisko a zdrowie”.

9.1.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wzmocnienie monitoringu jakości wody do spożycia przez ludzi szczególnie w odniesieniu do zawartości w wodzie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), trihalometanów (THM) oraz metali ciężkich	WIOŚ Opole
Wzmocnienie nadzoru nad warunkami pracy pracowników ze szczególnym uwzględnieniem narażania na czynniki biologiczne oraz substancje chemiczne niebezpieczne	WIOŚ Opole, Sanepid
Promocja zdrowego stylu życia i unikanie zagrożeń oraz profilaktyka chorób cywilizacyjnych i ograniczenie zewnętrznych przyczyn ich powstawania	Organizacje pozarządowe

9.2. Jakość powietrza

Stan wyjściowy

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka.

Współcześnie coraz trudniej jest wskazać rejony, w których powietrze atmosferyczne byłoby całkowicie wolne od zanieczyszczeń. W skali kraju największym wytwórcą zanieczyszczeń

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

powietrza jest sektor energetyczny, z którego pochodzi ponad 70% emisji oraz przemysł cementowo - wapienniczy i chemiczny.

Pomimo wyraźnego spadku emisji z zakładów przemysłowych nadal niepokojący pozostaje wysoki poziom emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego, czyli tzw. emisji „niskiej”. Niska emisja zanieczyszczeń powietrza jest emisją pochodzącą z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych opalanych najczęściej węglem tanim, a więc o złej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Mimo stosunkowo niewielkiego udziału niskiej emisji w globalnej emisji zanieczyszczeń, jej wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia jest istotny, głównie ze względu na lokalizację tych źródeł oraz warunki wprowadzania zanieczyszczeń do atmosfery. Z procesem spalania węgla, zwłaszcza w nisko sprawnych paleniskach indywidualnych i małych kotłach z rusztem stałym związana jest emisja benzo(a)pirenu należącego do grupy węglowodorów aromatycznych.

Znacznym problemem, szczególnie w dużych miastach, jest również emisja ze środków transportu. W dużych ośrodkach przemysłowych udział zanieczyszczeń komunikacyjnych jest porównywalny z zanieczyszczeniami pochodzącymi z emitorów przemysłowych i energetycznych. Szczególnie uciążliwe są zanieczyszczenia gazowe powstające w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów.

Biorąc pod uwagę tendencje zmian emisji NO_x zwraca uwagę rosnący z roku na rok poziom emisji ze źródeł mobilnych, przy spadku emisji tego zanieczyszczenia ze źródeł stacjonarnych.

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (NO_x). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
 - pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Gmina Reńska Wieś jest gminą gdzie przejawia się wpływ rolnictwa i przemysłu. Na jej terenie głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia komunikacyjne (liniowe), zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł niskiej emisji, oraz w znacznym stopniu przemysłowe (punktowe).

Stopień zanieczyszczenia w dużej mierze zależy od siły i kierunku (zasięg przenoszonych zanieczyszczeń) oraz częstotliwości wiatrów (ilość przenoszonych zanieczyszczeń).

W gminie w dużej mierze zauważalna jest też emisja zanieczyszczeń ze spalania węgla kamiennego w kotłowniach i paleniskach indywidualnych.

Prawdopodobna wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji jest trudna do oszacowania, ze względu na dużą ilość źródeł niskiej emisji, nie jest również możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Monitoring

W województwie opolskim system monitorowania jakości powietrza zmieniał się na przestrzeni ostatnich lat i prowadzony był w oparciu o następujące pomiary:

- manualne, prowadzone przez Wojewódzką Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Opolu,
- pasywne, zapoczątkowane w 2004 r. i prowadzone przez WIOŚ w Opolu,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- automatyczne, ze stacji należącej do WIOŚ.

W ramach dostosowywania szeregu przepisów do standardów unijnych w 2002 roku weszły w życie istotne akty prawne – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska wraz z kolejnymi rozporządzeniami – rzutujące na ocenę czystości powietrza.

W zakresie emisji art. 220 w/w Ustawy określa instalacje, w tym także energetyczne, dla których nie jest wymagane pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Dla instalacji energetycznych kryterium decydującym jest rodzaj spalnego paliwa. Powstała w ten sposób liczna grupa źródeł energetycznych, które wymknęły się procedurom decyzyjnym organów administracyjnych. Do źródeł takich np. należą te, których łączna nominalna moc wynosi:

- do 5 MW_t w przypadku spalania węgla kamiennego,
- do 10 MW_t w przypadku spalania koksu, drewna, słomy i olejów,
- do 15 MW_t w przypadku spalania gazu.

Oprócz źródeł energetycznych art. 220 Ustawy wymienia szereg innych instalacji o charakterze produkcyjnym i usługowym, np. lakiernie zużywające mniej niż 3 kg lakierów wodnych, oczyszczalnie ścieków, huty szkła o wydajności mniejszej niż 1 Mg/dobę, punkty gastronomii, itp. Mimo, iż w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 20.11.2001r (Dz.U. nr 140, poz. 1585) określono rodzaje instalacji wymagające zgłoszenia do organów ochrony środowiska w chwili rozpoczęcia działalności, to i tak aktualne przepisy prawa można uznać za bardziej liberalne dla ochrony powietrza, niż obowiązujące przed 2001 rokiem. W związku z tym cała grupa źródeł, w tym przede wszystkim energetycznych, pozostaje niezidentyfikowana, a należą do niej m.in. źródła:

- opalane węglem kamiennym o łącznej nominalnej mocy do 0,5 MW_t,
- opalane koksem, drewnem, słomą, olejami i paliwem gazowym o łącznej nominalnej mocy do 1 MW_t.

Źródła te wraz z wieloma o charakterze produkcyjnym powodują właśnie niską i średnią emisję, w tym emisję energetyczną wywierającą decydujący wpływ na lokalne poziomy emisji.

Zmieniły się także akty prawne w zakresie emisji. Rozporządzeniami Ministra Środowiska z dnia 06.06.2002 (Dz. U. Nr 87, poz.796) wprowadzono nowe normy graniczne (górne i dolne progi oszacowania), określono poziomy alarmowe oraz marginesy tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji, a także określono zasady oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. nr 87, poz. 798). Nowe przepisy wprowadziły inne okresy uśredniania wartości stężeń, rozdzieliły wartości kryterialne dla SO₂, NO_x i O₃ na dotyczące ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin i ekosystemów, a także zlikwidowały normę średnioroczną dla SO₂ w dziedzinie ochrony zdrowia ludzi.

Ze względu na ochronę zdrowia ludzi nie uległ zmianie poziom dopuszczalny średnioroczny dla NO₂, zaostrożono zaś kryterium w stosunku do pyłu zawieszono zmniejszając normę do 40 µg/m³.

Jakość powietrza

Na terenie Gminy Reńska Wieś Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu nie prowadzi bezpośredniego monitoringu powietrza poprzez stacje pomiarowe zlokalizowane na terenie gminy Reńska Wieś. Wyznaczone stacje rejestrują poszczególne stężenia na terenie sąsiednich gmin, natomiast wszystkie parametry mierzone są w skali powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego (strefy powiatu kędzierzyńsko - kozielskiego).

Na potrzeby oceny bieżącej (rocznej) wykonano klasyfikację stref w oparciu o następujące założenia:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- **klasa B** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych,
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza POP.

Tabela 13. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2007.

Strefa	Ochrona zdrowia											Ochrona roślin		
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	SO ₂	NO _x	O ₃
Powiat kędzierzyńsko - kozielski	A	A	B	A	C	A	A	A	A	A	C	A	A	C

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim WIOŚ Opole, 2007 r.

Tabela 14. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2006.

Strefa	Ochrona zdrowia								Ochrona roślin			
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	Klasa ogólna strefy	SO ₂	NO _x	O ₃	Klasa ogólna strefy
Powiat kędzierzyńsko - kozielski	A	A	C	A	A	A	C	C	A	A	A	A

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim WIOŚ Opole, 2006 r.

W wyniku przeprowadzonej oceny jakości powietrza strefę powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego dla kryterium oceny zdrowia zakwalifikowano do klasy **B** pod względem zanieczyszczenia powietrza benzenem, natomiast do klasy **C** pod względem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10 i ozonem. W związku z tym, dla zanieczyszczeń zaklasyfikowanych do klasy **C** wymagane jest opracowanie „Programu Ochrony Powietrza” dla obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

W przypadku kryterium ochrony roślin, strefa powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego uzyskała wynikową klasę **C** (co oznacza pogorszenie ze względu na poziom ozonu O₃ w porównaniu do lat 2005-2006) i podobnie potrzebę opracowania specjalnego programu w tym zakresie.

Marszałek Województwa Opolskiego w związku z przekroczeniami dopuszczalnego poziomu ozonu zgodnie ustawą Prawo ochrony środowiska jest zobowiązany uchwalić Program Ochrony Powietrza (POP) po wcześniejszym zaopiniowaniu przez Starostę Kędzierzyńsko - Kozielskiego. Celem takiego programu jest opracowanie harmonogramu rzeczowo – finansowo - czasowego, którego wdrożenie pozwoli na realizację ustalonych zadań prowadzących do zmniejszenia poziomu w/w substancji do poziomu dopuszczalnego.

Jak wynika z zebranych informacji stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego związany jest przede wszystkim z emisją zanieczyszczeń pochodzących z emitorów zlokalizowanych na terenie gminy Reńska Wieś.

Podstawowym źródłem emisji jest spalanie energetyczne, głównie paliw stałych: węgla, koksu, stanowiących podstawowe paliwo dla zakładów przemysłowych, większości lokalnych kotłowni grzewczych, obiektów obsługi rolnictwa, warsztatów rzemieślniczych, zakładów usługowych oraz indywidualnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej.

Zanieczyszczenie atmosfery odnotowywane na terenie badań, w większości z niskich lokalnych emitorów, ma znaczenie dla kształtowania warunków sanitarnych powietrza w obrębie emitora lub ich grup. Dotyczy to zwłaszcza terenów wiejskich.

9.2.1. Cel średniookresowy do 2016

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie Gminy Reńska Wieś oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni	Gmina Reńska Wieś, Powiat, Zarządy dróg
Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Gmina Reńska Wieś, Powiat, Organizacje pozarządowe
Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Gmina Reńska Wieś, Powiat, Organizacje pozarządowe
Wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu	Gmina Reńska Wieś, Przedsiębiorstwa komunikacyjne, Zarządy dróg
Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych	Powiat, Gmina Reńska Wieś, WFOŚiGW
Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	Powiat, Gmina Reńska Wieś, Organizacje pozarządowe
Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Gmina Reńska Wieś, Powiat, Organizacje pozarządowe
Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	Gmina Reńska Wieś, Powiat, Organizacje pozarządowe
Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych m.in. wymian kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa	Gmina Reńska Wieś
Termomodernizacja Gminnego Ośrodka Kultury w Reńskiej Wsi	Gmina Reńska Wieś

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Uchwalenie przez Marszałka Województwa Opolskiego Programu Ochrony Powietrza po zaopiniowaniu przez Starostę Kędzierzyńsko - Kozielskiego oraz jego realizacja	Marszałek, Starosta
Usprawnienie organizacji ruchu drogowego	Zarządcy dróg, Gmina Reńska Wieś
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami obowiązującego prawa w zakresie ochrony środowiska	Powiat
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć	Powiat, Gmina Reńska Wieś, Marszałek, Wojewoda
Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa)	Podmioty gospodarcze
Sprzątanie dróg przez ich zarządców w szczególności systematyczne	Zarządcy Dróg

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Uchwalenie przez Marszałka Województwa Opolskiego Programu Ochrony Powietrza po zaopiniowaniu przez Starostę Kędzierzyńsko - Kozielskiego oraz jego realizacja	Marszałek, Starosta
Usprawnienie organizacji ruchu drogowego	Zarządcy dróg, Gmina Reńska Wieś
sprzątanie na mokro dróg, chodników, w miejscach zagęszczonej zabudowy ze szczególną starannością po sezonie zimowym, po ustąpieniu śniegów - przedsiębiorstwa komunalne	Powiatowych, Gminnych
Modernizacja ciepłowni lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu optymalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw	Zarządcy nieruchomości
Spełnienie wymagań prawnych przez zakłady w zakresie jakości powietrza, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	Podmioty gospodarcze
Wykonywanie obowiązkowych pomiarów w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza oraz przekazywanie odpowiednim organom w formie ustalonej prawem	Podmioty gospodarcze
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami – dążenie do likwidacji problemu spalania odpadów poza spalarniami i współspalarniami odpadów oraz prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska	WIOŚ Opole
Prowadzenie interwencji w ramach kompetencji organów i inspekcji ochrony środowiska w związku z uciążliwościami zgłaszanymi przez społeczeństwo dotyczącymi emisji gazów i pyłów do powietrza oraz emisji uciążliwych zapachów	WIOŚ Opole

9.3. Ochrona wód

Stan wyjściowy - wody powierzchniowe:

Teren gminy Reńska Wieś położony jest w dorzeczu Odry. Istniejąca sieć rzeczna jest stosunkowo bogata. Wschodnia część gminy leży w obrębie bezpośredniej zlewni Odry, a z pozostałego obszaru wody odprowadzane są do zlewni Olchy, Kanału Sukowickiego, Potoku Ligockiego i Potoku Gościęcina, które mają także wiele bezimiennych dopływów. Oprócz tego w dolinie Odry są jeszcze drobne i krótkie ciek, dopływy Odry, a także gęsta sieć rowów melioracyjnych.

Odra - jest największym ciekim wodnym województwa i gminy. Ma ona duży wpływ na kształtowanie się warunków wodnych i klimatycznych obszaru gminy. Wyznacza ona wschodnią granicę gminy (od wsi Poborszów do Mechnicy). Docelowo stan czystości Odry powinien osiągnąć II klasę czystości.

Potok Ligocki (Swornica) stanowiąca dopływ Straduni, bierze swój początek poza granicami gminy. Płyńce po zachodniej części gminy.

Olcha (Olsza) bierze swój początek na gruntach gminy Pawłowiczki, a bieg swój kończy w Kanale Sukowickim, którego wody wpadają do Odry. Ciek ten wpływa na teren gminy Reńska Wieś w sąsiedztwie wsi Gierałtowice, a następnie przepływa przez grunty wsi Długomiłowice, Dębowa, Reńska Wieś. Docelowo powinna osiągnąć I klasę czystości.

Urozmaiceniem sieci rzecznej są zbiorniki wodne: starorzecza Odry oraz sztuczne zbiorniki, w tym największe, powstałe na bazie wyrobiska poeksploatacyjnego żwiru "Dębowa" o powierzchni ok. 65 ha. W latach pięćdziesiątych zaczęto wykopywać piasek a w połowie lat siedemdziesiątych zakończono prace. Podczas wydobywania tego surowca mineralnego powstał jeszcze jeden duży zbiornik, który podczas prac częściowo zasypano. Dębowa nadaje się jako kąpielisko nie tylko przez wypożyczalnie sprzętu i strzeżone miejsca ale i przez czystą wodę (II klasa czystości). Wody Dębowej zaliczane są do drugiej klasy czystości i zamieszkuje je większość ryb wód stojących.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Stan wód powierzchniowych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu poniższa tabela przedstawia zakres badań wód powierzchniowych.

Tabela 15. Zakres badań jakości wód powierzchniowych.

Lp.	Wskaźniki jakości wody	Jednostka	W zakresie monitoringu	
Wskaźniki fizyczne				
1	Temperatura wody	°C	Operacyjnego	Regionalnego
2	Zawiesiny ogólne	mg/l		-
3	Odczyn	pH		-
4	Barwa	Pt/l		-
Wskaźniki tlenowe				
5	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	Operacyjnego	-
6	BZT ₅	mg O ₂ /l		Regionalnego
7	ChZT – Mn	mg O ₂ /l		-
8	ChZT – Cr	mg O ₂ /l		-
Wskaźniki biogenne				
9	Amoniak	mg NH ₄ /l	Operacyjnego	Regionalnego
10	Azot Kjeldahla	mg N/l		
11	Azotany	mg NO ₃ /l		
12	Azotyiny	mg NO ₂ /l		
13	Azot ogólny	mg N/l		
14	Fosforany	mg PO ₄ /l		
15	Fosfor ogólny	mg P/l		
Wskaźniki zasolenia (dla Odry, Bierawki i Kłodnicy)				
16	Przewodność w 20 °C	µS/cm	Operacyjnego	-
17	Substancje rozpuszczone	mg/l		-
18	Zasadowość ogólna	mg CaCO ₃ /l		-
19	Siarczany	mg SO ₄ /l		-
20	Chlorki	mg Cl/l		-
21	Wapń	mg Ca/l		-
22	Magnez	mg Mg/l		-
23	Chlorofil „a”	µg/l	Regionalnego	
Wskaźniki mikrobiologiczne				
24	Liczba bakterii grupy coli	w 100 ml	Operacyjnego	-
25	Liczba bakterii grupy coli typu kałowego	w 100 ml		Regionalnego

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim w 2006 r., WIOŚ Opole, 2007 r.

Badania jakości wód powierzchniowych na terenie całego województwa opolskiego, jak również na terenie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego oraz gminy Reńska Wieś przeprowadza WIOŚ w Opolu.

W 2007 roku na terenie gminy Reńska Wieś WIOŚ prowadził badania w ramach monitoringu operacyjnego wód powierzchniowych w ppk: Mechnica (Trzciniec) oraz w ppk Pokrzywnica (Ligocki Potok).

Tabela 16. Przekroje pomiarowo–kontrolne wód powierzchniowych w 2007 r.

Lp	Nazwa ciekłu - przekrój	Lokalizacja	
		km	Gmina
Monitoring operacyjny			
1.	Trzciniec - Mechnica	4,1	Reńska Wieś
2.	Ligocki Potok - Pokrzywnica	7,3	Reńska Wieś

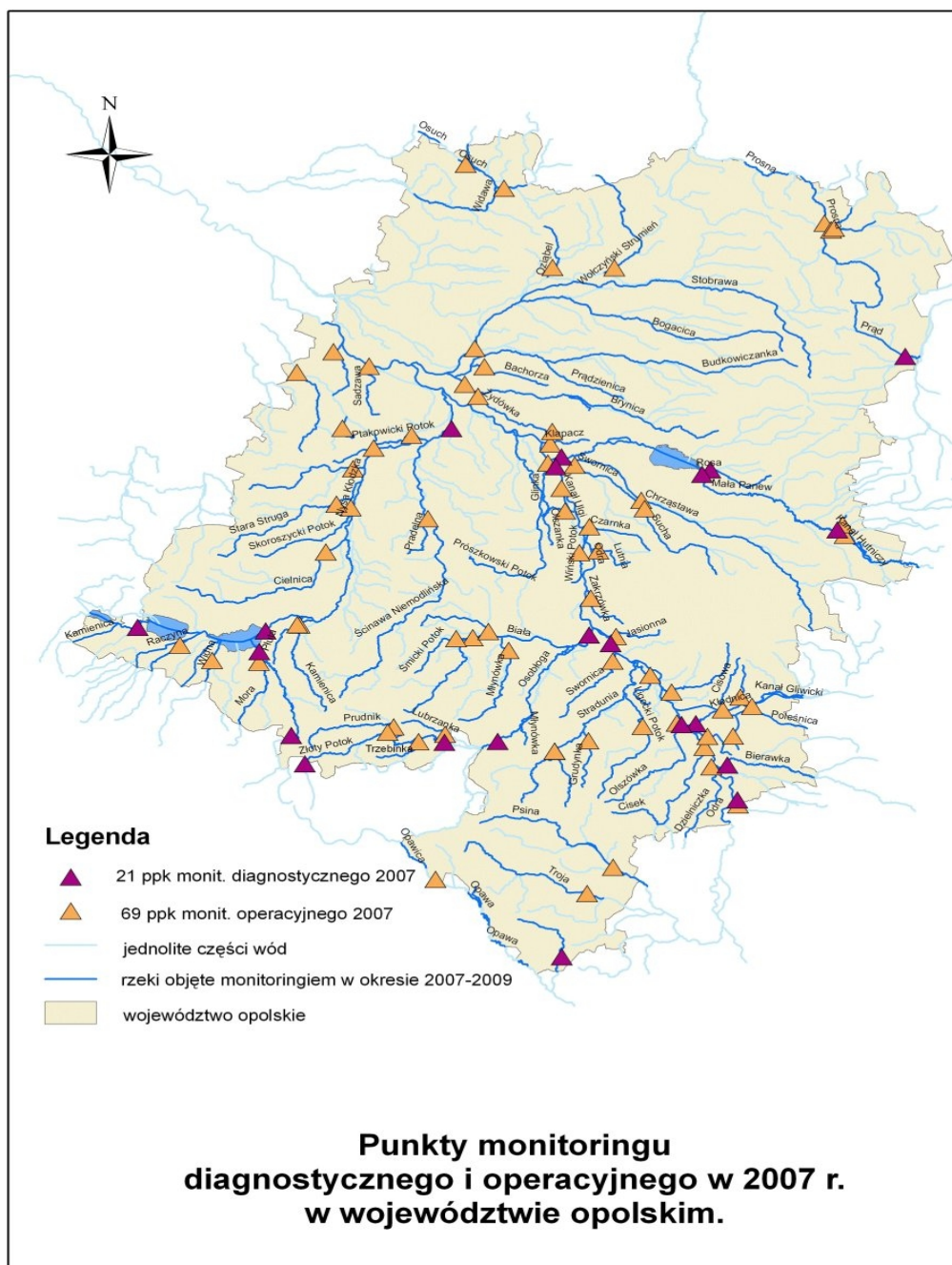
Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim w 2007 r., WIOŚ 2007 Opole.

Ogólnie przy uwzględnieniu kategorii jakości wody charakteryzuje się w podziale wód na pięć klas jakości:

- klasa I – wody o bardzo dobrej jakości
- klasa II – wody dobrej jakości
- klasa III – wody zadawalającej jakości
- klasa IV – wody niezadawalającej jakości
- klasa V – wody złej jakości

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Rysunek 9. Punkty monitoringu diagnostycznego i operacyjnego w 2007 roku w województwie opolskim.

Na podstawie wyników przeprowadzanych przez WIOŚ w Opolu badań, dokonano ogólnej oceny wód powierzchniowych w Gminie Bierawa kontrolowanych w 2007 roku.

Tabela 17. Ocena ogólna wód powierzchniowych kontrolowanych w 2007 roku.

Nazwa rzeki - przekrój	km	Klasa	Wskaźniki które zdecydowały o klasie wód
Trzciniac - Mechnica	4,1	IV	N-K, bakterie kałowe
Ligocki Potok - Pokrzywnica	7,3	V	O ₂ , BzT5, ChZT-Cr, NH ₄ , N-K, Pog, bakterie kałowe

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim w 2007r., WIOŚ Opole.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Rzeka Trzciniec w badanym zakresie zalicza się do wód IV klasy (wody niezadowolającej jakości - ze względu na zawartość). W drugim z badanych punktów – na rzece Ligocki Potok, który wykazał wody V klasy czystości (wody złej jakości), ze względu na zawartość O₂, BzT5, ChZT-Cr, NH₄, N-K, Pog oraz bakterii kałowych z objawami ich długotrwałego ponadnormatywnego zanieczyszczenia.

Wody gminy Reńska Wieś wykazują znaczne zanieczyszczenie pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym. Największe przekroczenia dopuszczalnych wartości klasy trzeciej stwierdzono w zakresie substancji biogennych. Wpływ na zanieczyszczenie związkami biogennymi ma przede wszystkim stan gospodarki wodno – ściekowej w zlewni rzek. Zauważyć należy, iż wiele miejscowości w zlewni nie posiada kanalizacji. Substancje biogenne dostają się do rzeki głównie poprzez spływy powierzchniowe.

Zanieczyszczenia analizowanego obszaru gminy wiążą się również z oddziaływaniem dopływów z terenu Śląska.

Przydatność do bytowania ryb w warunkach naturalnych.

Rozporządzenia określa wymagania, jakim powinny podlegać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych. Biorąc pod uwagę teren całego województwa opolskiego, należy powiedzieć, że wody 9 przebadanych w 2007r w systemie monitoringu rzek - **nie spełniały wymagań**, jakim powinny podlegać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb łososiowatych i karpowatych w warunkach naturalnych (nie była badana żadna rzeka z terenu gminy Reńska Wieś). Przyczyną był przede wszystkim zbyt wysoki, w stosunku do wymaganego, poziom azotynów i fosforu ogólnego notowany praktycznie we wszystkich punktach kontrolnych.

Stan wyjściowy - wody podziemne:

Gmina Reńska Wieś, według regionalizacji hydrogeologicznej wód podziemnych województwa opolskiego B. Paczyńskiego (Biel i inni, 1984), należy do regionu Górnej Odry - Podregion kędzierzyński. Charakteryzuje się on występowaniem trzeciorzędowego i czwartorzędowego użytkowego poziomu wodonośnego.

Wody podziemne piętra czwartorzędowego - w jego obrębie można wyróżnić dwa poziomy wodonośne: górny - posiada szeroki zasięg i związany jest z utworami piaszczysto-żwirowymi o miąższości nie przekraczającej 20 m. i genetycznie związanymi z akumulacją rzeczną, wodno lodowcową i lodowcową, dolny - tworzą osady żwirowo – piaszczyste dolin kopalnych.

Oba poziomy pozostają w łączności hydraulicznej i w zasadzie tworzą jeden wspólny poziom wodonośny. Dominujące znaczenie ma swobodne zwierciadło wody zalegające na głębokości 2-15 m. ppt. Kierunek spływu wód podziemnych zgodny jest z morfologią terenu i generalnie zmierza z SWW ku dolinie Odry.

Najcenniejsze są obszary o dużych zasobach wody (przewodność ponad 240 m²/d, wydajność ponad 70 m³/h, miąższość warstw wodonośnych ponad 20 m). Dolinę Odry budują utwory czwartorzędowe tworzące zwartą pokrywą o miąższości od 12 m. do 57 m. w pobliżu Odry, gdzie stwierdzono erozyjną strukturę rynnową wypełnioną utworami czwartorzędowymi.

- Rynna Koźle - Kędzierzyn - Rudy Kozielskie - erozyjna struktura rynnowa wypełniona jest utworami czwartorzędowymi. Struktura ta ciągnie się od Rud Kozielskich poprzez Kędzierzyn - Koźle (wzdłuż Odry). W rejonie Koźła rynna jest spłycona do 60 m. i wypełniona wyłącznie utworami żwirowo - piaszczystymi. Szerokość rynny waha się w granicach 1 km.

Występują tu 3 warstwy wodonośne: przypowierzchniowa, pośrednia i spągowa.

Warstwa spągowa tworzy głęboki poziom wodonośny (miąższość do 40 m) i charakteryzuje się wysokimi parametrami filtracyjnymi. W najgłębszych partiach rynna wcięta jest w utwory wodonośne trzeciorzędowe i pozostają tam one w bezpośrednim kontakcie hydraulicznym. Zasilanie rynny erozyjnej odbywa się głównie z opadów atmosferycznych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Na terenie gminy przy granicy tej struktury rynnowej położone jest ujęcie wody "Więszczyce". W rejonie ujęcia poziom wodonośny jest zasilany wodami struktury rynnowej.

Na obszarze doliny Odry czwartorzędowe zbiorniki wodonośne przykryte przepuszczalnymi utworami są silnie zagrożone przesiąkaniem zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Woda podziemnego poziomu wodonośnego czwartorzędu ma odczyn zasadowy lub słabo-zasadowy, jest średnio twarda. Występuje tu ponadnormatywna ilość żelaza, amoniaku, azotynów, manganu. Nie budzi zastrzeżeń pod względem bakteriologicznym.

Na wysoczyźnie czwartorzędowy poziom wodonośny pokryty jest ok. 14 m. kompleksem gliny.

Wody podziemne piętra trzeciorzędowego - występują na obszarze całej gminy oprócz niewielkiego obszaru między Więszczycami a Reńską Wsią. Pod czwartorzędem zalega kompleks utworów trzeciorzędowych (iły) z przewodnim poziomem wodonośnym sarmatu na głębokości 80 - 90 m. Zbiornik ten tworzą warstwy piaszczyste występujące w środowisku utworów ilastych. Tworzy go 5 poziomów wodonośnych, nieciągłych warstw poprzecinanych rynnami współczesnych i kopalnych dolin rzecznych. Zbiornik piętra trzeciorzędowego podzielić można z uwagi na budowę geologiczną na część północną i południową.

Gmina Reńska Wieś leży w obrębie części południowej i w zasięgu miocenijskiego (sarmatu) zbiornika wód podziemnych. Występują w nim wody naporowe o ciśnieniu subartezyjskim i artezyjskim. Poziom trzeciorzędowy wraz z głębokim poziomem wodonośnym struktury rynnowej jest udokumentowany regionalnie i obejmuje swym obszar gminy.

Pod terenem gminy zalega Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP 332 Subniecka kędzierzyńsko – kozielska w dwóch pokładach wymagających ochrony:

- zbiornik czwartorzędowy (rywna Koźle- Kędzierzyn - Rudy) objęty strefą najwyższej ochrony (ONO), (dolina Odry)
- zbiornik trzeciorzędowy, objęty strefą wysokiej ochrony (OWO) - (teren całej gminy).

GZWP 332 – Subniecki kędzierzyńsko – głubczyckiej tzw. Basen Sarmacki to zbiornik wód podziemnych o ośrodku porowym, obejmujący swym zasięgiem połączone hydraulicznie struktury wodonośne trzeciorzędowe sarmatu i tzw. głębokiego czwartorzędu o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 130000 m³/24 h i średniej głębokości ujęć 80m – 120m. Zbiornik ten rozciąga się na rozległym obszarze od Białej na zachodzie, przez Kędzierzyn-Koźle, do terenów leżących przed Gliwicami na wschodzie. Stanowi podstawowe źródło zasilania w wodę terenów zurbanizowanych rejonu Kędzierzyna - Koźla, a przede wszystkim zakładów przemysłowych Kędzierzyna - Koźla, Blachowni i Zdieszowic. Zbiornik GZWP 332 to rozległa niecka, której dno stanowią łupki i szarogłazy karbonu, zalegające na głębokości około 550 m p.p.t. Lokalnie przykryte są one cienką warstwą wapieni i dolomitów triasu (zalegająca na głębokościach 508 – 550 m p.p.t.), warstwa wapieni i margli kredy (zalegająca do około 390 m p.p.t.) oraz cienka warstwa ilów marglistych i piasków drobnych tortonu. Cała nieckę wypełniają utwory trzeciorzędowe miocenu górnego - sarmatu, o miąższości 150 – 200 m w środkowej części basenu. Zbiornik ten jest zasilany na drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych i wód powierzchniowych na jego wychodniach. Wody podziemne zbiornika GZWP 332 są intensywnie eksploatowane przez istniejące na tym terenie zakłady przemysłowe oraz liczne ujęcia komunalne. Nadmierna eksploatacja wód zbiornika doprowadziła do powstania rozległego regionalnego leja depresji w jego centralnej części tj. na obszarze miasta Kędzierzyn - Koźle i Zdieszowice. Dodatkowym perspektywnym źródłem wód podziemnych mogą być również wody podziemne związane ze współczesną doliną Odry oraz wody z bezpośredniej infiltracji wzdłuż rzeki.

Charakterystykę zbiornika przedstawia poniższa tabela:

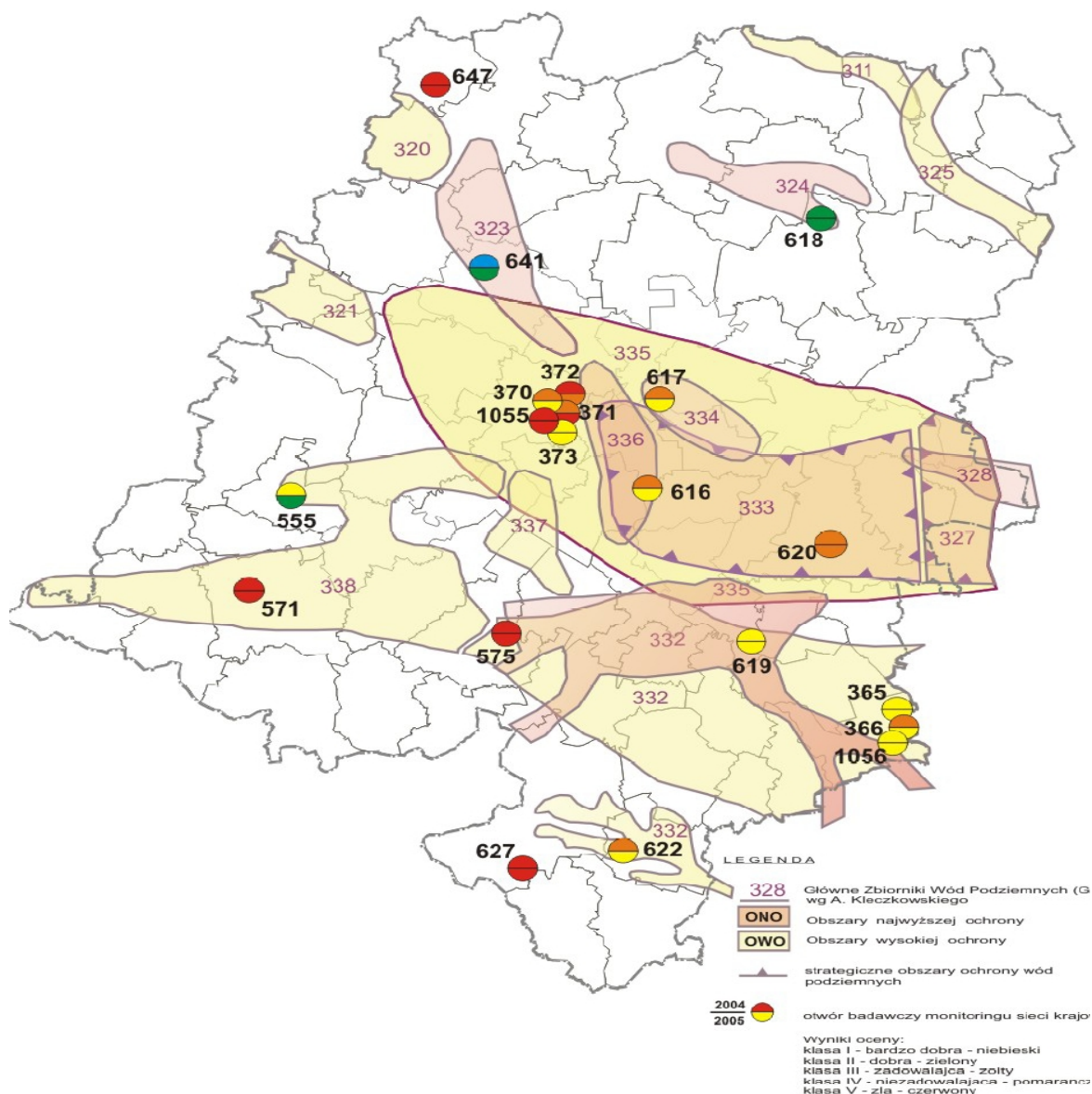
Tabela 18. Charakterystyka zbiorników wód podziemnych pod terenami gminy..

Nazwa zbiornika	Subniecka kędzierzyńsko - głubczycka
Numer	332
Stratygrafia	<i>Tr, Q_k</i>
Region hydrogeologiczny	<i>SNG1, SNK (Pps)</i>
Powierzchnia GZWP (km ²)	1350
Powierzchnia OWO (km ²)	1000
Wiek utworów wodonośnych	<i>trzeciorzęd i czwartorzęd dolin kopalnych</i>

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Typ zbiornika	porowy
Klasa jakości wód	Ic – nieznacznie zanieczyszczone, łatwe do uzdatnienia, (Ib) – do użytku bez uzdatnienia, (Id) – nie przeznaczone dla ludności do picia
Średnia głębokość ujęć (m)	80-120
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne(tys. m ³ /d):	130

Rysunek 10. Główne zbiorniki wód podziemnych w województwie opolskim.

Duże zasoby stosunkowo dobrej i łatwo dostępnej wody zbiorników podziemnych sprawiają, że gminie nie grozi deficyt wody. Konieczne jest jednak podjęcie silnych starań, które zapobiegą degradacji tych wód. Podstawowym problemem do rozwiązania w zakresie ochrony wód podziemnych musi być kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej.

Jakość wód podziemnych

Przy zastosowaniu pięciostopniowej klasyfikacji wód podziemnych w 2007 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu przeprowadzał badania dla punktów pomiarowych GZWP 332. Punkty pomiarowe zlokalizowane zostały na terenie sąsiedniej gminy Bierawa.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

W latach 2005-2006 badania wód podziemnych przeprowadzono w ramach monitoringu operacyjnego prowadzonych przez PIG.

Zestawienie wyników oznaczeń z lat 2005 – 2007 przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 19. Przekroje pomiarowo–kontrolne wód podziemnych w 2007 r.

Lp.	Nazwa ciekłu - przekrój	Głębokość zbiornika
1.	Stara Kuźnia-2	99
2.	Stara Kuźnia-3	32
3.	Stara Kuźnia-p	-

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim w 2007 r., WIOŚ 2007 Opole.

Tabela 20. Ocena ogólna wód podziemnych kontrolowanych w 2007 roku.

Punkt kontrolny	Głębokość zbiornika	Klasa jakości 2005 r.	Klasa jakości 2006 r.	Klasa jakości 2007 r.	Klasyfikacja/ przekroczone wskaźniki
Stara Kuźnia-2	99	III	III	IV	Mn, Fe
Stara Kuźnia-3	32	III	IV	IV	Mn, Fe
Stara Kuźnia-p	-	III	III	III	Mn

Źródło: Raport o stanie środowiska województwie opolskim WIOŚ Opole.

W badanych punktach pomiarowych zaobserwowano stopniowe pogarszanie się jakości wody na przestrzeni lat 2005 – 2007.

Dla wód kontrolowanych w badanych punktach dokumentowane są objawy zwiększonego zanieczyszczenia wód podziemnych związkami manganu i żelaza.

Stwarza to konieczność szczególnego zwrócenia uwagi na czynniki mające największy wpływ na zanieczyszczenia wód podziemnych, aby nie dopuścić do dalszego pogorszenia stanu wód w zbiornikach podziemnych.

Według „Komunikatu z dnia 30 września 2008 r. dot. jakości wody do spożycia” przygotowanego przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Kędzierzynie - Koźlu dotyczącego jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kędzierzynie - Koźlu uwzględniając wyniki przeprowadzonych badań laboratoryjnych i kontroli terenowych przeprowadzonych w II półroczu 2008 roku informuje, że **jakość wody nie odbiega od wymagań określonych w rozporządzeniu** Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

Jakość wód na obszarach zabudowanych, a szczególnie wiejskich jest niewłaściwa, stanowiąc wynik nieprawidłowości w gospodarce ściekami.

Wody opadowe spływając po zetknięciu z powierzchnią ziemi, stanowią źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Istotnym elementem, wpływającym na zagrożenie jakości wód podziemnych jest nieprawidłowe prowadzenie hodowli (gnojówka, gnojowica, wody gnojowe, soki kiszonkowe zawierają znaczne

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

ilości materii organicznej, która przy nieprawidłowym ujmowaniu może przedostawać się do potoków lub infiltrować do wód podziemnych).

Nadrzędnym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, jak również przywrócenie oraz zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników, a także zachowanie naturalnych funkcji tych wód w ekosystemach.

Zagrożeniem dla wód może być:

- brak kompleksowej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, przepełnione szamba oraz wylewanie gnojowicy na pola,
- źle prowadzona gospodarka gnojowicą i gnojówką w gospodarstwach rolnych oraz niekontrolowane stosowanie nawozów sztucznych,
- "dzikie wysypiska".

Ścieki komunalne i przemysłowe

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegu zamkniętego w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Podobnie jak zużycie wody – ilość ścieków systematycznie obniża się, przy czym spadek ten szczególnie dotyczy użytkowników komunalnych (ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie). Zmienia się również wielkość i charakter zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. O ile w latach poprzednich dominowały zanieczyszczenia wnoszone ze źródeł punktowych, zarówno komunalnych jak i przemysłowych, tak obecnie – ze względu na ilość i standard oddawanych do eksploatacji oczyszczalni ścieków – dominować zaczynają zanieczyszczenia ze źródeł obszarowych. Na ich charakter składają się zarówno nie oczyszczone ścieki z terenów nie objętych jeszcze kanalizacją jak też i wymywane z terenów zabudowanych, łąk, pastwisk i pól uprawnych przez opady atmosferyczne substancje zanieczyszczające, w szczególności składniki nawozów mineralnych i organicznych, środki ochrony roślin, odcieki i osady.

Rejestrowana w 2000 r. w systemie statystyki państwowej ilość ścieków odprowadzanych do wód powierzchniowych z punktowych źródeł zanieczyszczeń zlokalizowanych na terenie województwa opolskiego wynosiła 91,6 mln m³, z czego 88,2 mln m³ stanowiły ścieki wymagające oczyszczenia. Zrzuty bezpośrednio z zakładów przemysłowych (łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami kopalnianymi) stanowiły 62,3 mln m³ tj. 68 % ogółu ścieków, a odprowadzane z miejskich systemów kanalizacyjnych – 29,4 mln m³ tj. 32 %.

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno - ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Zwłaszcza urealnienie poziomu opłat zwiększyło zainteresowanie użytkowników wody stosowaniem oszczędniejszych rozwiązań technologicznych, a czasami po prostu zmniejszeniem jej marnotrawstwa. Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegu wody.

9.3.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód

Długofalowym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie gospodarki wodnej jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym jak i ilościowym. Oznacza to, że wody powierzchniowe powinny pozostawać w stanie ukształtowanym przez przyrodę i jednocześnie, na wyznaczonych odcinkach lub akwenach, być przydatne do:

- wykorzystania w zbiorowym zaopatrzeniu w wodę do picia,
- celów kąpielowych,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- bytowania ryb, spełniając także odpowiednie wymagania na obszarach chronionych.

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Gmina Reńska Wieś, Powiat, WIOŚ Opole, Organizacje pozarządowe
Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	Gmina Reńska Wieś, WIOŚ Opole, Gminy, Organizacje pozarządowe, ARiMR
Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej dla miejscowości dla w których jest to ekonomicznie uzasadnione.	Gmina Reńska Wieś
Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Reńska Wieś
Ochrona wód	Gmina Reńska Wieś
Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Bytków	Gmina Reńska Wieś, Kredyty i pożyczki
Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Komorno	Gmina Reńska Wieś, Kredyty i pożyczki
Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Pociękarb	Gmina Reńska Wieś, Kredyty i pożyczki
Budowa kanalizacji sanitarnej – etap I w Pokrzywnicy i Radziejowie	Gmina Reńska Wieś, Kredyty i pożyczki
Budowa kanalizacji sanitarnej – etap II w Pokrzywnicy i Radziejowie	Gmina Reńska Wieś, Kredyty i pożyczki
Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w miejscowości Większyce	Gmina Reńska Wieś
Plac postojowo-manewrowy przy boisku sportowym w Reńskiej Wsi	Gmina Reńska Wieś

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych	Powiat, WIOŚ Opole
Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Podmioty gospodarcze, Mieszkańcy gminy
Rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, dostosowanie jej do wymagań wspólnotowych	WIOŚ Opole
Wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego	Podmioty gospodarcze

9.3.2 Cel priorytetowy (2009-2012)

Zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych

Kierunki działań:

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych ujętych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych przewidzianych dla aglomeracji o RLM od 2 000 do 15 000	Gmina Reńska Wieś, Eksploatator ZUW Baborów sp. z o.o.

9.4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami została omówiona w Planie Gospodarki Odpadami na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 stanowiącym oddzielny załącznik.

9.5. Oddziaływanie hałasu

Stan wyjściowy:

Hałas stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją gminy. Odczuwany jest przez ich mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na samopoczucie i środowisko.

Hałasem nazywa się każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określony jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od jego parametrów fizycznych. Odczucie hałasu jest więc bardzo subiektywne i zależy od wrażliwości słuchowej poszczególnych jednostek. Zespół zjawisk akustycznych zachodzących w środowisku, określony za pomocą parametrów akustycznych czasu i przestrzeni nazywa się umownie klimatem akustycznym środowiska zewnętrznego. Uciążliwość hałasu dla organizmu zależy od natężenia dźwięku, jego częstotliwości i czasu trwania.

Podstawę prawną działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem stanowi przede wszystkim ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska. Artykuł 112 stwierdza:

“Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, a gdy nie jest on dotrzymany zapobieganie jego powstawaniu lub przenikaniu do środowiska”.

Dodatkowo uwzględnić należy rozwiązania zgodne z wymaganiami ochrony środowiska zawarte w projektach budowlanych obiektów lokalizowanych w pobliżu tras komunikacyjnych w ramach tzw. charakterystyki ekologicznej obiektu (według zarządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 30 grudnia 1994 roku).

Pozostałe ustalenia dotyczące hałasu i wibracji zawarte są w następujących aktach prawnych:

- Prawo o ruchu drogowym,
- o Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- o drogach publicznych,
- o Inspekcji Ochrony Środowiska,
- o zagospodarowaniu przestrzennym,
- Prawo budowlane,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

- o autostradach płatnych

oraz odpowiednich przepisów wykonawczych i normach.

Wartości progowe poziomów hałasu określa rozporządzenie MŚ z dnia 9 stycznia 2002r. (Dz.U. Nr 8, poz. 81). Wartości progowe poziomów hałasu wyrażone są za pomocą równoważonego poziomu hałasu i odnoszą się odrębnie dla dróg i linii kolejowych, odrębnie dla pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu, a także startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalając wartości dla pory dziennej i nocnej.

Inny ważny zapis dotyczy oceny stanu akustycznego środowiska, którą to ocenę dokonuje się obowiązkowo dla: aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz terenów poza aglomeracjami, na których eksploatacja obiektów (drogi, linii kolejowej, lotniska) może powodować przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu. Obowiązek sporządzenia mapy akustycznej spoczywa na staroście powiatu kędzierzyńsko - kozielskiego z jednoczesnym uwzględnieniem informacji wynikających z map akustycznych sporządzonych przez zarządzających obiektami mogącymi powodować przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu.

Gdy eksploatacja instalacji powodującej hałas w środowisku przekracza dopuszczalne poziomy, wymagane jest pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska. W przypadku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, tramwajowych, lotnisk oraz portów zarządzający tymi obiektami zobowiązany jest do wykonywania pomiarów i sporządzania map akustycznych terenów na których występują przekroczenia i zastosowania odpowiednich zabezpieczeń akustycznych. Mapy akustyczne należy aktualizować co 5 lat.

W związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej uwzględnione zostały również uwarunkowania zawarte w prawie wspólnotowym. Zagadnienia związane z hałasem podzielone zostały na cztery kategorie:

- emisje hałasu z pojazdów silnikowych: Dyrektywy 78/1015/EWG (motocykle) i 96/20/WE (pojazdy silnikowe) wprowadzające limity poziomu natężenia dźwięku,
- emisje hałasu ze sprzętu domowego: Dyrektywa ramowa 86/594/EWG,
- emisje hałasu z samolotów: Dyrektywy 80/51/EWG (samoloty ponaddzwiękowe), 89/629/EWG (samoloty odrzutowe), 92/14/EWG (ograniczenie eksploatacji samolotów),
- sprzęt i maszyny budowlane: Dyrektywa ramowa 84/532/EWG (dopuszczalne poziomy mocy akustycznej) oraz siedem dyrektyw "córek": 84/533/EWG (sprężarki), 84/534/EWG (żurawie wieżowe), 84/535/EWG (generatory prądu), 85/537/EWG (kruszarki betonu), 85/538/EWG (kosiarki do trawy), 86/662/EWG (koparki hydrauliczne).

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOS. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOS.

Hałas przemysłowy w gminie Reńska Wieś stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi.

Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych procesów

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów. Wewnątrz hal przemysłowych hałas sięga poziomu 80 – 125 dB i w znacznym stopniu przenosi się na tereny sąsiadujące. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe).

Z uwagi na słabo rozwinięty przemysł na terenie gminy, skutki hałasu przemysłowego nie są uciążliwe dla mieszkańców.

Pewną uciążliwość powodują zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o charakterze mieszkalnym. Ich wpływ na ogólny klimat akustyczny gminy Reńska Wieś nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców. Do zakładów takich należą najczęściej: warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie, kamieniarskie i krawieckie.

Hałas komunikacyjny

Klimat akustyczny na terenie gminy Reńska Wieś kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny,

- hałas komunikacyjny drogowy:

Harmonijny rozwój transportu i komunikacji jest warunkiem decydującym o rozwoju gospodarczym danego obszaru. Z drugiej strony, rozwój motoryzacji, oddziałuje negatywnie na środowisko, zwłaszcza gdy nie jest związany z modernizacją i rozwojem stanu technicznego dróg. Przyjmuje się, że na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat corocznie przybywa około 10% samochodów.

Na poziom hałasu drogowego w pobliżu zabudowy mieszkalnej mają wpływ przede wszystkim:

- ✓ natężenie ruchu komunikacyjnego,
- ✓ udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- ✓ odległość zabudowy mieszkalnej od drogi,
- ✓ prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- ✓ typ i stan techniczny pojazdów,
- ✓ nachylenie drogi,
- ✓ stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Większość hałasów w środowisku (w tym hałas drogowy) charakteryzuje się zmiennymi poziomami w czasie. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego. Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Przez teren gminy przebiegają będące źródłami hałasu drogowego droga wojewódzka, oraz szereg dróg powiatowych i gminnych, łączących gminę Reńska Wieś z innymi ośrodkami. Występuje nakładanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym, co stwarza znaczne utrudnienia dla uczestników ruchu drogowego i uciążliwości dla terenów otaczających. Ocenia się, że przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu komunikacyjnego występują na terenach zabudowanych, położonych wzdłuż dróg, w tym szczególnie wzdłuż dróg krajowych nr 45, 40 i 38 i drogi wojewódzkiej nr 418.

Z przeprowadzonych analiz ruchu na sieci dróg krajowych w latach 1995-2005 stwierdzono następującą ilość pojazdów poruszających się po drogach na terenie gminy Reńska Wieś:

Tabela 21. Zestawienie ilości pojazdów na drogach w gminie Reńska Wieś.

Nr drogi	Trasa	Ilość poruszających się pojazdów na dobę w latach			
		1995	2000	2005	2010
45	Większyce-Polska Cerekiew	3 231	3 604	3 978	4 351
418	Reńska Wieś – K-Koźle	2 757	2 918	3 079	3 240

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu prowadzonego przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu corocznie wykazują, że dla tego typu dróg - SDR wykazuje wartość systematycznie rosnącą.

- hałas komunikacyjny kolejowy

Pod pojęciem hałasu kolejowego rozumie się hałas powstający w wyniku eksploatacji linii kolejowych. Hałas kolejowy na terenie gminy ulegał w ciągu ostatnich lat istotnym zmianom. Na terenie gminy istotnym źródłem hałasu komunikacyjnego kolejowego jest przebiegająca tranzytowo linia kolejowa nr 137 relacji Katowice – Kędzierzyn-Koźle – Nysa - Legnica. Brak pomiarów hałasu komunikacyjnego nie pozwala na jednoznaczne określenie wielkości i zasięgu przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Badania, wykonane na tego typu liniach, wykazują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu (tj. 50 dB dla pory nocy) w odległości 150 m od skrajnego toru (udokumentowano 55 dB - stanowiący dopuszczalny poziom hałasu dla pory dnia, dla zabudowy mieszkaniowej).

Druga przechodząca przez teren gminy linia kolejowa nr relacji 195 Kędzierzyn-Koźle – Baborów - została zawieszona po powodzi w 1997 roku. Nie notuje się w związku z tym powiązanej z nią uciążliwości akustycznej. W otoczeniu linii kolejowej nie były wykonywane pomiary hałasu kolejowego.

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie przeprowadzane były pomiary hałasu i wibracji w środowisku. Można założyć, że na terenie gminy najbardziej uciążliwe źródła hałasu to przemysł, zakłady drobnej wytwórczości, rzemieślnicze, usługowe i komunikacja drogowa.

Na terenie Gminy Reńska Wieś nie ma zakładów posiadających decyzję ustalającą dopuszczalny poziom hałasu przenikającego do środowiska.

Hałas osiedlowy i mieszkaniowy

Ponad 25% mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania "oszczędnych" materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrz osiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy do sklepów, głośną muzykę radiową itp. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

Wibracje

Źródła wibracji można podzielić na dwa główne rodzaje:

- wibracje pochodzące od narzędzi i urządzeń,
- wibracje przenoszone z podłoża, np. z drgających platform, podłóg, siedzeń w pojazdach mechanicznych itp.

Szkodliwość wibracji zależy od wielkości natężenia źródła charakteru zmian, w czasie oraz długotrwałości działania. Na wibracje narażony jest każdy człowiek zarówno w pracy jak i w życiu codziennym. Wibracje i wstrząsy, podobnie jak hałas, przenoszone są przez wzbudzone do drgań konstrukcje budynków mieszkalnych. Skutkiem oddziaływania wibracji na człowieka są zmiany w układzie nerwowym, krążenia, narządach ruchu oraz układzie pokarmowym. Dlatego też wibracje należy zmniejszać lub likwidować w miejscach ich powstawania m.in. poprzez zmiany w konstrukcji aparatury i maszyn, stosowanie elastycznych podłoży (guma, korek), ekranów tłumiących wibracje itp.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe

Kierunki działań

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Budowa ścieżek rowerowych	Gmina Reńska Wieś
Wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego	Gmina Reńska Wieś, Zarządy dróg
Modernizacja nawierzchni dróg	Gmina Reńska Wieś, Zarządy dróg
Usprawnianie organizacji ruchu drogowego	Gmina Reńska Wieś, Zarządy dróg
Przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu	Gmina Reńska Wieś
Przebudowa odcinka ul. Głogowskiej w miejscowości Większyce	Gmina Reńska Wieś
Przebudowa odcinka ul. Głównej w miejscowości Dębowa	Gmina Reńska Wieś
Przebudowa odcinka ul. Reński Koniec w miejscowości Reńska Wieś	Gmina Reńska Wieś
Przebudowa odcinka ul. Rajskiej w miejscowości Reńska Wieś	Gmina Reńska Wieś
Przebudowa odcinka ul. Tarnowskiej w miejscowości Długomiłowice	Gmina Reńska Wieś
Budowa odcinka drogi gminnej ul. Spokojnej i ul. Dębowej w Długomiłowicach	Gmina Reńska Wieś, Budżet Państwa
Remont ulicy Długiej – Ogrodowej – Księżycowej w Więszycach	Gmina Reńska Wieś, Budżet Państwa

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Wykonywanie pomiarów emisji hałasu przez określonych prawem zarządców dróg i podmioty gospodarcze oraz przekazywanie wyników pomiarów uprawnionym organom ochrony środowiska w formie ustalonej prawem	Zarządy dróg, WIOŚ Opole
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska	Powiat
Tworzenie bazy danych na podstawie wyników uzyskanych: z prowadzonego monitoringu przez Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Opolu, od zarządców dróg publicznych z pomiarów emisji oraz zgłoszeń w związku z występującą uciążliwością emisji hałasu	Powiat
Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska	Powiat, WIOŚ Opole
Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	Powiat, Organizacje pozarządowe

9.6. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Stan wyjściowy:

Podział promieniowania elektromagnetycznego na jonizujące i niejonizujące wynika z granicznej wielkości energii, która wystarcza do jonizacji cząstek materii.

Złożone spektrum promieniowania elektromagnetycznego jest bardzo rozległe i obejmuje różne długości fal, od fal radiowych przez fale promieni podczerwonych, zakres widzialny i fale promieni

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

nadfioletowych, do bardzo krótkich fal promieni rentgenowskich i promieni gamma. Z całego spektrum promieniowania elektromagnetycznego w sposób istotny oddziałują na organizmy tylko te, które są pochłaniane przez atomy, cząsteczki i struktury komórkowe. Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię, widmo promieniowania elektromagnetycznego można podzielić na promieniowanie jonizujące i niejonizujące:

- promieniowanie jonizujące, występuje w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, naturalne procesy w środowisku naturalnym,
- promieniowanie niejonizujące występuje wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp. Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka w zakresie promieniowania niejonizującego istotne są mikrofały, radiofały oraz fały o bardzo niskiej (VLF) i ekstremalnie niskiej częstotliwości (FW).

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska. Ogólną sytuację radiacyjną w środowisku charakteryzują obecnie następujące wielkości podstawowe:

- poziom promieniowania gamma, obrazujący zagrożenie zewnętrzne naturalnymi i sztucznymi źródłami promieniowania jonizującego, istniejące w środowisku lub wprowadzone przez człowieka,
- stężenia naturalnych i sztucznych izotopów promieniotwórczych w komponentach środowiska, a w konsekwencji w artykułach spożywczych, obrazujące narażenie wewnętrzne ludzi w wyniku wchłonięcia izotopów drogą pokarmową.

Źródła promieniowania elektromagnetycznego:

Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego, dociera z Kosmosu, z wnętrza Ziemi. Przy opracowywaniu zbiorczych ocen zagrożeń radiacyjnych dla ludzi i środowiska rozróżnia się zagrożenia pochodzące od radionuklidów naturalnych i sztucznych.

W przyrodzie występuje prawie 80 radioizotopów ok. 20 pierwiastków promieniotwórczych.

Do najbardziej znanych należą izotopy uranu i toru, a także potasu, węgla i wodoru. Intensywność promieniowania wywołana naturalnymi pierwiastkami promieniotwórczymi jest różna w różnych miejscach naszego globu.

Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych (np. katastrofa elektrowni jądrowej w Czarnobylu). Również wytwarzane są przez różnego rodzaju urządzenia stosowane np. w diagnostyce medycznej, przemyśle, badaniach naukowych.

Promieniowanie niejonizujące.

W odniesieniu do gminy Reńska Wieś źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są anteny nadawcze telefonii komórkowej, anteny nadawcze sygnału radiowego, linie przesyłowe wysokich napięć i stacje transformatorowe.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm. – dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi – art. 121 i 122). Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. /Dz. U. Nr 192, poz. 1883/. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Opolu został ustawowo zobowiązany do wykonywania w ramach PMS zadań związanych z okresowymi badaniami kontrolnymi poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla dwóch rodzajów terenów:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową
- miejsc dostępnych dla ludności.

W 2007 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w 11 punktach monitoringowych na terenie województwa opolskiego, biorąc pod uwagę tereny o wysokiej gęstości zaludnienia w rejonie oddziaływania źródeł emisji PEM. Po przeprowadzeniu pomiarów w badanych punktach, **nie stwierdzono przekroczeń** dopuszczalnych wartości natężenia pól elektromagnetycznych w żadnym z punktów. Na terenie gminy Reńska Wieś w 2007 roku nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego PEM.

Zgodnie z art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Obecnie WIOŚ w Opolu nie posiada wykazu terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności ponieważ przeprowadzone badania nie wykazały takich przekroczeń.

Źródła mikrofal

Najczęściej spotykanymi źródłami mikrofal są urządzenia nadawczo – odbiorcze sieci telefonii komórkowej, na terenie gminy Reńska Wieś jednakże nie został zlokalizowany żaden maszt nadawczo-odbiorczy. Urządzenia takie znajdują się zwykle na specjalnych masztach bądź wysokich kominach i budynkach w następujących lokalizacjach (wg danych od operatorów oraz danych Urzędu Wojewódzkiego).

W odniesieniu do szkodliwości i wywierania wpływu w zakresie mikrofalowym największy niepokój wśród społeczeństwa budzi telefonia komórkowa. Jej burzliwy rozwój w ostatnich kilku latach, objawiający się ogromną liczbą samych telefonów oraz liczną stacją bazowych instalowanych na budynkach, w szczególności w dużych miastach, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tego typu łączności. Wyzwała to w ludziach ogromne emocje i budzi niepokój o zagrożenie dla zdrowia człowieka, przeprowadzane jednakże systematycznie pomiary nie potwierdzają tych obaw.

Planowanie nowych lokalizacji dla stacji bazowych telefonii komórkowych powinno na każdym etapie uwzględniać obowiązujące wymogi prawne i budowlane.

W Gminie Reńska Wieś wszystkie sołectwa posiadają dostęp do internetu, usługi te świadczy kilka firm zarówno drogą kablową jak i radiową.

9.6.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Ochrona mieszkańców Gminy Reńska Wieś przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Kierunki działań:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie przestrzegania obowiązujących pomiarów prawem dotyczącym ochrony środowiska	WIOŚ Opole
Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na ochronę ludzi przed szkodliwymi polami elektromagnetycznymi, prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, zagospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed polami elektromagnetycznymi	WIOŚ Opole
Monitorowanie i ocena poziomu pól elektromagnetycznych emitowanych na terenach zurbanizowanych i w miejscach przebywania ludzi	WIOŚ Opole
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska	Marszałek
Skuteczne uniemożliwianie dostępu do strefy o podwyższonym poziomie emisji pól elektromagnetycznych oraz informowanie o jej szkodliwości	Podmioty gospodarcze
Modernizowanie sieci przebiegających w obszarach zurbanizowanych	WIOŚ Opole
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	Marszałek
Wykonywanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zgodnie z wymogami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska	Podmioty gospodarcze, WIOŚ Opole

9.7. Poważne awarie

Stan wyjściowy:

Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. wprowadza w miejsce nazwy dotychczas stosowanej – "nadzwyczajne zagrożenie środowiska" problematykę pod nazwą "poważne awarie" wraz z odpowiednimi regulacjami.

Definicje poważnej awarii i poważnej awarii przemysłowej określa odpowiednio art. 23 i 24 w/w ustawy:

- *poważna awaria* - to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.
- *poważna awaria przemysłowa* przez pojęcie to rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska, do ochrony przed poważnymi awariami zobowiązani są zarówno prowadzący zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii, jak i dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracji. Zasady zaliczania zakładów do zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określił Minister Gospodarki w drodze rozporządzenia z dnia 9.04.2002 r (Dz.U. Nr 58, poz. 535). W zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku.

Na terenie województwa opolskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych za względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi. Na ogólną liczbę 18 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii wyróżniono 10 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 8 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Żaden z tych zakładów nie jest zlokalizowany na terenie gminy Reńska Wieś.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Źródłem zagrożeń środowiskowych jest również załadunek i rozładunek materiałów niebezpiecznych, w szczególności zaś ich transport po drogach publicznych przy wykorzystaniu specjalistycznego sprzętu jezdnych. Z uwagi na konfliktowość przewożonych ładunków, trasy przewozów prowadzone winny być przy zachowaniu maksymalnego bezpieczeństwa dla mieszkańców i środowiska. Należy przyjąć, że występuje statystyczne prawdopodobieństwo potencjalnego wystąpienia awarii komunikacyjnych, mogących zagrozić środowisku - obszarami szczególnego są tereny zlokalizowane w pobliżu głównych, tranzytowych arterii komunikacji drogowej.

Zadania koordynacji m.in. prac związanych z poważnymi awariami i ewentualnie powstałymi zagrożeniami regulują stosowne procedury na szczeblu powiatowym, w powiązaniu z działaniem służb ratowniczych (strażą pożarną, policją, pogotowiem ratunkowym, pogotowiem energetycznym, pogotowiem gazowym, pogotowiem wodociągowo-kanalizacyjnym). Powinny być one zawarte w Powiatowym Planie Reagowania Kryzysowego.

9.7.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii

Kierunki działań:

Zadania koordynowane:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	Straż Pożarna
Promowanie systemu ubezpieczeń ekologicznych dla obiektów i działań, które w sytuacji awaryjnej będą wymagać sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych	Organizacje pozarządowe
Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji	WIOŚ Opole
Opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom	Straż Pożarna
Opracowanie planu operacyjno – ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Straż Pożarna
Utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Straż Pożarna

9.8. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Stan wyjściowy:

W Polsce zakłada się, że w 2010 roku udział zużycia energii odnawialnej będzie na poziomie 7,5 % (wynika to z Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2003 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła).

Rodzaje energii odnawialnej:

1. energia biomasy,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

2. energia geotermalna,
3. energia słoneczna,
4. energia wiatru,
5. energia wodna,
6. energia otoczenia,
7. energia fal morskich, przyptywów i odpływów,
8. inne.

Energia biomasy

Wykorzystanie biomasy, do celów energetycznych następuje przez bezpośrednie spalanie drewna, słomy, odpadków produkcji roślinnej lub roślin energetycznych (specjalnego gatunku wierzby oraz tzw. malwy pensylwańskiej itp.).

Wykonana szczegółowa ankietyzacja źródeł ciepła wykorzystujących biopaliwa pozwoliła na stwierdzenie, że na terenie województwa opolskiego pracuje około 29 kotłowni o łącznej mocy zainstalowanej wynoszącej 21,2 MWt, co stanowi 0,45% łącznego zapotrzebowania na ciepło dla województwa.

Na terenie gminy nie zlokalizowano kotłowni wykorzystujących energię z biopaliw.

Biopaliwo gazowe (biogaz) wytworzone w procesie fermentacji pojawia się na składowiskach odpadów komunalnych oraz oczyszczalniach ścieków. W tych obiektach wystarczy zabudować instalację odzysku gazu, aby mieć biogaz do spalania w kotłach lub silnikach spalinowych i produkować ciepło i energię elektryczną, przede wszystkim na użytek własny. Instalacji takich jest niewiele na terenie całego województwa, na terenie gminy Reńska Wieś nie występują.

Na stacjach paliwowych w Polsce istnieje sprzedaż dwóch rodzajów biopaliw: oleju napędowego z dodatkiem 20 proc. biokomponentów i biodiesla w 100 proc. wyprodukowanego z biomasy. W niedługim czasie będzie możliwość tankowania pierwszego biopaliwa do aut benzynowych. Benzyna ta w 70 – 85 proc. produkowana będzie z etanolu pochodzenia roślinnego, czyli zbóż, trzciny cukrowej i buraków cukrowych.

Położenie i gospodarka rolna gminy stwarza potencjalne możliwości wykorzystania zrąbków drewna i słomy do celów energetycznych. Potencjał energetyczny słomy, powstającej na terenie gminy, określono szacunkowo na 240 tys. GJ/rok, co zapewniło by dostawę paliwa dla kotłowni o łącznej wydajności cieplnej ok. 15-20MW.

Energia wiatru

Energetyka wiatrowa w Polsce jest dopiero u progu rozwoju. Coraz to większe zainteresowanie często jednak nie idzie w parze z wiedzą na temat tego typu przedsięwzięć i sposobie ich realizacji. Jest to o tyle niepokojące, że wielu inwestorów posiadając odpowiednie środki może wstrzymać się od wybudowania parku wiatrowego i stracić po pierwsze okazję do zainwestowania swoich pieniędzy, po drugie zaś zaufanie do samej idei inwestowania w energetykę wiatrową.

Dlatego też ocena potencjału energetycznego wiatru dla miejsca lokalizacji przyszłej elektrowni wiatrowej jest jednym z pierwszych, niezbędnych kroków w realizacji całej inwestycji. Dla terytorium naszego kraju nie istnieją gotowe mapy wiatru przydatne dla energetyki wiatrowej, które można by wykorzystać przy planowaniu terenu posadowienia turbin.

W Polsce, przy obecnych warunkach ekonomicznych i technicznych, za teren przydatny do wykorzystania energii wiatru uznaje się taki, dla którego średnia roczna prędkość wiatru na 70m n.p.g. jest nie mniejsza niż 6 m/s.

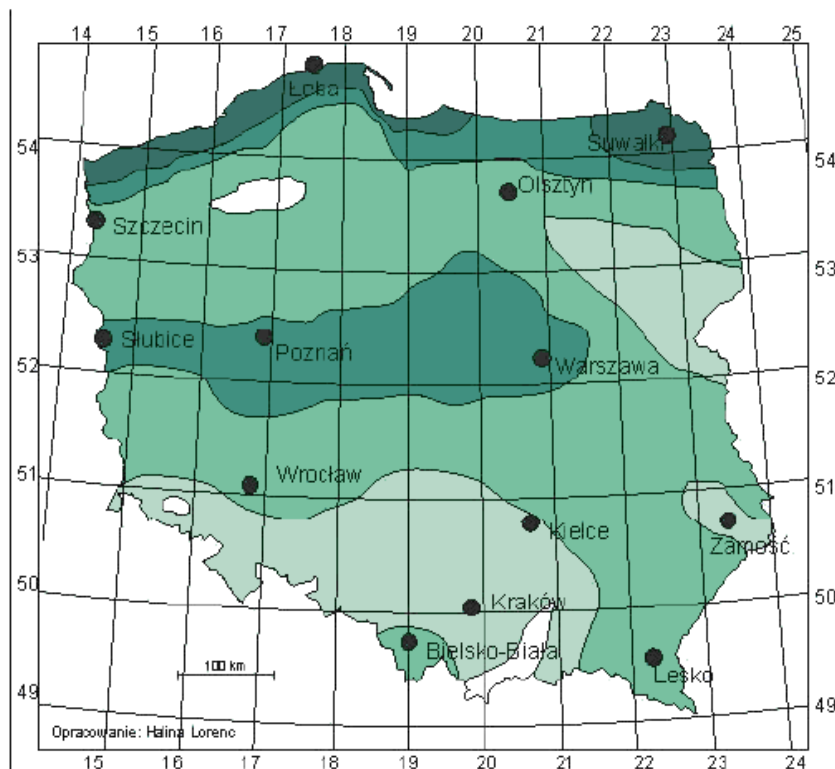
Energia elektryczna wyprodukowana w siłowniach wiatrowych uznawana jest za energię czystą, proekologiczną, gdyż nie emituje zanieczyszczeń materialnych do środowiska ani nie generuje gazów szklarniowych. Siłownia wiatrowa ma jednakże inne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze i ludzkie, które bezwzględnie należy mieć na uwadze przy wyborze lokalizacji. Dlatego też lokalizacja siłowni i farm wiatrowych podlega pewnym ograniczeniom. Jest rzeczą ważną, aby w pierwszej fazie prac tj. planowania przestrzennego w gminie zakwalifikować bądź wykluczyć miejsca lokalizacji w aspekcie wymagań środowiskowych i innych. W ten sposób postępując uniknie się zbędnych kosztów, straty czasu oraz otwartego konfliktu z mieszkańcami i ekologami. Wstępna analiza lokalizacyjna powinna obejmować określenie minimalnej odległości od siedzib ludzkich w aspekcie hałasu (w tym infradźwięków), wymogi ochrony krajobrazu

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

w odniesieniu do obszarów prawnie chronionych np. parków narodowych, parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody itp., oraz wymogi ochrony środowiska przyrodniczego, w aspekcie siedlisk zwierzyny i ptactwa, tras przelotu ptaków.

Obecnie na terenie gminy Reńska Wieś nie ma działających elektrowni wiatrowych, dawniej w miejscowościach Łęczce i Naczystawki znajdowały się wiatraki wykorzystujące energię wiatru do celów gospodarczych. Obecnie do studium zagospodarowania wprowadza się tereny przeznaczone pod parki wiatrowe (tereny w Łęczcach, Gierałtowicach).

Rysunek 11. Potencjalne zasoby energii wiatru w Polsce.

- Strefy:
- I - Wybitnie korzystna
 - II - Bardzo korzystna
 - III - Korzystna
 - IV - Mało korzystna
 - V - Niekorzystna

**Ośrodek
Meteorologii**

Aktualizacja mapy na podstawie okresu obserwacyjnego 1971-2000

Energia wodna:

W naszym kraju udział energetyki wodnej w ogólnej produkcji energii elektrycznej wynosi zaledwie 1,5%. Teoretyczne zasoby hydroenergetyczne naszego kraju wynoszą ok. 23 tys. GWh rocznie. Zasoby techniczne szacuje się na ok. 13,7 tys. GWh/rok. Wielkość ta to niemal 10% energii elektrycznej produkowanej w naszym kraju. Powyższe dane obejmują jedynie rzeki o znaczących przepływach. Przy uwzględnieniu pozostałych rzek, kwalifikujących się jedynie do budowy małych elektrowni wodnych (MEW), ich wartość jeszcze wzrośnie. Na terenie województwa opolskiego (stan w 2004r.) pracuje 29 elektrowni wodnych o łącznej mocy 16,9 MW.

Podstawowym warunkiem dla pozyskania energii potencjalnej wody jest istnienie w określonym miejscu znacznego spadku dużej ilości wody. Dlatego też budowa elektrowni wodnej ma największe uzasadnienie w okolicy istniejącego wodospadu lub przepływowego jeziora leżącego w pobliżu doliny. Miejsca takie jednak nieczęsto występują w przyrodzie, dlatego też w celu uzyskania spadku wykonuje się konieczne budowle hydrotechniczne.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Na terenie gminy Reńska Wieś nie ma obecnie działających małych elektrowni wodnych, dawniej istniały młyny wykorzystujące energię spadku wody, m.in. w Kamionce, Bytkowie, Długomiłowicach, Pociękarbiu i Reńskiej Wsi.

Energia geotermalna

Energia geotermalna – jest zawarta w wodach, parach wodnych i otaczających je skałach. Zasoby te są w Polsce ogromne i są odnawialne wtedy, gdy po wykorzystaniu ciepła z pobranej wody z powrotem włączane są do miejsca pobrania.

Pod względem energetycznym najlepiej jest eksploatować wody wysokotemperaturowe, jednak występują one zwykle bardzo głęboko, nawet na głębokościach poniżej 3000m. Słabe rozpoznanie głębokich zbiorników geotermalnych przy planowaniu ich eksploatacji wiąże się z ryzykiem finansowym. Wykorzystanie wód średnio i niskotemperaturowych, z uwagi na mniejszą głębokość występowania zbiorników (1500–2000m) niesie ze sobą mniejsze ryzyko, ale jest też energetycznie mniej korzystne.

Budowa wgłębna na terenie gminy nie została rozpoznana wierceniami i profilowaniem geofizycznym na dużych głębokościach. Ten stopień rozpoznania budowy geologicznej wynikający z badań kartograficznych i studiów terenowych zwykle pozwala na wytypowanie perspektywicznych serii skalnych dla geotermii do przewiercenia otworem poszukiwawczym, który w przyszłości mógłby spełniać rolę otworu eksploatacyjnego. Proponowane rozpoznanie wiertnicze może dostarczyć informacji na temat rozszerzenia poszukiwań wód geotermalnych przydatnych do zastosowania w gminnym ciepłownictwie, jakkolwiek teren gminy leży w strefie występowania podwyższonych temperatur wód podziemnych, które mogą stanowić alternatywne źródło ciepła dla jej terenu. Na głębokości ok. 3000m temperatura wód wynosi ok. 105°C, co może stanowić przesłankę dla możliwości wykorzystania energii geotermalnej ze źródeł głębokich.

Energia słońca

Najbardziej popularnymi metodami pozyskiwania energii z promieniowania słonecznego są systemy fototermiczne, wykorzystujące tzw. kolektory słoneczne oraz systemy fotowoltaiczne, przetwarzające promieniowanie słoneczne bezpośrednio na energię elektryczną.

Zasoby energii słonecznej są wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb w zakresie produkcji ciepłej wody użytkowej w okresie letnim i ok. 50÷60 % tych potrzeb w okresie wiosenno – jesiennym.

Energię słoneczną wykorzystuje się w:

- 1) kolektorach słonecznych,
- 2) instalacjach fotowoltaicznych,
- 3) oświetleniu solarnym,
- 4) sygnalizacji solarnej.

Energia otoczenia:

Ziemia nagrzewana promieniami słonecznymi stanowi niewyczerpane źródło energii cieplnej o niskiej temperaturze. Ciepło z otoczenia, np. z gruntu czy z wody może być wykorzystane po przetworzeniu do celów grzewczych. Temperatura gruntu na głębokości 15 metrów przez cały rok jest stała i wynosi ok. 10 stopni C, a wód gruntowych od 8 do 12 stopni C. Urządzenia, które pobierają ciepło z otoczenia i podnoszą je do poziomu temperatury wymaganej dla celów grzewczych nazywane są "pompami ciepła". Jest wiele rodzajów systemów grzewczych z wykorzystaniem pomp ciepła i chociaż charakteryzują się one dużymi kosztami inwestycyjnym, to stają się coraz bardziej popularne, ze względu na bardzo wysoką sprawność energetyczną, rzędu 300 - 400%.

9.8.1. Cel średniookresowy do 2016 r.

Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Kierunki działań:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016**

Zadania własne:

Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna
Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Gmina Reńska Wieś, Powiat, Organizacje pozarządowe
Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Gmina Reńska Wieś, Powiat, Organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

10. HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ NA LATA 2009 – 2012.

Tabela 22. Priorytetowe cele krótkookresowe na terenie Gminy Reńska Wieś w latach 2009-2012.

Cel średniookresowy	Instytucja koordynująca	Źródła finansowania	Kierunek działań	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2009	2010	2011	2012	RAZEM:
ochrona przyrody i krajobrazu	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy GFOŚiGW	Ochrona starych i nowych pomników przyrody	5 000	5 000	5 000	5 000	25 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy GFOŚiGW	Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół akwenu Dębowa	782 000	-	-	-	782 000
ochrona przed hałasem	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy	Przebudowa odcinka ul. Głogowskiej w miejscowości Większyce	30 000	-	-	-	30 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy	Przebudowa odcinka ul. Głównej w miejscowości Dębowa	25 000	-	-	-	25 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy	Przebudowa odcinka ul. Reński Koniec w miejscowości Reńska Wieś	275 000	-	-	-	275 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy	Przebudowa odcinka ul. Rajskiej w miejscowości Reńska Wieś	150 000	-	-	-	150 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy	Przebudowa odcinka ul. Tarnowskiej w miejscowości Długomiłowice	100 000	-	-	-	100 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy, Budżet Państwa	Budowa odcinka drogi gminnej ul. Spokojnej i ul. Dębowej w Długomiłowicach	186 812,27	-	-	-	186 812,27
	Gmina Reńska Wieś	Budżet gminy, Budżet Państwa	Remont ulicy Długiej – Ogrodowej – Księżycowej w Większychach	809 343,60	-	-	-	809 343,60
edukacja ekologiczna	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy GFOŚiGW	Edukacja ekologiczna oraz promowanie działalności proekologicznej	8 000	8 000	8 000	8 000	32 000

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

Cel średniookresowy	Instytucja koordynująca	Źródła finansowania	Kierunek działań	Szacunkowy koszt realizacji zadania [zł]				
				2009	2010	2011	2012	RAZEM:
ochrona przyrody i krajobrazu	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy GFOŚiGW	Ochrona starych i nowych pomników przyrody	5 000	5 000	5 000	5 000	25 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy GFOŚiGW	Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej wokół akwenu Dębowa	782 000	-	-	-	782 000
ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy, GFOŚiGW	Ochrona wód	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy, Kredyty i pożyczki	Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Bytków	50 000	-	1 000 000	-	1 050 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy, Kredyty i pożyczki	Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Komorno	65 000	-	1 000 000	-	1 065 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy, Kredyty i pożyczki	Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Pociękarb	85 000	-	1 000 000	-	1 085 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy,	Budowa kanalizacji sanitarnej – etap I w Pokrzywnicy i Radziejowie	3 000 000	-	-	-	3 000 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy, Kredyty i pożyczki	Budowa kanalizacji sanitarnej – etap II w Pokrzywnicy i Radziejowie	-	-	2 000 000	1 000 000	3 000 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w miejscowości Większyce	163 000	-	-	-	163 000
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy	Budowa kanalizacji sanitarnej tranzyt. Komorno - Większyce	40 260	-	-	-	40 260
	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy	Plac postojowo-manewrowy przy boisku sportowym w Reńskiej Wsi	510 000	-	-	-	510 000
ochrona przeciwpowodziowa	Gmina Reńska Wieś	Budżet Gminy, GFOŚiGW	Ochrona przed powodzią – odbudowa i konserwacja urządzeń przeciwpowodziowych	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Gospodarka odpadami	Szczegółowy opis w Planie Gospodarki Odpadami							

Objaśnienia:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

GFOŚiGW – Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

11. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.

Monitoring prowadzonej polityki ochrony środowiska oznacza, że realizacja Programu będzie podlegała ocenie w zakresie:

1. stopnia wykonania przyjętych zadań,
2. stopnia realizacji założonych celów
3. analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Wyniki oceny stanowiąc będą podstawę kolejnej aktualizacji programu. Propozycja aktualizacji winna być formułowana przy znaczącym udziale systemu.

System oceny realizacji programu powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji, pozwalających całościowo opisać zagadnienie polityki ochrony środowiska i zarazem dających możliwość porównań międzyregionalnych. System tworzyć będą:

1. **wskaźnik presji na środowisko**, wskazujące główne źródła problemów i zagrożeń środowiskowych, odnoszących się do tych form działalności, które zmniejszają ilość i jakość zasobów (np. emisja zanieczyszczeń do środowiska, ilość odpadów gromadzonych na składowiskach, tempo eksploatacji zasobów środowiska).
2. **wskaźniki stanu środowiska**, odnoszące się do jakości środowiska i jego zasobów, pozwalające na ocenę zachodzących zmian (np. lesistość, udział gruntów rolnych),
3. **wskaźniki reakcji (działań ochronnych)**, pokazujące działania podejmowane w celu poprawy jakości środowiska lub złagodzenia antropresji na środowisko (np. procent mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa, powierzchnia gruntów zrekultywowanych, wydatki na ochronę środowiska).

Do określenia powyższych wskaźników wykorzystywane są przede wszystkim informacje Głównego Urzędu Statystycznego oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Dane dotyczące gospodarki odpadami podano według stanu za rok 2007. Listę proponowanych wskaźników dla gminy Reńska Wieś przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 23. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu ochrony środowiska gminy Reńska Wieś.

Lp.	Wskaźniki	Dane wyjściowe
		2007
Ochrona przyrody i krajobrazu		
1.	Obszary Natura 2000	Projektowany PLH 16_07 „Łęg Zdzieszowicki”
2.	Rezerваты	0
3.	Parki krajobrazowe	0
4.	Obszary chronionego krajobrazu	1
5.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	0
6.	Użytki ekologiczne	1
Lasy		
7.	Lesistość gminy	9,4 %
Gleby		
8.	Grunty zdewastowane i zdegradowane	b.d.
9.	Ekologiczne gospodarstwa rolne posiadające certyfikat	b.d.
Jakość wód podziemnych i powierzchniowych		
10.	Jakość wód podziemnych	III-IV
11.	Jakość wód powierzchniowych	IV-V

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

Lp.	Wskaźniki	Dane wyjściowe
		2007
Ochrona przyrody i krajobrazu		
12.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzane do odbiorników w kg/rok	BZT5: 212 ChZT: 1 677 Zawiesina: 418
13.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzane do odbiorników w Mg	Osady ogółem: 6
14.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w dam3/rok	Komunalne: 65 Przemysłowe: b.d.
15.	Ludność w gminie korzystająca z sieci kanalizacyjnej	2652
16.	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków (w % ludności ogółem)	30,8
Ochrona powietrza atmosferycznego		
18.	Strefa, w której poziom pyłu zawieszonego PM10 jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	tak
19.	Strefa, w której poziom pyłu zawieszonego NO2 jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	brak
20.	Strefa, w której poziom pyłu zawieszonego benzenu C ₆ H ₆ jest wyższy od wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji	tak
Energia odnawialna		
21.	Udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii pierwotnej - ogółem	b.d.
22.	Udział energii wodnej	b.d.

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań programu ochrony środowiska Gminy Reńska Wieś niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy Starostwem Powiatowym a Urzędem Gminy, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań (w tym w szczególności zadań gmin). Przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

12. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska Gminy jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument wspomagający realizację prawa miejscowego (gminy, powiatu) pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego gmin, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Kierownictwo posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, który podlega zaopiniowaniu poprzez organ wykonawczy powiatu. Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację programu spoczywa na Wójcie, który składa Radzie Gminy raporty z wykonania programu. W praktyce Wójt może wyznaczyć koordynatora wdrażania programu. Zadaniem koordynatora jest ścisła współpraca z Wójtem i Radą Gminy oraz przedstawianie im okresowych sprawozdań z realizacji programu.

Rada Gminy współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, powiatowego oraz z samorządami gminnymi. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW). Ponadto Rada Gminy współdziała z instytucjami administracji rządowej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (WIOŚ), prowadzą monitoring wód (RZGW).

Władze gminy mogą być wspierane przez Zespół Konsultacyjny, który może być powołany spośród przedstawicieli lokalnych społeczności samorządowych zaangażowanych już w proces tworzenia projektu programu poprzez udział w sesjach warsztatowych i spotkaniach roboczych. Zadaniem Zespołu Konsultacyjnego mogłoby być nadzorowanie procesu wdrażania programu oraz uzgadnianie współpracy w realizacji poszczególnych zadań. Spotkania Zespołu Konsultacyjnego powinny odbywać się co najmniej dwa razy w roku.

W niektórych pracach Zespołu Realizacji Programu powinny także uczestniczyć podmioty gospodarcze realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi w programie.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

Rysunek 12. Schemat zarządzania programem ochrony środowiska.

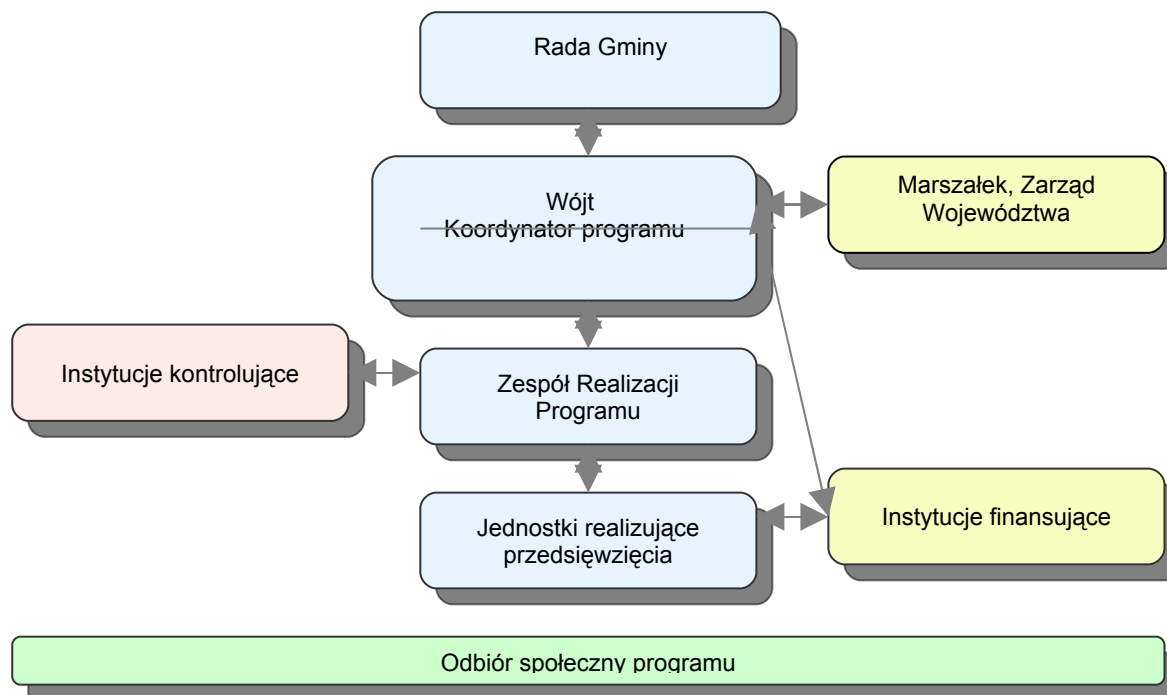

Tabela 24. Najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem.

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2007-2010	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie programu ochrony środowiska	Raporty o wykonaniu programu (2x, 2009 i 2011)	Rada Gminy, Inne jednostki wdrażające Program
		Wspieranie finansowe samorządów, zakładów, instytucji, organizacji wdrażających program	WFOŚiGW, Fundusze celowe, Fundusze UE
2.	Edukacja ekologiczna, Komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się tym zagadnieniem - Realizacja zapisów ustawy dot. dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programów	Rada Gminy, Zarząd województwa WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina, Wojewoda Fundusze celowe
4.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi Informacje o stanie środowiska w	WIOŚ, WSSE, RZGW, Marszałek,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2007-2010	Instytucje uczestniczące
		gminie	Gmina

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

13. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu wdrażania wymagań ochrony środowiska Unii Europejskiej jest zadaniem trudnym i kosztownym. Trudności wynikać będą nie tylko z problemów technicznych i organizacyjnych, ale także ograniczonej płynności finansowej polskich przedsiębiorstw, co utrudniać będzie pozyskiwanie środków finansowych na niezbędne inwestycje. Znaczna część kosztów dostosowania obciążą samorządy, reszta będzie musiała być poniesiona przez podmioty gospodarcze.

Źródła finansowania programu będą zróżnicowane, w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim możliwości stosowania instrumentów finansowo – ekonomicznych, zapewnionych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Dostępne na rynku polskim publiczne źródła finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji,
- pomocy zagranicznej – Fundusz Spójności, fundusze strukturalne, fundacje itp.

Specyfiką systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest to, że większą część wydatków ponoszą przedsiębiorstwa, fundusze ekologiczne i samorządy terytorialne, natomiast udział środków budżetu jest mały.

Wiele samorządów chce skorzystać w okresie promowania 2007 – 2013 ze środków dostępnych w PO Infrastruktura i Środowisko (Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Nie można obecnie określić ile z tych projektów uzyska dofinansowanie.

Tabela 25. Podział środków w ramach poszczególnych Priorytetów RPO WO 2007 – 2013 [w Euro].

(kwoty podano z uwzględnieniem zmian finansowych wynikających z przesunięć pomiędzy kategoriami interwencji programu – zgodnie z uchwałą nr 5/2009 KM RPO WO 2007-2013)

NR	PRIORYTET RPO WO 2007-2013	% ALOKACJI	KWOTA ALOKACJI w Euro
P1	WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ REGIONU	37,00%	158 043 580,81
P2	SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	5,00%	21 357 240,65
P3	TRANSPORT	26,00%	111 057 651,38
P4	OCHRONA ŚRODOWISKA	10,00%	42 714 481,30
P5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I SZKOLNICTWO WYŻSZE	10,00%	42 714 481,30
P6	AKTYWIZACJA OBSZARÓW MIEJSKICH I ZDEGRADOWANYCH	9,00%	38 443 033,17
P7	POMOC TECHNICZNA	3,00%	12 814 344,39
	RAZEM	100,00%	427 144 813,00

Środki finansowe dostępne na ochronę środowiska są również, w utworzonym na mocy Rozporządzenia Rady (WE) 1290/2005, Europejskim Funduszu Rolnym – Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Zdaniem EFRROW, jest promocja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich we Wspólnocie. Zgodnie z przepisami każdy kraj członkowski obowiązany jest opracować Krajowy Plan Strategiczny oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Krajowy Plan Strategiczny obejmuje lata 2007 – 2013. Łączna kwota środków na PROW 2007 – 2013 to ok. 17,2 mld euro, z czego ponad 13,2 mld euro będzie pochodzić z budżetu UE (EFRROW), a około 4 mld stanowić będą krajowe środki publiczne. W Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Województwa Opolskiego na lata 2005 – 2013 przewidziano dwa priorytety wpisujące się w założenia niniejszego Programu:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

Priorytet 1: Poprawa (ilościowa i jakościowa) infrastruktury produkcyjnej, technicznej i społecznej dla wzmocnienia konkurencyjności obszarów wiejskich;

W ramach drugiego priorytetu planowane jest działanie Budowa i modernizacja systemu infrastruktury przeciwpowodziowej, urządzeń melioracyjnych i małej retencji wodnej z zaplanowanymi środkami na lata 2007 – 2013 wynoszącymi 83,7 mln EU (wg. kursu 4,00).

Priorytet 2: Poprawa konkurencyjności oraz wspieranie trwałego i zrównoważonego rozwoju rolnictwa oraz wzmocnienie przetwórstwa rolno – spożywczego.

W ramach 2 priorytetu w zapisy niniejszego Programu wpisuje się zadanie:

- 3.3. Wsparcie działań w gospodarstwach rolnych, służących zachowaniu walorów przyrodniczo – krajobrazowych obszarów wiejskich – kwota dofinansowania z EFRROW na lata 2007 – 2013 – 200,0 mln EU (wg. Kursu 4,00).

Zakładana całkowita kwota do wykorzystania z EFRROW na lata 2007 – 2013 to blisko 710,45 mln Euro.

Tabela 26. Środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska w latach 2007–2013 (w mln EU).

Lp.	Dokumenty	EFRR	EFROW	FS	Razem
1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego	399,10	-	-	399,10*
2.	Projekt PO Infrastruktura i Środowisko – projekty z terenu Województwa Opolskiego	-#	-	1328,30+	1328,30
3.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich		710,45	-	710,45
RAZEM bez przerwy		399,10	710,45	1328,30+	2437,85
5.	Rezerwa z PO Infrastruktura i Środowisko – projekty z terenu Województwa Opolskiego	-	-	143,70+	143,70
RAZEM z rezerwą		399,10	710,45	1472,00+	2581,55

*łącznie ze środkami tylko w części przeznaczonymi na ochronę środowiska

#z funduszu tego mogą np. skorzystać duże przedsiębiorstwa i samorządy, na dzień dzisiejszy nie jest możliwe oszacowanie kwoty

+wielkość środków wg. projektów zapisanych w indykatywnym wykazie projektów kluczowych i dużych do POliŚ oraz przesłanych do MRR w ramach konsultacji społecznych (aktualne na dzień 29.08.2007).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

GMINY REŃSKA WIEŚ NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2013-2016

15. LITERATURA

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” – Warszawa 2008 r.
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-10 z perspektywą do 2014 roku
3. Biuletyn Statystyczny Województwa Opolskiego, WUS, Opole 2007
4. Raport o stanie środowiska w województwie opolskim w 2004, 2005, 2006, 2007 roku - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu
5. Biernat S. Kryszowska M. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000
6. Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
7. Klima St. (1999): Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości. Kraków. Kraków, grudzień 2000; AGH Wydział Górniczy w Krakowie.
8. Bednarek R., Prusunkiewicz Z. Geografia gleb, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997
9. Bernaciak A., Gaczek W., Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002.
10. Błaszczak T., Górski J., Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 1996.
11. Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
12. Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl/>
13. <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>
14. <http://baza.pgi.gov.pl>
15. <http://energetyka.w.polsce.org>
16. <http://www.oze.rankking.pl>
17. <http://www.opole.pios.gov.pl>
18. Strategia Rozwoju Infrastruktury Transportowej w Województwie Opolskim w latach 2008-2013.
19. Stan środowiska w Opolu i powiecie opolskim, WIOŚ Opole, 2007
20. Urząd Regulacji Energetyki, baza koncesji 2007.
21. www.wrotaopolszczyzny.pl
22. Sprawozdanie z realizacji inwestycji w zakresie wodociągów i sanitacji wsi w 2007r
23. Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie opolskim do 2015r. (Energoprojekt Katowice S.A. 2003
24. Plan rozwoju lokalnego gminy Reńska Wieś na lata 2004 – 2006
25. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Reńska Wieś 2008-2025.